

NƏ QƏDƏR Kİ MÜSTƏQİL
AZƏRBAYCAN DÖVLƏTİ VAR,
AZƏRBAYCAN XALQI VAR,
HEYDƏR ƏLİYEV ÜRƏKLƏRDƏ
YAŞAYACAQDIR!

iki sahil

VAHİD AZƏRBAYCAN UĞRUNDA!

www.ikisahil.az / www.ikisahil.tv

GÜNDƏLİK İCTİMAİ-SİYASİ QƏZET

No 41 (7296) / Cümə, 1 mart 2019-cu il

Dövlət başçısı problemlə kreditlər məsələsinə son qoydu

⇒ Bax: səh. 5

"Balaca şahzadə" Dövlət Musiqili Teatrının səhnəsində

Heydər Əliyev Fondunun
vitse-prezidenti Leyla Əliyeva
tamaşanın premyerasına baxıb

↑
Bax: səh. 5

Yüksək dövlət
qayğısının
daha bir real
nümunəsi

↑
Bax: səh. 20

↑
Bax: səh. 21

Naxçıvanın
inkışafını
görməzdən
gəlmək
ədalətsizlidir

17

Keçmiş qayınanası Gültəkin
Hacıbəylini dələduzluqda ittihəm edir

19

Saatlılilar Əli Karimlini qəbul etmədi

Prezident İlham Əliyev Andres Pastrananın
başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

⇒ Bax: səh. 2

Nazirlər Kabinetinin növbəti icası

⇒ Bax: səh. 2

Xocalı faciası
qurbanlarının xatırası
Ruminiyada
dərin ehtiramla anılıb

↑
Bax: səh. 4

⇒ Bax: səh. 7

SOCAR Londonda Beynəlxalq Neft Həftəsində tədbir keçirib

⇒ Bax: səh. 7

24

Parabüzenin möcüzəsi

PREZİDENT İLHAM ƏLİYEV SƏRƏNCAM İMZALAYIB

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının 2019-cu il aprelin 1-dən 30-dək müddətli həqiqi herbi xidmətə çağırılması və müddətli həqiqi herbi xidmət herbi qulluqçularının ehtiyata buraxılması haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, 2001-ci ildə doğulmuş və çağırış günü nədək (həmin gün də daxil olmaqla) 18 yaşı tamam olmuş, habelə 1984-2000-ci illərdə doğulmuş, yaşı 35-dək olan, Azərbaycan Respublikasının Silahlı Qüvvələrinə müddətli həqiqi herbi xidmət keçməmiş, müddətli həqiqi herbi xidmətə çağırışdan möhələt hüququ olmayan və ya müddətli həqiqi herbi xidmətə çağırışdan azad edilməmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşları 2019-cu il aprelin 1-dən 30-dək müddətli həqiqi herbi xidmətə çağırılsınlar.

"Hərbi vəzifə və hərbi xidmət haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun 38.1.1-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş xidmət müddətinə keçmiş müddətli həqiqi herbi xidmət hərbi qulluqçuları 2019-cu il aprelin 1-dən 30-dək ehtiyata buraxılırlar.

Nazirlər Kabinetinə Sərəncamın icrası üçün qanunvericilikdə nəzərdə tutulmuş tədbirləri görəcək.

İSMAYIL BERDİYEV "DOSTLUQ" ORDENİ İLƏ TƏLTİF EDİLİR

Prezident İlham Əliyev İsmayıllı Berdiyevin "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd olunur ki, Azərbaycan və Rusiya xalqları arasında dostluq əlaqlarının möhkəmləndirilməsi sahəsində uzunmüddətli səmərəli fəaliyyətə görə Berdiyev İsmayıllı Aliyeviç "Dostluq" ordeni ilə təltif edilsin.

SƏDAQƏT QƏHRƏMANOVA ORDENLƏ TƏLTİF EDİLİR

Prezident İlham Əliyev Sədaqət Qəhrəmanovanın 2-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında Sərəncam imzalayıb.

Sərəncamda qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikasının ictimai-siyasi həyatında fəal iştirakına görə Sədaqət Məmmədyar qızı Qəhrəmanova 2-ci dərəcəli "Əmək" ordeni ilə təltif edilsin.

ƏFV MƏSƏLƏLƏRİ KOMİSSİYASININ NÖVBƏTİ İCLASI KEÇİRİLİR

Dünen Azərbaycan Prezidenti yanında Əfv Məsələləri Komissiyasının növbəti icası keçirilib. İclasda əvvələ bağlı müraciətlərə baxılıb. İndiye qədər keçirilən icaslarda ümumilikdə 300-dən artıq müraciətə baxılıb.

Qeyd edək ki, Əfv Məsələləri Komissiyasının ötən il yanvarın sonlarından mayın ortalarına qədər davam edən icaslarda 1200-dən artıq müraciətə baxılmışdı. İclasların ardınca, 2018-ci il mayın 24-də Prezident İlham Əliyev məhkum edilmiş bir sıra şəxslərin Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 100 illiyi münasibətə əfv olunması haqqında sərəncam imzaladı.

Əfv sərəncamı ümumilikdə 634 nəfərə şamil olundu.

SƏUDİYYƏ ƏRƏBİSTANI ŞAHZADƏSİ BAKIYA GƏLƏCƏK

Səudiyyə Ərəbistanı şahzadəsi Turki əl-Faysal mart ayında Bakıya gələcək. Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzində verilən məlumatla görə, o, VII Qlobal Bakı Forumunda iştirak edəcək.

Turki əl-Faysal Səudiyyə Ərəbistanı Kral Faysal Araşdırma və İslami Çalışmalar Mərkəzinin sədridir. O, Səudiyyə Ərəbistanının Amerika Birləşmiş Ştatları və Böyük Britaniyada sefiri vəzifəsində də çalışıb. Turki əl-Faysal 2017-ci ildə Bakıda keçirilmiş V Qlobal Forumda da iştirak edib.

Xatırladaq ki, mart ayının 14-16-da keçiriləcək VII Qlobal Bakı Forumunun əsas mövzusu "Dünyanın yeni xarici siyaseti" olacaq. 450-dək qonağın iştirak edəcəyi Forumda "Global siyasetin dəyişməsində böyük güclərin rolü", "Davamlı inkişaf çağrıları", "Təhlükəsizlik naminə orta şərq əməkdaşlığı", "Müsəris qərarların qəbul edilməsində elm və mədəniyyətin rolü" və digər mövzularda panel icaslari olacaq.

YAXIN GƏLƏCƏKDƏ SLOVAKİYANIN AZƏRBAYCANDA SƏFİRLİYİ AÇILACAQ

Yaxın gələcəkdə Slovakianın Azərbaycanda səfirliyi açılacaq. Bunu Trend-ə məsahibəsində ATƏT-in fəaliyyətdə olan sədri, Slovakianın xarici işlər naziri Miroslav Layčák deyib.

M.Layčák qeyd edib: "Slovakianın Baş naziri Piter Pellegrini 2018-ci ilin noyabrında Azərbaycana rəsmi səfəri zamanı Bakıda səfirliyimizin açılmasında maraqlı olduğumuzu təsdiq etdi. Hesab edirəm ki, səfirliyimiz yaxın gələcəkdə açılacaq".

O, həmçinin iki ölkə arasında vizasız rejimin tətbiqi imkanlarından da danışıb: "Slovakia Avropa İttifaqının üzv dövləti kimi Al-nin ümumi viza siyasetinə malikdir. Belə olan halda biz ölkələrimiz arasında vizasız rejimin tətbiqi üzrə fərdi ikitərəflı razılışma əldə edə bilmərik. Ümumiyyətlə isə, Slovakia vizasız rejimin yaradılması üzrə səyləri dəstəkləyir".

Prezident İlham Əliyev Andres Pastrananın başçılıq etdiyi nümayəndə heyətini qəbul edib

A zərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev fevralın 28-də Mərkəzi Demokratlar Internasionalının prezidenti Andres Pastrana-nın başçılıq etdiyi, bu qurumun baş katibi Antonio Lopez-İsturiz və Asiya və Sakit okean regionu üzrə baş əlaqələndiricisi Sezar Rosellonun daxil olduğu nümayənde heyətini qəbul edib.

"İki sahil" AZERTAC-a istinadən xəber verir ki, Prezident İlham Əliyev səfərin və aparılan müzakirələrin ölkəmizlə bu təsisat arasında əməkdaşlıq və dialoğun inkişafına öz töhfəsini verəcəyinə ümidi var olduğunu bildirdi.

Mərkəzi Demokratlar İnternasionalının prezidenti Andres Pastrana rəhbərlik etdiyi təşkilatın gündəliyində duran məsələlər və həyata keçirilən tədbirlər barədə məlumat verdi. O, səfər çərçivəsində məcburi köçkünlərlə görüşdüklerini və Azərbaycan hökuməti tərəfindən onların həyat şəraitinin yaxşılaşdırıldı-

rılması üçün görülən sosial təyinatlı işlərin nümunəvi olduğunu bildirdi.

Prezident İlham Əliyev qəçqın və mecburi köçkünlərin problemlərinin daim diqqət mərkəzində saxlanıldığını qeyd edərək Ermenistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin doğruduğu fəsədlər və münaqişənin həlli prosesi barədə danışdı.

Görüşdə, həmçinin Mərkəzi Demokratlar İnternasionalı ilə Azərbaycan, xüsusilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında əməkdaşlığın perspektivlərindən dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Nazirlər Kabinetinin növbəti icası

F evralın 28-də Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Novruz Məmmədovun sədrliyi ilə Nazirlər Kabinetinin növbəti icası keçirilib.

"İki sahil" AZERTAC-a istinadən xəber verir ki, iclasın gündəliyinə "İcbari tibbi siğortanın tətbiqi üzrə pilot layihənin icrasının yekunları və qarşısında duran vəzifələr", "Vergi və gömrük güzəştərinin səmərəliliyinin qiymətləndirilməsi və vergilər sahəsində şəfaflığın təmin edilməsi, vergi mədəniyyətinin formalasdırılması, real vergi potensialının müəyyən edilməsi və münbit vergi mühitinin yaradılması istiqamətində qarşıya çıxan problemlər" və "Təbii, iqlim və digər xüsusiyyətləri nəzərə alınmaqla, iqtisadi rayonların kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə ixtisaslaşdırılması məsələləri" ilə bağlı mövzular daxil edilib.

Gündəlikdəki birinci məsələ barədə danışan Baş naziri Novruz Məmmədov qeyd edib ki, son illər ölkəmizdə bütün istiqamətlərdə olduğu kimi, səhiyyə sahəsində də geniş isləhatlar aparılıb. Bu isləhatların mühüm istiqamətlərindən biri də icbari tibbi siğortanın tətbiqi üzrə görülən işlərdir.

Əhaliyə göstərilən tibbi xidmətlərin keyfiyyətinin daha da yüksəldilməsində icbari tibbi siğortanın tətbiqinin xüsusi əhəmiyyət daşıdığını bildirən Novruz Məmmədov deyib ki, bununla bağlı artıq qanunvericilik bazası da yaradılıb. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin müvafiq fərمانları ilə Mingəçevir şəhərinin, Yevlax və Ağdaş rayonlarının inzibati ərazilərində icbari tibbi siğortanın tətbiqi pilot layihə olaraq həyata keçirilməkdir.

Novruz Məmmədov Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin vergi və gömrük sahələrində şəffaflığın təmin edilməsi və səmərəliliyin artırılması, eləcə də iqtisadi rayonların kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı üzrə ixtisaslaşdırılması barədə qarşıya qoyduğu vəzifələrin icrası istiqamətində hökumətin görüyü işlər və qarşıda duran vəzifelərlə bağlı məlumat verib.

Sonra gündəlikdəki məsələlərə dair icbari Tibbi Siğorta üzrə Dövlət Agentliyinin idarə Heyətinin sədri Zaur Əliyevin, vergilər naziri Mikayıl Cabbarovun, kənd təsərrüfatı naziri İnam Kərimovun məruzələri dinlənilib.

Prezident İlham Əliyev fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı Fərman imzalayıb

Prezident İlham Əliyev Azərbaycanda fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı elave tədbirlər haqqında Fərman imzalayıb.

Azərbaycanda əhalinin rıfahını yüksəltmək, sosial müdafiəsinin və layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək dövlətin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının prioritətlərindəndir.

Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər, reallaşdırılan iqtisadi və institusional islahatlar vətəndaşların yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşmasında, yeni iş yerlərinin açılması sayəsində əhalinin məşğulluluğunun və gəlirlərinin artmasında, yoxsulluq səviyyəsinin daha da azalmasına öz müsbət nəticələrini göstərməkdədir.

Lakin qlobal iqtisadi və maliyyə böhranının ölkə iqtisadiyyatına əhalinin müəyyən qrupunun ödəmə qabiliyyətinin zəifləməsinə, bunun da nəticəsində, kredit təşkilatlarından xarici valyutada borc almış vətəndaşların bank sistemi qarşısında vaxtı keçmiş kreditlər üzrə öhdəliklərinin artmasına və bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı məsələlərə məhkəmə müstəvisində baxılma hallarının çoxalmasına rəvac vermişdir.

Son dövrde respublikada makroiqtisadi sabitliyin təmin olunması, iqtisadi inkişaf templərinin bərpa edilərək artması və maliyyə imkanlarının genişlənməsi digər sahələr kimi, əhalinin xarici valyutada olan ödəmə vaxtı keçmiş kredit borclarının ödənilməsinə də dövlət dəstəyi göstərilməsi üçün şərait yaratmışdır.

Dövlət başçısı dünya bazarında neftin qiymətinin 3-4 dəfə azalması ilə bağlı baş vermiş devalvasiya nəticəsində fiziki şəxslərin xarici valyutada olan kreditləri üzrə onların üzləşdiyi maliyyə itki-sini qarşılamaq, o cümlədən problemlı kreditlər məsələsinin həlline dövlət dəstəyini təmin etmək məqsədilə qərarra alıb ki, aşağıda qeyd olunan tarixlərə fiziki şəxslərin banklara 10 min ABŞ dollar nadək xarici valyutada olan əsas kredit borclarının devalvasiya ilə bağlı manatla artmış hissəsi aşağıdakı qaydada qiyamətləndirilməklə, bu fərman qüvvəyə mindiyi güne Azərbaycan Mərkəzi Bankının elan etdiyi məzənnəyə uyğun olaraq, dövlət bütçəsinin vəsaiti hesabına üç aydan gec olmayıaraq manatla ödənilsin:

1.1. 2015-ci il fevralın 21-nə xarici valyutada mövcud

olan əsas kredit borcuna münasibətdə - 1 ABŞ dollara 0,25 manat (0,15 ABŞ dollar) kimi;

1.2. 2015-ci il fevralın 22-dən həmin il dekabrın 21-dək bağlanmış kredit müqaviləleri üzrə xarici valyutada əsas kredit borcuna münasibətdə - 1 ABŞ dollara 0,6 manat (0,35 ABŞ dollar) kimi;

1.3. 2015-ci il fevralın 21-nə ve dekabrın 21-nə mövcud olmuş xarici valyutada əsas kredit borclarına münasibətdə - bu Fərmanın 1.1-ci və 1.2-ci bəndlərində qeyd olunan hər iki qaydada nəzərdə tutulduğu kimi.

Bu fərmanın 1-ci hissəsinə əsasən edilən ödəniş ilk növbədə fiziki şəxslərin banklar və ləğvetmə prosesində olan banklar qarşısında ödəniş müddəti keçmiş əsas kredit borclarının ödənilməsinə yönəldilsin, qalan məbləğ isə həmin fiziki şəxslərin sərəncamına verilsin.

Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasına tapşırılır ki, Azərbaycan Mərkəzi Bankı ilə birlikdə bu fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən tələblər nəzərə alınmaqla, fiziki şəxslərin xarici valyutada olan kreditlərinin əsas məbləğinin devalvasiya nəticəsində manatla artmış hissəsinin ödənilməsi mexanizmini (qaydasını), habelə həmin məbləğe hesablanmış faiz və dəbəbə pulu (cərimə, penya) üzrə tətbiq ediləcək güzəştəri müəyyən edərək, Azərbaycan Prezidenti ilə razılışdırmaqla 15 gün müddətində təsdiq etsin; bu fərmanın 1-ci hissəsinə əsasən ediləcək ödənişin ümumi məbləğini,

Banklara tövsiyə edilir ki, bu fərmanın 7.1-ci bəndində nəzərdə tutulan siyahı üzrə vaxtı keçmiş kredit borcu olan fiziki şəxslərə yeni güzəştli kredit müqaviləsi bağ-

şəxsə ödəniləcək vəsaitin məbləğini 45 gün müddətində müəyyən etsin və bu bərədə Azərbaycan Maliyyə Nazirliyinə və Azərbaycan Mərkəzi Bankına məlumat versin.

Müəyyən edilir ki, bu fərmanın 1-ci hissəsinə əsasən bir fiziki şəxse ödəniləcək vəsaitin ümumi məbləği 5 min ABŞ dollarin manat ekvivalentindən çox olmamalıdır.

Azərbaycan Mərkəzi Bankına tövsiyə edilir ki, bu fərman qüvvəyə mindiyi tarixə fiziki şəxslərin xarici valyutada əsas məbləği 10 min ABŞ dollar nadək, milli valyutada isə 17 min manat nadək olan kreditlər üzrə vaxtı keçmiş kredit borclarının restrukturizasiyası məqsədilə, Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının müraciəti əsasında, banklara 682 milyon manat məbləğinə dək dövlət zəmanəti ilə təmin edilmiş güzəştli kredit verilməsini təmin etsin; bu fərmanın 5.1-ci bəndində nəzərdə tutulan tədbirlər nəticəsində bankların valyuta mövqeyinin pişəşməsinin qarşısını almaq məqsədilə ayrılmış kreditin hesabına banklara, onların müraciəti əsasında 215 milyon ABŞ dolları dəyərinə dək xarici valyutada ifade olunmuş, illik faiz dərəcəsi 0,5 faiz olmaqla qiyaməti kağızlarının verilməsinə təmin etsin; bu fərmandan irəli gelən digər tədbirlərin həyata keçirilməsini təmin etsin.

Müəyyən edilsin ki, bu Fərmanın məqsədləri üçün:

- fiziki şəxslərin xarici valyutada 10 min ABŞ dollara dək və ya milli valyutada 17 min manat nadək olan əsas kredit borcları dedikdə onları bütün banklara və ləğvetmə prosesində olan banklara əsas kredit borclarının qalıq məbləğinin cəmi;

- 10 min ABŞ dollar nadək və ya 17 min manat nadək məbləğ dedikdə müvafiq olaraq 10 min ABŞ dollarının və ya 17 min manatın da daxil olduğu məbləğ;

- bu Fərmanın 5-ci və 7-ci hissələrində fiziki şəxslərin kredit borcları dedikdə onları 2012-ci il yanvarın 1-dən bu fərman qüvvəyə mindiyi günədək bağlanmış kredit müqavilələrinə əsasən bütün banklara və ləğvetmə prosesində olan banklara əsas kredit borclarının qalıq məbləğinin cəmi;

- bank dedikdə banklar və bank olmayan kredit təşkilatları (kredit ittifaqları istisna olmaqla);

- ləğvetmə prosesində olan bank dedikdə ləğvetmə prosesində olan banklar və bank olmayan kredit təşkilatları (kredit ittifaqları istisna olmaqla);

- vaxtı keçmiş kredit borcu dedikdə fiziki şəxslərlə 2012-ci il yanvarın 1-dən bu fərman qüvvəyə mindiyi günədək bağlanmış kredit müqavilələri üzrə əsas məbləğin və (və ya) faiz borclarının ödənilməsi 360 gündən çox gecikdirilmiş borclar;

- restrukturizasiya dedikdə əsas kredit borclarının ödənilməsi məqsədilə fiziki şəxslərə güzəştli kreditlərin verilməsi;

- güzəştli kredit dedikdə fiziki şəxslərin vaxtı keçmiş kredit borclarının restrukturizasiyası məqsədilə onlara banklar tərəfindən illik faiz dərəcəsi 1 faiz, banklara isə Azərbaycan Mərkəzi Bankı tərəfindən illik faiz dərəcəsi 0,1 faiz olmaqla 5 il (1 il güzəşt müddəti ilə) müddətinə verilən kreditlər;

- faizlərin silinməsi dedikdə vaxtı keçmiş kredit borcları üzrə hesablanmış faizlərin və dəbəbə pulunun (cərimə, penya) silinməsi;

- məhkəmədə olan işlərin geri çağırılması dedikdə vaxtı keçmiş kredit borcları ilə bağlı məhkəmələrdə olan iddialardan imtina edilməsi və icra sənədi üzrə icraata xi-tam verilməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Mülki Prosesual Məcəlləsinin və "icra haqqında" Azərbaycan Respublikası Qanununun tələblərinə uyğun tədbirlər görülməsi nəzərdə tutulur.

Maliyyə Nazirliyinə bu fərmanın 5.1-ci bəndində nəzərdə tutulan dövlət zəmanətinin rəsmiləşdirilməsi üçün zəruri tədbirlər görmək; bu fərmandan irəli gelən digər tədbirlər görmək tapşırılır.

Əmanətlərin Sığortalanması Fonduna və ləğvedici funksiyalarının həvələ olunduğu digər şəxslərə tövsiyə edilir ki, ləğvetmə prosesində olan banklarda fiziki şəxslərin vaxtı keçmiş əsas kredit borclarının restrukturizasiyasını təmin edən tədbirlər görüsünler.

Nazirlər Kabinetin bu Fərmandan irəli gelən məsələləri həll edəcək.

Xocalı faciəsi qurbanlarının xatirəsi Ruminiyada dərin ehtiramla anılıb

Xocalı soyqırımı 27-ci ildönümü ilə bağlı silsilə tədbirlər çərçivəsində Buxarestdə yerləşən Ruminiya Milli Kitabxanasında anım mərasimi keçirilib.

AZERTAC xəbər verir ki, tədbirdə Ruminiyada akkreditite olmuş diplomatik korpusun rəhbərləri, nümayəndələri, ziyanlılar, universitetlərin professor və tələbə heyətləri, Türk İş Adamları Dərnəyinin, Türk-Tatar Birliyinin, "SOCAR Petroleum SA" şirkətinin əməkdaşları, Ruminiya-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyəti, Ruminiya-Azərbaycan İkitirəfi Sənaye və Ticarət Palatası, Ruminiya-Azərbaycan Mədəniyyət və Gənclər Assosiasiyası idarə heyətlərinin üzvləri, bu ölkədə yaşayan və təhsil alan azərbaycanlılar, yerli jurnalistlər iştirak ediblər.

Əvvəlcə tədbir iştirakçıları Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsini bir dəqiqəlik sükütlə yad ediblər.

Anım mərasimini giriş sözü ilə açan Azərbaycanın Ruminiyadakı səfiri Hüseyin Nəcəfov qeyd edib ki, Xocalı faciəsi Azərbaycan xalqına və insanlığa qarşı törendilmiş en ağır cinayətlərdən biridir. 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermenistan silahlı qüvvələri SSRİ dövründə Xankəndi şəhərində yerləşən 366-ci motoatıcı alayın zirehli texnikası və hərbi heyətinin köməyi ilə Xocalı şəhərində qadın, qoca və uşaqlar da daxil olmaqla yüzlərə günahsız dinc əhaliyə qarşı ən qəddar cinayətlər törediblər.

Səfir bildirib ki, erməni milletçilərinin "böyük Ermenistan" yaratmaq xülyası ilə Azərbaycan xalqına qarşı törendikləri bu qətlam nəticəsində 106-sı qadın, 63-ü uşaq və 70-i yaşlı insan olmaqla 613 nəfər qətlə yetirilib, 1275 sakin girov götürülüb, 150 nəfərin taleyi isə bu günədək naməlum olaraq qalmaqdadır. Həmin gecə 8 ailə tamamile məhv edilib, 25 uşaq hər iki valideynini,

130 uşaq valideynlərindən birini itirib, 76-sı uşaq olmaqla 487 nəfər yaralanıb.

Bunun insanlığa sağlamış, öncədən planlaşdırılmış, milli məsubiyətinə görə insanların məhv olunması xarakteri daşıyan bir cinayət olduğu və buna görə də beynəlxalq hüquqa əsasən Xocalı faciəsinin soyqırımı olması tədbir iştirakçılarının diqqətine çatdırılıb.

Səfir qeyd edib ki, yalnız Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin hakimiyyətə gelişindən sonra bu qanlı faciəye siyasi-hüquqi qiymət verildi.

müxtəlif tədbirlər təşkil edilib. Dünyanın 10-dan çox ölkəsinin parlamenti, 57 ölkəni özündə birləşdirən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, eləcə də ABŞ-in 20-dən çox ştatının qanunvericiliyi organı Xocalı qətləmənin soyqırımı olduğunu təsdiq ediblər.

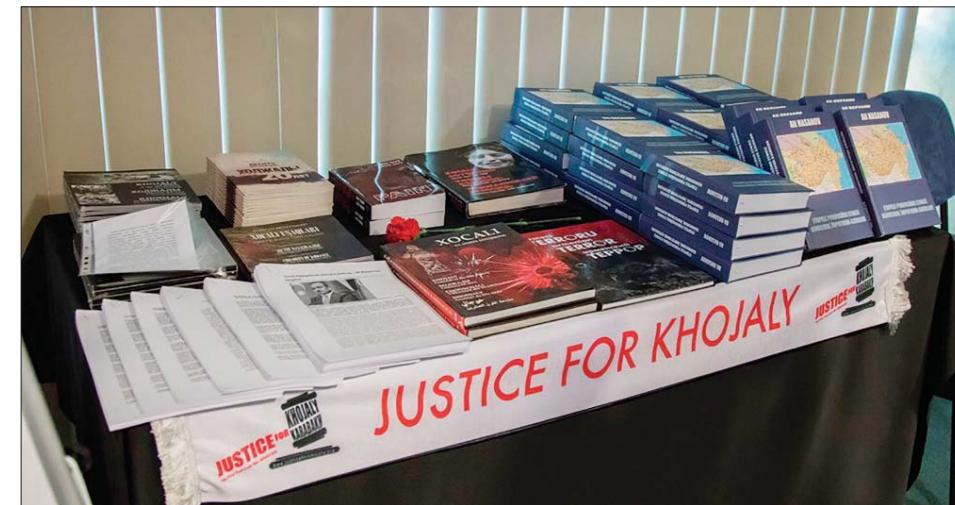
Səfir her il Xocalı soyqırımının ildönümünün respublikamızda və dünyada müxtəlif ölkələrdə ürəkəgrisi ilə qeyd olunduğunu bildirib. Diplomat diqqətə çatdırıb ki, Xocalı soyqırımı 27-ci ildönümü ilə əlaqədar Bakıda ön sıralarında Azərbaycan Prezidenti İlham

ib, azərbaycanlılara qarşı kəskin mənəvi təcavüz kampaniyası aparılıb.

Prezidentin köməkçisi XX əsrin 80-ci illerinin ikinci yarısında ermənilərin SSRİ-də yaranmış siyasi vəziyyətdən istifadə edərək Azərbaycana qarşı açıq ərazi iddiası ilə sūrmələrindən, Ermenistanda yaşayan 200 minə qədər azərbaycanlıların deportasiya edilmesindən, Dağılıq Qarabağın azərbaycanlı icmasına qarşı kütləvi terror və qırğınlar həyata keçirilməsindən, Dağılıq Qarabağ probleminin əsl mahiy-

Dağılıq Qarabağ münaqışəsi barədə həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması və təcavüzkarın ifşa olunması üçün bütün zəruri addımları atıb, bu istiqamətdə irəli sürürlən ictimai təşəbbüsleri dəstəkləyib. Daha sonra Əli Həsənov son illər geniş vüsət almış "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq kampanyasından bəhs edib, ayrı-ayrı ölkələrin dövlət qurumlarını və ictimaiyyətini, beynəlxalq təşkilatları bu faciəyə adekvat qiymət verməyə çağırıb.

Ermənistan-Azərbaycan

1994-cü ildə ümummilli lider Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə Azərbaycan parlamenti tərəfindən 26 fevral Xocalı soyqırımı günü elan edildi.

Xocalı faciəsinin dinc əhaliyə qarşı yönəldilmiş soyqırımı kimi tanıdlaması və bu baredə bütün həqiqətlərin dünya ictimaiyyətine çatdırılması istiqamətində məqsədönlü və ardıcıl fəaliyyət həyata keçirildiyini deyən H.Nəcəfov qeyd edib ki, 2008-ci il mayın 8-də Heydər Əliyev Fondunda vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə "Xocalıya ədalət!" beynəlxalq informasiya və təhliliq kampaniyasına başlanılıb. Ötən müddət ərzində "Xocalıya ədalət!" kampaniyası çərçivəsində 70-dən çox ölkədə

Əliyevin və birinci xanım Mehriban Əliyevanın olduğu ümumxalq yürüyü keçirilib.

Sonra Azərbaycan Respublikası Prezidentinin ictimai-siyasi məsələlər üzrə köməkçisi Əli Həsənov qeyd edib ki, son iki əsrə erməni milletçiləri tarixi Azərbaycan torpaqları hesabına mifik "böyük Ermenistan" ideyasını gerçəkləşdirmək məqsədilə dəfələrə xalqımıza qarşı terror, kütləvi qırğınlıq, deportasiya və etnik təmizləmə kimi bəşəri cina-yətlər törediblər. Erməni xalqının bir neçə nəslə milli müstəsnalıq, Azərbaycan xalqına qarşı düşməncilik ruhunda tərbiye edilib, erməni "alim"lərinin səyləri ilə bölgənin tarixi saxtalaşdırı-

yətindən ətraflı bəhs edib.

Xocalı soyqırımı haqqında danışan Əli Həsənov bildirib ki, bu qətləmə töötəmədə düşmənin məqsədi Azərbaycan xalqını sarsıdaraq suverenlik və ərazi bütövülüyü uğrunda mübarizədən çəkintidən və torpaqlarını zorla ələ keçirmək idi. Ermənistan Xocalı faciəsinin tördəndikdən sonra Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzün miqyasını daha da genişləndirdi, Dağılıq Qarabağın hüdudlarından kənara çıxaraq daha 7 rayonu işğal etdi, bir milyona yaxın azərbaycanlına qaçqın və məcburi köçküne çevirdi.

Prezidentin köməkçisi vurğulayıb ki, Azərbaycan dövləti və şəxslən Prezident İlham Əliyev Xocalı soyqırımının dünyada tanıdlaması, Ermənistan-Azərbaycan

Dağılıq Qarabağ münaqışəsinə dair beynəlxalq səviyyədə qəbul edilmiş qətnamələrdən danışan Əli Həsənov Azərbaycanın ərazi bütövüğünün, suverenliyinin və beynəlxalq səviyyədə tanınmış sərhədlərinin toxunmazlığının bu qətnamələrdə öz təsbitini tapdığını tədbir iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb. Hazırda Ermənistan bütün beynəlxalq hüquq normalarını pozaraq işgalçılıq siyasetini davam etdirir. Bununla yanaşı, dünəyadakı erməni diasporu və lobbisi mütemadi olaraq 1915-ci il hadisələrini gündəmə getirərək Azərbaycan torpaqlarının işğalını, Dağılıq Qarabağ problemini və Xocalı soyqırımı, evindən qovulmuş bir milyona yaxın azərbaycanlıların böyük faciəsini unutdurmaq və diqqətdən kənarda saxlamaq istəyir. Ona görə də bu günlərdə həm Azərbaycanın, həm də qardaş Türkiyənin vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları, diaspor qurumları və ziyalıları öz ölkələrinin rəsmi dövlət orqanlarına hər cür ictimai dəstək verərək Xocalı soyqırımı və Azərbaycan torpaqlarının işğalına dair digər faktları dövlət orqanlarına hər cür ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırımlı, baş verənlərin obyektiv qarvanılmasına və adekvat hüquqi-siyasi qiymətinin alınmasına çalışmalıdır. Azərbaycan və türk diaspor təşkilatları öz əməkliyi və müteşəkkilliyi ar-

Sonda çıxış edən "Geopolitika" jurnalının baş redaktoru Vasile Simileanu Azərbaycan xalqına başsağlığı verərək bildirib ki, rəhbərlik etdiyi "Topform" nəşriyyatı tərəfindən Dağılıq Qarabağ münaqışəsinin, Xocalı soyqırımının həqiqətlərini təbliğ edən bir sıra kitablar çap edilib. O cümlədən Azərbaycan xalqının müstəqillik tarixi, İrevan xanlığı, Ruminiya və Azərbaycan arasında münasibətlərə dair kitablar da işçü üzü görüb. Bütün bu nəşrlər rumin cəmiyyətində dost, qardaş Azərbaycan xalqının tarixini dərinəndə başa düşməyə fırsat yaradıb. Xocalı faciəsinə toxunan V.Simileanu bəşəriyyətə qarşı töredilən bu cinayətin təşkilatçılarının tezliklə cəzalarını alacaqlarına əmin olduğunu və Cənubi Qafqazı hər zaman sühə içinde görmək istədiyini vurğulayıb.

Tədbirdə Heydər Əliyev Fondunun hazırladığı "Xocalı soyqırımı" adlı film nümayiş olunub.

Xocalı soyqırımı qurbanlarının əziz xatirəsinə ehsan süfrəsi açılıb.

Xocalıda töredilən vəhşiliklər əks etdirən fotoskilər və xarici ölkələrin nüfuzlu nəşrlərində bu faciə barədə dərc edilmiş materiallar, rumın, ingilis və digər dillərdə broşürələr, kitablar, CD-lər, məqalələr tədbir iştirakçılarının marağına səbəb olub.

"Balaca şahzadə" Dövlət Musiqili Teatrının səhnəsində

Fevralın 28-də Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrında məşhur fransız yazarı Anatuan de Sent-Ekzüperinin "Balaca şahzadə" əsərinin motivləri əsasında hazırlanmış tamaşanın premiyerası olub.

AZERTAC xəbər verir ki, Heydər Əliyev Fondundan vitse-prezidenti Leyla Əliyeva tamaşanın premiyerasına baxıb.

Azərbaycanda əhalinin rifahını yükseltmək, sosial müdafiəsinə və layiqli həyat seviyyesini təmin etmək dövlətin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının prioritet istiqamətidir. Bu mənada Azərbaycan dövləti əhalinin rifah həlini yüksəltmək məqsədilə ardıcıl və məqsədönlü tədbirlər görür, iqtisadi və institutional islahatlar həyata keçirir. Bununla da vətəndaşların yaşayış seviyyəsi yaxşılaşdırılır, yeni iş yerləri açılır, əhalinin məşğulluğunun və gəlirlərinin artması təmin edilir, yoxsulluq seviyyəsinin daha da azalması üçün işlər görülür.

Ötən gün bu sahədə atılan daha bir müttərəqi addım - Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemləri kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı əhalinin növbəti tələylü problemini həll edəcək. Söhbət ondan gedir ki, qlobal iqtisadi və maliyyə böhəni, bununla əlaqədar enerji resurslarının qiymətinin keskin aşağı düşməsi Azərbaycan iqtisadiyyatına öz təsirləri göstərmmiş, nəticədə əhalinin müəyyən qrupunun ödəmə qabiliyyəti zeifləmiş, xarici valyutada borc almış vətəndaşların banklar qarşısında öhdəlikləri artmış, bu məsələ ilə bağlı məhkəmə müstəvisində baxılma halları çıxılmışdır. Təsadüfi deyil ki, Azərbaycanda manatın məzənnəsinin devalvasiyasından sonra cəmiyyətdə müzakirə olunan məsələlərdən biri də əhalinin xarici valyutada kreditləri ilə bağlı idi.

Lakin qısa müddətdə həyata keçirilən sürətli iqtisadi islahatlar, eyni zamanda, enerji resurslarının ixracından asılılığının azaldılması, qeyri-neft sektorunun inkişafının prioritet seçilməsi Azərbaycan iqtisadiyyatını xarici amillerin təsiri ni azaldıb, iqtisadi artım tempinin bərpə edilməsinə imkan yaradıb. Məsələ bundadır ki, son dövrədə respublikada makroiqtisadi sabit-

premiyera əvvəl tamaşanın quruluşçu rejissoru, Xalq artisti Cənnet Səlimova səhne əsəri ilə bağlı təessüfatlarını bölüşüb. Anatuan de Sent-Ekzüperinin kitablарının dünyada her zaman yüksək tirajla satıldığından deyən rejissor bildirib ki, belə böyük yazıçıların əsərlərinin tərcümə olunub Azərbaycan teatrlarında səhnələşdirilməsi sevindirici haldır. "Tamaşanın əsərəye getirilməsi bizim üçün texnoloji baxımdan çətin idi. Lakin

yaradıcı heyet bunun öhdəsində meharetlə gələ bildi. Nəhayət, iki il sonra tamaşanın premiyerası reallaşdı. Şədəm ki, bu gün belə möhtəşəm tamaşanın premiyerası toplaşmışdır", - deyə o qeyd edib.

Səhne əsərinin süjet xəttində balaca şahzadənin müxtəlif planətlərə səyahətləri obrazlı şəkildə təsvir olunur. Onun qarşılaşdığı personajlarla ünsiyəti tamaşaçıya fəlsəfi mesajlar verir, böyüklerin dünyası, düşüncəleri, həyat fəlsəfəsi, sevgi mövzusu balaca bir uşağın gözü ilə və ibratımız kəlamlarla anladılır.

Tamaşanın qeyri-adi səhne tərtibatı var. Arxa fonda iri monitorda göstərilən animasiyalarla aktyorların və balet artistlarının sinxron şəkilde canlandırdıqları gözel ifalar, dolğun və cəlbədici rəqs hərəkətləri, ifaçıların oyunu ilə ekrandaki hadisələrin möhtəşəm sintezi, həm də sənət ocağının səhnəsində daha bir yenilikdir.

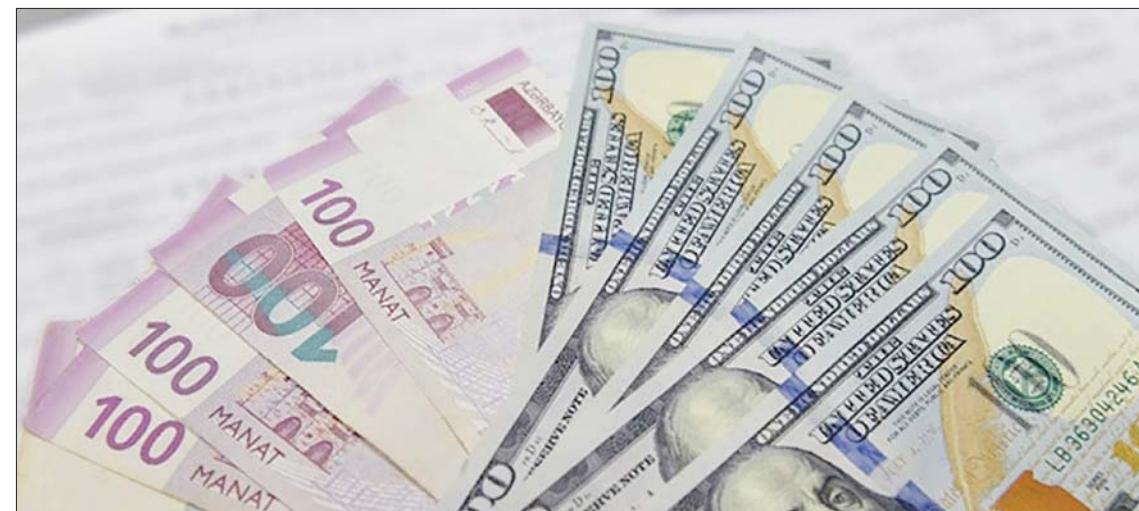
Maraqla qarşılanan tamaşanın səhne qrafikası Mehdi Məmmədova, video quraşdırılmaları isə Bakı Media Mərkəzinə məxsusdur.

Balaca şahzadə obrazını Muşiqili Teatrın azyaşlı iki aktyoru - adı "Qızıl kitab" yazılan Prezident təqəbüdü Atilla Məmmədov və Rahib Məmmədzadə canlandırlılar. Digər rolları Əməkdar artistlər Ələkbər Əliyev, Şövqü Hüseynov, aktyorlar Əmrəh Dadaşov, Nicat Əli, Aydan Həsənova, Əliməmməd Novruzov, Məhərrəm Qurbanov, Hüseyn Əlili, Rauf Babayev, Emil Heydərov, Ibrahim Əlizadə ifa ediblər. Tamaşanın quruluşçu rejissoru Xalq artisti

Cənnet Səlimova, bəstəkarı ABŞ-da yaşayan həmyerlimiz, beynəlxalq müsabiqələr laureati Ruslan Ağababayev, musiqi rəhbəri Əməkdar artist Vaqif Məstanov, rəssam Məryəm Ələkbərli, xoreografi Rusyanın Əməkdar incəsənət xadimi, dünya şöhrəti baletmeyster Sergey Gritsay, baletmeysterləri Əməkdar artistlər Zəkir və Yelena Ağayevlər, səhnələşdirənə Azerbaycan Yazarları Birliyinin katibi, şair, yazarı-publisist İlqar Fehmidir.

Dövlət başçısı problemlı kreditlər məsələsinə son qoydu

liyin təmin olunması, iqtisadi inkişaf templərinin bərpə edilərək artması və maliyyə imkanlarının genişlənməsi digər sahələr kimi, əhalinin xarici valyutada olan ödəmə vaxtı keçmiş kredit borclarının ödənilməsinə də dövlət dəstəyinin göstərilməsi üçün münbit şərait yaradıb.

Nəticədə problemin optimal həlli yollarını tapmaq, bu məsələni əhali və dövlət büdcəsi üçün əlverişli variantda aradan qaldırmak məqsədilə 2018-ci ildən icmi Mai müzakirələr təşkil olunmağa başlamış və Azərbaycan Prezidentinin tapşırığına əsasən, hökumət bu istiqamətdə feal iş aparmış və təkliflər hazırlanmışdır. Parallel olaraq məsələnin Milli Məclisde müzakirəsi təşkil edilmiş, müxtəlif təkliflər irəli sürülmüşdür.

Bununla da Fərmana görə, fiziki şəxslərin banklara 10 000 ABŞ dollarınadək xarici valyutada olan əsas kredit borclarının devalvasiya ilə bağlı manatla artmış hissesi 2015-ci il fevralın 21-nə və dekabrın 21-nə mövcud olmuş xarici valyutada əsas kredit borclarına her iki qayda tətbiq olunacağından hər 1 dollara görə artan məbləğ 92 qəpik olduğunda onun 85 qəpici dövlət vəsaiti hesabına ödənəcək.

kredit borcuna münasibətdə 1 ABŞ dollarına 0,25 manat (0,15 ABŞ dolları), 2015-ci il fevralın 22-dən həmin il dekabrın 21-dək bağlanmış kredit müqavilələri üzrə xarici valyutada əsas kredit borcuna münasibətdə 1 ABŞ dollarına 0,6 manat (0,35 ABŞ dolları) nəzərdə tutulmaqla dövlət bütçəsinin vəsaiti hesabına üç aydan gec olmaraq manatla ödənilecek.

Başqa sözə, birinci devalvasiyadan sonra əhalinin banklara olan əsas borcunun artan hissəsi 1 dollara görə, 27 qəpik idisə, bu Fərmanla onun 0,25 qəpiyi silinəcək. 2015-ci il fevralın 22-dən həmin il dekabrın 21-dək bağlanmış kredit müqavilələri üzrə artan hissə hər 1 dollara görə 65 qəpik olmuşdusa, onun da 60 qəpiyi silinəcək. 2015-ci il fevralın 21-nə və dekabrın 21-nə mövcud olmuş xarici valyutada əsas kredit borclarına her iki qayda tətbiq olunacağından hər 1 dollara görə artan məbləğ 92 qəpik olduğunda onun 85 qəpici dövlət vəsaiti hesabına ödənəcək.

Fərmanın əsasən, ödəniş ilk növbədə fiziki şəxslərin banklar və ləğvətə prosesində olan banklar qarşısında ödəniş müddəti keçmiş əsas kredit borclarının ödənilməsinə yönəldiləməsi, qalan məbləğin isə həmin fiziki şəxslərin sərəncamına verilməsi nəzərdə tutulub. Lakin bir fiziki şəxse ödəniləcək vəsaitin ümumi məbləği 5 000 ABŞ dollarının manat ekvivalentindən çox olmayacağı.

Fərmandan, eyni zamanda, ödəniş müddəti 360 günü keçən, kreditin məbləği dollarla 10 min dollara, manatla isə 17 min manata qədərdir, bunun üçün də mexanizm nəzərdə tutulub. Bu mexanizm görə, banklar əhaliyə 5 ilə qədər, 1 ili güzəştli olmaqla illik 1 faiz olmaqla yeni kredit müqaviləsinin bağlanması təklif edəcəklər. Bu məqsədə banklara fevralın 28-nə qədər həmin kreditlər üzrə hesablanmış və ödənilməmiş faizlər, dəbbə pulları, cərimələr varsa, onların silinməsi üzrə tədbirlər görüleceklər. Eyni zamanda, banklara borcalanlar arasında hansısa

məhkəmə mübahisələri varsa, məhkəmə işləri gedirse, hətta məhkəmə prosesi tamamlanıb və qərarlar icraya yönəldilibsə, bütün bu işlər geri çağırılacaq, dayandırılacaq. Əhalinin üzərində olan məhkəmə qərarları, icraları aradan götürüləcək. Fərmanla banklara bu barədə tövsiyə verilib.

Bir sözə, problemlə kreditlərin həlli Azərbaycan hakimiyətinin ciddi sosial təşəbbüsündür və vətəndaşların rifah halını daha da yüksəltmək, onların maliyyə yükünü azaltmaq, dünya bazarında neftin qiymətinin 3-4 dəfə azalması ilə bağlı baş vermiş devalvasiya nəticəsində fiziki şəxslərin xarici valyutada olan kreditləri üzrə onların üzələdiyi maliyyə itkisini qarşılamaq məqsədi daşıyır. Məlumdur ki, bəzi ölkələrdə də bu kimi təşəbbüsler irəli sürülmüş, lakin son nəticədə onun həlli dövlətin imkanları üçün ciddi problem yaratlığına görə, onun həlli ya təxire salınır, yaxud da bəlli olmayan müddətə uzadılır.

Ümumilikdə götürdükdə, Azərbaycan o dövlətlərdəndir ki, burada bütün məsələlər - problemin ciddiliyi, ağırlıq yükü, onun həlli hələ də əhalinin rifah halının yüksəlməsinə təsiri, həll üçün maliyyə imkanları, səmərəli tətbiq mexanizminin işlənilərə hazırlıqlığı, icrası və icraya nəzarət və s. hərətərəfləli araşdırıldığdan sonra müvafiq qərar qəbul olunur.

İkinin məlumatına görə, mezzənə dəyişməsi nəticəsində təsire məruz qalan, xarici valyutada olan 450 minə yaxın insan bu Fərmanın birinci hissəsindən faydalana biləcək. Fərmanın ikinci hissəsindən isə vaxtı keçmiş kreditlərə görə 400 min borcalan fiziki şəxslər yaranacaq. Birinci demək olar ki, 2019-cu ilin əvvəlindən sosial sahədə qəbul olunmuş qərarlar, o cümlədən də problemlə kreditlərin həlli öz miqyasına, əhətə dairəsinə görə sözün əsl mənasında inqilabi qərarlardır. Bir sözə, Prezident İlham Əliyevin qərarları bütün dünyaya üçün sozial inqilab nümunəsidir.

Ceyhun Piriyev,
"iki sahil"

Petro Poroşenko ölkəsinin Azərbaycanda yeni səfirini təyin edib

Ukrayna Prezidenti Petro Poroşenko ölkəsinin Azərbaycanda yeni səfirini təyin edib. Müvafiq fərman Ukrayna prezidentinin saytında yerləşdirilib.

Fermanın esasən, Ukraynanın Azərbaycandakı yeni səfiri Vladislav Kanevski təyin olunub. Vladislav Kanevski əvvəl Ukrayna XİN-in Katibliyi Departamentinin Təhlil və Planlaşdırma şöbəsinin müdürü - Departament direktorunun müavini vəzifəsində çalışır.

Xatırladaq ki, Ukraynanın Azərbaycandakı öncəki səfiri Aleksandr Mişenko ölkəmizdə özünün diplomatik missiyasını başa vurub.

Elmar Məmmədyarov Dünya İqtisadi Forumunun prezidenti ilə görüşüb

Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədyarov Dünya İqtisadi Forumunun prezidenti Borge Brende ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətindən bildirilər ki, görüşdə Borge Brende nazir Elmar Məmmədyarovu 2019-cu ilin 6-7 aprel tarixlərində İordaniyada keçirilecek Dünya İqtisadi Forumun Yaxın Şərqi və Şimali Afrika üzrə tədbirinə dəvət edib. B.Brende tədbir çərçivəsində Körfez ölkələrinin xarici işlər nazirlərinin iştirak edəcəyi Avrasiya seqmentinin çox önəmlı olduğunu diqqətliyən təsdiq etdi.

Nazir Elmar Məmmədyarov Cenevrəye səfərinin məqsədləri ilə bölüşüb, eləcə də Azərbaycanın 2019-cu ilin oktyabr ayının 21-26-də Qoşulmama Hərəkatı dövlət və hökumət başçılarının 18-ci sammitine ev sahibliyi edəcəyi barədə həmsəhəbətini məlumatlandırdı.

Nazir Elmar Məmmədyarov Dünya İqtisadi Forumunun prezidentine Ermənistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqışının həlli istiqamətində aparılan hazırlıq danışıqlar prosesi barədə məlumat verib.

Söhbət zamanı, həmçinin regional və global gündəlikdə olan mövzular ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

YAP Gənclər Birliyinin nümayəndəsi konfransda iştirak edib

YAP Gənclər Birliyinin Ofis rəhbəri Fərid Nəsimov Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Birliyinin Qırğızıstanın Bişkek şəhərində keçirilən "ŞƏT (Şanxay Əməkdaşlıq Təşkilatı) ölkələrində turizmin inkişafı" adlı konfransda iştirak edib.

Qırğızıstanın prezident iqamətgahında keçirilən konfransda Orta Asiya ölkələrinin iştirakı ilə ŞƏT ölkələrinin turizm potensialı müzakirə olunub. Fərid Nəsimov panel müzakirələr zamanı Azərbaycanın turizm potensialı haqda və bu sahənin inkişafı üçün dövlət proqramları barədə iştirakçılarla geniş məlumat vermişdir.

Konfransda Azərbaycan, Qırğızıstan, Çin, Pakistan, Tacikistan, Özbəkistan, Qazaxistan, Hindistan, Belarus və Rusyanın nümayəndələri iştirak etmişlər.

Ölkə vətəndaşına diqqət və qayğının yeni təzahürü

Prezident İlham Əliyevin yanında iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı keçirilən müşavirəda dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, bizim siyasetimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır

Ölkəmizdə əhalinin demek olar ki, bütün təbəqələrini əhatə edən sosial siyaset həyata keçirilir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin birbaşa nəzarəti ilə həyata keçirilən sosial siyasetin mərkəzində məhz insan amili, vətəndaşların mənafeyi dayanır. 2019-cu ilin əvvəlindən başlayaraq ölkə vətəndaşlarının sosial rifahının yaxşılaşdırılması istiqamətində mühüm addımlara start verilib. Bu proses davamlı xarakter daşıyır. Prezident İlham Əliyev nitqində bəyan edib ki, 2019-cu il sosial inkişaf, əhalinin sosial müdafiəsi baxımından başqa illərdən fərqlənən il olacaqdır.

Müşavirədə dövlətimizin başçısının sosial və iqtisadi məsələlərlə bağlı vurğuladığı ciddi məqamlar artıq reallığa çevrilək dərəcədən. Cənab İlham Əliyev nitqində bildirib ki, bizim siyasetimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının da dayanır: "Bizim maliyyə vəziyyətimiz yaxşılaşır, sabit olaraq qalır və bu, əlbəttə, bizə imkan verir ki, əlavə gelirleri, ilk növbədə, vətəndaşların sosial müdafiəsinə yönəldik. Men bu məsələ ilə bağlı dəfələrə öz fikirlərimi bildirmişəm. Hələ keçən ilin sonunda bildirmişəm və bu ilin əvvəlində demisəm ki, biz əlavə gelirleri, ilk növbədə, vətəndaşların sosial müdafiəsinə yönəltməliyik. Çünkü bu bizim üçün prioritet məsələdir, vətəndaşların sosial rifahının yaxşılaşdırılması en başlıca vəzifəmizdir. Bu istiqamətde artıq bir çox ciddi addımlar atılıb və atlacaq. Ümumiyyətə, bildirmək istəyirəm ki, 2019-cu il sosial inkişaf, əhalinin sosial müdafiəsi baxımından başqa illərdən fərqlənən il olacaqdır."

Deyilənlərin təsdiqi olaraq vurğulamaq yerinə düşər ki, son günler Prezident İlham Əliyev cari ilin əvvəlindən ölkə vətəndaşlarının sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, gelir imkanlarının artırılması hədəfənən bir sira mühüm sənədlər imzalayıb.

Cənab İlham Əliyevin prezident seçkilərindən sonra imzaladığı ilk Fərman şəhidlərin vərəsələrinə veriləcək 11 min manat ödənişle bağlı idi. Hazırda 12 min 200-dən çox şəhid ailəsinə dövlət tərəfindən 11 min manat ödəniş edilir və bu ilin sonuna qədər bu program icra olunacaq. Bununla yanaşı, şəhid ailələrinin müavi-

15 ilde Azərbaycanda minimum əməkhaqqı dəfələrlə artırılıb.

Dövlətimizin başçısı adıçəkilən müşavirədə vurğulayıb ki, minimum pensiyalarla bağlı çox ciddi qərar qəbul edildi: "Minimum pensiyaların məbləği da texminin 38 faiz, bir qədər çox artmışdır - 116 manatdan 160 manata qədər. Bu gün minimum pensiyanın seviyəsinə görə Azərbaycan MDB məkanında ikinci yerdədir. Ancaq onu da bilməliyik ki, bu, son hədd deyil. Əlbəttə ki, əməkhaqlarının, pensiyaların artırılması gündələndə duran əsas məsələlərdən biridir. Minimum pensiyanın artırılması 223 min insanın pensiya teminatını yaxşılaşdıracaqdır. Bu il biz minimum əməkhaqqını əhəmiyyətli dərəcədə artırırdı - 38 faiz. Bu, böyük artımdır, 130 manatdan 180 manata qalxıbdır. Bu, 600 min insanı əhatə edir. Ancaq o da həqiqətdir ki, bu rəqəm bizi heç də razı sala bilməz. Ona görə müvafiq göstərişlər verildi ki, minimum əməkhaqqının gelecek artımı ilə bağlı təkliflər hazırlanıbsın. İndi bunun maliyyə yükünü, əlbəttə ki, biz qiyametləndirməliyik. Əlbəttə ki, gelecekdə minimum əməkhaqları və pensiyalar ardıcıl olaraq artırılacaq."

Fevral 26-da isə Prezident İlham Əliyev məcburi köçkünlər və onlara bərabə tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin artırılması haqqında Sərəncam imzalayıb. Sərəncama əsasən, məcburi köçkünlər və onlara bərabə tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləği 2019-cu il aprelin 1-dən 50 faiz artırılacaq. Məcburi köçkünlər bağılı bu il çox geniş inşaat programlarının icra ediləcəyini bildirən dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, eğer keçən il 5900 köçkünlər üçün mənzillər, evlər tikilmişdirse, bu il 6 mindən 7 minə qədər köçkünlər iləsi yeni mənzillərlə, evlərlə təmin ediləcək: "Şəhid ailələri üçün bu il 800 mənzil alınıb onlara veriləcək. Keçən il 626 mənzil verilmişdir. Yeni iki il ərzində 1400-dən çox mənzil şəhid ailələrinə veriləcək. Bu günə qədər mənzil

almayan bütün şəhid ailələri əminəm ki, növbəti illər ərzində, yaxın gələcəkdə mənzillərə təmin ediləcəklər. Onu da bildirməliyəm ki, bu günə qədər 6500-dən çox şəhid ailəsi dövlət tərefindən mənzillərlə, evlərlə təmin edilmişdir."

Ölkə Prezidenti İlham Əliyevin müşavirədə diqqət yetirdiyi məsələlərdən biri de vətəndaşları narahat edən problemlə kreditlərlə bağlı idi: "Bu məsələ artıq neçə vaxtdır ki, müzakirə olunur. Hökumət üzvlərinə müvafiq göstərişlər verilmişdir. Keçən ilən başlayaraq çox fəal iş aparılır, təkliflər paketi hazırlanır. Bilirom ki, Milli Məclisdə də bu məsələ müzakirə olunur. Müxtəlif təkliflər səsləndirilir. Biz bu məsələni həll etmək əsas vəzifəni vətəndaşların rifah halının yaxşılaşmasında, onların maliyyə yükünün azaldılmasında görürük." "Hər bir azərbaycanlının Prezidenti" olduğunu bir daha təsdiqləyən dövlətimizin başçısının fevralın 28-də imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlə kreditlərinin həlli ilə bağlı tədbirlər haqqında" Fərmanın icrası əhalinin rifah halının yüksəlməsinə, sosial müdafiəsinin yüksəlməsinə və layiqli həyat seviyəsinin təmin edilməsinə istiqamətlənib.

Bu və digər faktlar Azərbaycan dövlətinin sosial siyasetinin davamlı səciyyə daşıdığı barədə konkret təsəvvür yaradır. Ümumiyyətə, bu gün Azərbaycan dövlətinin sosial sahədə atlığı adımlar öz miqyasına, təsir dairəsinə, əhəmiyyətine görə heç bir ölkədə müşahidə olunmur. Bütövlükde 2 milyon 200 min əhali dövlətin sosial təşəbbüslerinin icrasından böyük dərəcədə faydalananadır. Dövlətimizin, ən əsası ölkə Prezidenti İlham Əliyevin heyata keçirdiyi sosial siyaset xalq tərefindən yüksək qiymətləndirilir. Bu, ilk növbədə, cənab Prezidentin Azərbaycan dövlətinin öz vətəndaşına olan diqqət və qayğısının fəzahürüdür.

**Orxan Vahidoğlu,
"iki sahil"**

SOCAR Londonda Beynəlxalq Neft Həftəsində tədbir keçirib

mayəndələri iştirak ediblər.

Tədbirdə SOCAR prezidenti Rövnəq Abdullayev, şirkətin marketing və sərmayeler üzrə vitse-prezidenti Elşad Nəsimov, SOCAR-in Marketing və İqtisadi Əməliyyatlar idarəsinin rəisi Ədnan Əhmədzadə, "SOCAR Trading"ın icraçı direktoru Məryəm Almaszadə, Azərbaycanın Böyük Britaniyadakı səfirliyinin əməkdaşları və yerli diaspor nümayəndələri də olublar.

Bildirilir ki, SOCAR-ın tədbir təşkil etməsində esas məqsədi Azərbaycanın beynəlxalq biznes əlaqələrinin daha da artması, beynəlxalq biznes münasibətlərinin inkişaf etdirilməsi, şirkətin həyata keçirdiyi işlər barədə məlumat vermək, yeni tərəfdəşərələr eldə etmək olub.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq Neft Həftəsi 26-28 fevral tarixləri arasında keçirilir. Neft həftəsi çərçivəsində "Dəyişən dünyada yeni enerji erası", "İqlim dəyişikliyinə qarşı mübarizə üçün atılmalıdır", "Rusiyanın beynəlxalq neft və qaz sektorunda rol", "Xəzər dənizi regionunda neft və qaz istehsalının artımı", "Orta Şərqdə enerji sammiti" mövzusunda konfranslar və seminarlar keçirilir.

Baş nazirin müavini Əli Əhmədov Mərkəzci Demokrat İnternasionalının nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Baş nazirin müavini, Yeni Azərbaycan Partiyasının sədr müavini-icra katibi Əli Əhmədov fevralın 28-də Mərkəzci Demokratlar İnternasionalının prezidenti Andres Pastranannın başçılıq etdiyi, bu qurumun baş katibi Antonio Lopez-İsturiz və Asiya və Sakit okean regionu üzrə baş əlaqələndiricisi Sezar Rosellonun daxil olduğu nümayənde heyəti ilə görüşüb.

İcra katibi Əli Əhmədov MDİN prezidentinin ölkəmizə səfərinin və aparılan müzakirələrin tərəflər arasında əməkdaşlıq və dialoğun inkişafına mühüm töhfə verəcəyinə əminliyini bildirib.

Mərkəzci Demokratlar İnternasionalının prezidenti Andres Pastrana Bakıda olduğu müddədə iştirak etdiyi müzakirələrin, eləcə də məcburi köçkünlərlə görüşünün onda müsbət təessürat yaratdığını qeyd edib.

A.Pastrana Azərbaycan hökuməti tərəfindən məcburi köçkünlərin həyat şəraitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən sosial təyinatlı layihələrin nümunəvi olduğunu bildirib.

Görüşdə Mərkəzci Demokratlar İnternasionalı ilə Yeni Azərbaycan Partiyası arasında əməkdaşlığın mövcud durumu və inkişaf perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Azərbaycan-Gürcüstan: Əməkdaşlıqda böyük perspektivlər

Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabishvilinin Azərbaycana rəsmi səfərinin hansı nəticələrə səbəb olacaq ilə bağlı ümumi fikir yürütməyə çalışsaq, bunun ilk növbədə iki ölkə arasındaki münasibətlərdə yeni sehifənin açılmasına imkan verəcəyini demek mümkündür.

Azərbaycanla Gürcüstan arasında əlaqələr strateji əhəmiyyət daşımaqdır. Burada xüsusilə iqtisadi əməkdaşlığının siyasi əlaqələre de fon verdiyi, iki ölkə arasındaki münasibətlərin təməlini təşkil etdiyi vurgulamaq mümkündür. Söhbət ondan gedir ki, Azərbaycan Gürcüstanın əsas ti-

carət tərəfdəşərlərindən və dost ölkədə esas investorlardan biridir. Bu mənada Azərbaycan şirkətləri Gürcüstan bündəsinə ən çox vergi ödəyən şirkətlər sırasındadır. Bundan başqa, həyata keçirdiyi irimiqyaslı enerji layihələri - Bakı-Tbilisi-Ceyhan, Bakı-Supsa neft kəmərləri, Bakı-Tbilisi-Ərzu-

rum qaz kəməri, Cənub Qaz Dəhlizi layihəsi Azərbaycanın enerji resurslarının nəqlinin şaxələndirilməsi ilə yanaşı, Gürcüstanın tranzit imkanlarını reallaşdırılmışdır.

Eyni zamanda, Bakı-Tbilisi-Qars demir yolu iki ölkə arasında əlaqələrin inkişafına öz töhfəsini verməkdir. Məsələ burasındadır ki, qitələri birləşdirən bu demir yolu Azərbaycanla bərabər, Gürcüstanın da tranzit potensialını böyük dərəcədə genişləndirir. Bu demir yolu ilə göndərilən yüklerin həcmində müşahidə edilən artım bu potensialı gəlirə çevirməklə yanaşı, onların geosiyasi əhəmiyyətini də artırımaqdadır. Nəticədə Azərbaycan və Gürcüstan irimiqyaslı enerji və nəqliyyat layihələri ilə Asiya və Avropanı birləşdirir və Avrasiya qitəsində nəqliyyat mərkəzi rolunda çıxış edirlər.

Azərbaycan və Gürcüstan, eyni zamanda, her zaman bir-birilərinin ərazi bütövlüyü və suvereniliyini destekləyib, her iki ölkə ərazi bütövlüğünün pozulmasından əziyyət çekir. Son bir əsrde baxsaq, hər iki ölkə əyni yolu keçib və indiyədə də işğaldan əziyyət çekir. Bu baxımdan Gürcüstan da Azərbaycan kimi Gürcüstanın da regionda əmin-amanlığın hökm sürməsində maraqlı olmasının göstəricisi hesab edilə bilər. Ele bunun göstəricisidir ki, ərazisində işğalın olmasına baxmayaq, Azərbaycan kimi Gürcüstan da bu gün sabitlik adasıdır.

Bu, həmçinin onu deməye imkan verir ki, Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinə xələl getirməye cəhd göstəren tərəflər heç zaman öz məqsədlərinə nail olmamışdır. Məsələ burasındadır ki, bu gün hər iki ölkəni tarixi, coğrafi amillərlə yanaşı, qarşılıqlı maraqlara əsaslanan iqtisadi əlaqələr də six şəkilde birləşdirilmişdir. Bütün bunların fonunda Azərbaycan-Gürcüstanın dostluğu və tərəfdəşliyi-

mandə, Azərbaycanın ərazi bütövlüyü və suvereniliyini dəstəklədiyi açıq şəkildə bəyan edib. "Münaqişələr və ərazi bütövlüğünün pozulması hər iki ölkənin faciəsi" olduğunu bildirən Gürcüstan Prezidentinin işğal faktından əziyyət çəkən ölkənin rehberi kimi Azərbaycanın da bu prosesdə uzun illərdən bəri hənsi çətinliklərə məruz qaldığını anladığı aydın şəkildə məlum olur.

"Arzu edirəm ki, birge səylərimizlə, böyük və yaxud kiçik qonşularımızın müsbət yanaşmaları ilə ölkələrimizin ərazi bütövlüğünə nail olağ" deyən Salome Zurabishvilinin sülhün və sabitiyin qorunub saxlanılmasının da əsas şərt olduğunu vurğulaması Azərbaycan kimi Gürcüstanın da regionda əmin-amanlığın hökm sürməsində maraqlı olmasının göstəricisi hesab edilə bilər. Ele bunun göstəricisidir ki, ərazisində işğalın olmasına baxmayaq, Azərbaycan kimi Gürcüstan da bu gün sabitlik adasıdır.

Bu, həmçinin onu deməye imkan verir ki, Azərbaycan-Gürcüstan əlaqələrinə xələl getirməye cəhd göstəren tərəflər heç zaman öz məqsədlərinə nail olmamışdır. Məsələ burasındadır ki, bu gün hər iki ölkəni tarixi, coğrafi amillərlə yanaşı, qarşılıqlı maraqlara əsaslanan iqtisadi əlaqələr də six şəkilde birləşdirilmiş. Biz buna mütlədi forma vermalıyıq və müxtəlif sahələrdəki əlaqələrimiz mədəniyyət sahəsində də fəallaşmalıdır.

Azərbaycan və Gürcüstan çoxkonfessiyali dövlətlərdir. Regionda mövcud olan monoetnik dövlətlər-Ermənistan-dan fərqli olaraq Azərbaycan və Gürcüstanın tolerantlıq ənənələri dünya üçün örnekdir. Bunun müqabilində Azərbaycanda yaşayan gürcülerin və Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların iqtisadi əlaqələrinin inkişafı üçün çox ənənəli rol oynadığını bildirən Prezident İlham Əliyev met-

buata bəyanatında bunun Azərbaycan və Gürcüstanın bugünkü və gələcək inkişafı üçün çox ənənəli amil olduğunu diqqətə çatdırıb.

Bundan başqa, hazırda Azərbaycan və Gürcüstan arasında olan ikiterəfli əməkdaşlıq Azərbaycan-Gürcüstan-Türkəyə formatında üçtərəfli esasda da uğurla davam edir. Bu, özünü istər iqtisadi, istərsə də hərbi, siyasi məsələlərdə bürüze verir.

Bir sözü, Gürcüstan Prezidentinin xarici ölkələrə səfər programı çərçivəsində region ölkələri sırasında ilk sefərinin Azərbaycana etməsi ilk növbədə ölkəmizə olan maraqlan irəli gəldiyini demək mümkündür. Həmçinin onu da demək mümkündür ki, Salome Zurabishvili səfərlərindən fərqli olaraq iki ölkə arasındaki əlaqələri tekce iqtisadi müstəvildə deyil, digər müstəvildə də inkişaf etdirməkdə maraqlıdır. Bu isə iki ölkə arasında münasibətlərə töhfə vermək, onun tekce iqtisadi maraqlardan ibarət olmadığını sübut etməyi imkan verəcək.

Səfər çərçivəsində Azərbaycan və Gürcüstan prezidentlərinin nitqləri onu deməye imkan verir ki, bunun üçün hər iki tərəfdə müxtəlif sahələrdə əməkdaşlıqda böyük perspektivlər, ən əsası isə güclü siyasi iradə var.

Ceyhun Piriyev,
"iki sahil"

Mariya Zaxarova:

Qanlı Qarabağ münaqişəsi neçə-neçə günahsız insana ölüm və ixtirablar getirib

Dəhşətli, qanlı Qarabağ münaqişəsi neçə-neçə günahsız insanın - həm azerbaycanlıların, həm də ermənilərin həyatı və ixtirabları bahasına başa gəlib. Rusiya həmişə belə hesab edib və yenə belə hesab edir ki, bu, böyük faciədir.

Rusiya Federasiyası Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova bu sözləri Moskvada keçirdiyi brifinq zamanı erməni jurnalistin Xocalı soyqırımı 27-ci ildönümü ilə əlaqədar keçirilmiş ümumxalq yürüşündə Rusiya nümayəndə heyətinin iştirakı barədə sualına cavab olaraq söyleyib.

M.Zaxarova qeyd edib ki, Rusiya bu münaqişənin dinc yolla nizamlanması variantlarının axtarışında tərəflərə kömək göstərmək üçün qətiyyətlə çalışır. O deyib: "Biz bu məsələyə bundan sonra da regionda Rusyanın öz siyaseti və bu istiqamətdə fəaliyyət xəttinin formallaşmasına yanaşmalar kontekstində birinci dərəcəli əhəmiyyət verəcəyi".

RF XİN-in rəsmi nümayəndəsi erməni jurnalistin nəsləhət görüb ki, Rusiya nümayəndə heyətinin həmin yürüşdə iştirakı barədə sualı nümayəndə heyəti üzvlərinin özlərinə ünvanlaşın. O deyib: "Xarici İşlər Nazirliyi bu tədbirin həmtəsisçisi və həmtəşkilatçısı deyil".

Tahir Rzayev:

Prezident İlham Əliyev öz vətəndaşının yanındadır

"Prezident İlham Əliyevin fiziki şəxslərin problemlə kreditlərinin həllinə dair Fərmani dövlətin hər zaman öz vətəndaşının yanında olduğunu, onun problemlərinin həllini daim diqqətdə saxladığıñın bariz nümunəsidir". Bu fikri Milli Məclisin deputati Tahir Rzayev deyib.

T.Rzayev bildirib ki, Prezident İlham Əliyev imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlə kredit-

lərinin həlli ilə bağlı eləvə tədbirər haqqında" Fərmanda bu məsələnin həlli dəqiq göstərilib. Onun sözlərinə görə, məsələnin həllində vətəndaşların maraqları tam qorunur. Fərmana əsasən, fiziki şəxslərin banklara 10 min ABŞ dollarınadək xarici valyutada olan əsas kredit borclarının devalvasiya ilə bağlı manatla artmış hissəsi dövlət bütçəsinin vəsaiti hesabına ödəniləcək.

"Fevralın 25-də Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin yanında iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı müşavirə və müşavirədə dövlət başçısının çıxışı bir daha təsdiqlədi ki, əhalinin sosial müdafiəsinin davamlı olaraq gücləndirilməsi daim dövlətin diqqət mərkəzindədir. Cənab Prezident həmin müşavirədə problemlə kreditlərlə bağlı məsələnin də həll olunacağını bildirmişdi. Cəmi üç gün sonra isə bu Fərman imzalandı. Ümumiyyətə, ölkəmizdə əhalinin sosial rifahının yüksəldiləməsi üçün lazımi addımlar atılır. Əməkhaqları, pensiya təminatı sahəsində aparılan ciddi islahatlar, qazçıq və məcməi köçkünlərin yaşayış şəraitiñin yaxşılaşdırılması üçün həyata keçirilen geniş proqramlar, şəhid ailələrinə göstərilən qayıq, sosial sahə ilə bağlı qəbul olunan çoxsaylı qanunlar və s. cəmiyyətin rifah halının yaxşılaşmasına yönəlmış tədbirlərdir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə inkişafın Azərbaycan modeli formalaşdırıcı və sosial inkişaf məsələləri də dövlət siyasetinin prioritetləri sırasındadır. Dövlət başçısının vurğuladığı kimi, ölkəmizdə həyata keçirilən siyasetin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır. Problemlə kreditlərin həlli ilə bağlı Fərmanın imzalanması bir daha təsdiqləyir ki, Azərbaycan əhalinin sosial məsələlərinin həllində dünyada öz liderliyini nümayiş etdirir"-deyə, deputat qeyd edib.

CƏNUB QAZ DƏHLİZİ LAYİHƏSİ:

maraqlar balansının iki aspekti

Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin beşinci toplantısı keçirilib. Tedbirde Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin iştirakçısı olan ölkələrin temsilciliyi iştirak ediblər. Toplantıda Prezident İlham Əliyev çıxış edib. Ölkə rəhbəri enerji sahəsində əməkdaşlığın genişləndirilməsi, enerji resurslarının nəqli, nəqliyyat dəhlizləri, nəqliyyat marşrutlarının və mənbələrinin şaxələndirilməsi aspektlərində əhəmiyyətli olan məsələlərə geniş yer verib. Bu layihənin reallaşmasının verdiyi faydalı ifadə edən İlham Əliyev vacib geosiyasi problemlər haqqında da fikir bildirib. Dövlət başçısı Azərbaycanın həyata keçirdiyi enerji siyasetinin milli dövlətçilik və geosiyası dinamika üçün verdiyi səmərəni ifadə edib. Bu, çox aktual məsələ olduğundan onun üzərində daha geniş dayanmağa ehtiyac var.

Enerji siyaseti və milli təhlükəsizlik: Azərbaycan modelinin özülləri

Azərbaycanın enerji siyasetine dönyanın marağı həmişə çox olub. 1993-cü ildən etibarən davamlı olaraq həyata keçirilən bu siyaset böyük səmərə verir. Artıq Azərbaycan enerji siyasetinin də böyük uğurla geosiyası elementlərlə zənginləşdirir. Bu, rəsmi Bakının təşəbbüsü və aktiv iştirakı ilə reallaşan yeni enerji layihələrinin fonundan dənə aydın görünür. Cənub Qaz Dəhlizi burada ayrıca əhəmiyyət daşıyır.

Fevral ayında Bakıda Cənub Qaz Dəhlizi Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin beşinci toplantısı keçirilib. Tedbirde Cənub Qaz Dəhlizi layihəsinin iştirakçısı olan ölkələrin energetika nazirləri və müxtəlif qurumların temsilciliyi iştirak ediblər. Avropana Komissiyasının bütçə və insan resursları üzrə komissarı, Məşvərət Şurasının fealiyyətdə olan həmsəyisi Günter Ottinger də iştirakçılar arasında olub. Toplantıda iştirak edən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev geniş məzmunlu nitq söyləyib.

Bu prosesə 2015-ci ildə Azərbaycanın təşəbbüsü ilə start verilib. Ötən müddət ərzində Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşması istiqamətində ciddi addımlar atılıb. Yenə də Azərbaycan hakimiyətinin fealiyi ilə bu layihə ilə bağlı beynəlxalq əməkdaşlıq qrupu yaradılıb. Həmin qrupa getdikcə dənə çox Avropanın ölçüsü qoşulmaqdadır. İndi ABŞ, Almaniya bir çox dövlətləri, Türkiye və Gürcüstan Cənub Qaz Dəhlizine dəstək verirlər.

Prezident İlham Əliyev nitqində layihənin əhəmiyyəti haqqında fikir ifadə edərən vurğulayıb: "Cənub Qaz Dəhlizi ümumi maraqlımızı eks etdirən və qarşılıqlı surətdə əhəmiyyətli layihədir. Bu, Azərbaycanın 1994-cü ildə

milli təhlükəsizlik məsəlesi enerji təhlükəsizliyi kontekstində istehsalçı ilə yanaşı istehlakçı dövlət üçün də önem daşıyır. İstehlakçı davamlı və dayanıqlı enerji ilə temin olunaqına əmin olmalıdır, istehsalçının isə etibarlı bazarlara ehtiyacı var. Bu o deməkdir ki, enerji təhlükəsizliyi enerji şaxələndirilməsi ilə beynəlxalq əməkdaşlığı birəlaşdırıldı ki, praktiki səmərə versin. Azərbaycan rəhbərliyi bu məqsədə yüksək səviyyədə nail olub.

Maraqların şaxələndirilməsi və geosiyası reallıqları: Avrasiya üçün yeni şans

Onun təməlini isə ölkə rəhbərliyinin daim enerji layihələrində ümumi marağı və qarşılıqlı faydanı nəzərə ala bilmesi təşkil edir. Bu kurs Azərbaycana başqa bir sahədə də ciddi uğurlar getirib. Məsələn, dövlət başçısı həmin kontekstde ifadə edib ki, "bu gün Azərbaycan Avrasiyanın nəqliyyat mərkəzinə çevrilir". Etiraf etmək lazımdır ki, ciddi rəqabətin və bir sıra dost olmayan dairelərin mənənləri səraitində buna nail olmaq böyük irade və zəhmət tələb edir.

Şərqi-Qərb, Şimal-Cənub nəqliyyat dəhlizlərinin Azərbaycanın ərazisindən keçməsi üçün ciddi seyər göstərmək və real addımlar atmaq gərək idi. Bu məsələ həm də "Bir Qurşaq, Bir Yol" layihəsi çərçivəsində geosiyası əhəmiyyət kəsb edirdi. Azərbaycan sistemi fəaliyyəti ilə hem enerji layihələrini reallaşdırır, həm də nəqliyyat sahəsində regionda aparıcı funksiyani yerine yərir. Onu demək istərdik ki, Ermənistən bütün çabalarına baxmayaq, bu istiqamətdə Azərbaycana heç bir manət tərəfə bilmədi.

Cox sevindiricidir ki, bütün bu faaliyyətin nəticəsində Azərbaycan dünyada etibarlı tərəfdəş imicini qazana bilib. Bunun nə dərəcədə vacib olduğunu sübut etməyə ehtiyac yoxdur. Müasir dövrdə etibarlılıq olmasa, səmərəye qoyulmaz. Bu çatışmazlıqdan çoxlu sayıda dövlət eziyyət çəkir. Azərbaycan isə eksinə, getdikcə dənə etibarlı dövlət kimini qəbul edilir. Dövlət başçısının nitqində vurğuladığı kimi, "Azərbaycanın uğurlu enerji inkişafı bize özümüzü dünyaya etibarlı ölkə, etibarlı tərəfdəş, xarici investisiyaları 100 faiz qoruyan ölkə kimi

təqdim etməyə imkan verib. Bizim enerji şirkətlərimiz parlament tərəfində ratifikasiya olunur və qüvvəyə minir. Bu səbəbdən de investorlar 100 faiz əmin olurlar ki, bu müqavilələrdə bir söz belə deyildir. Bu, etimad yaradır. Bu, həmçinin bize digər sektorlara milyardlarla investisiya cəlb etməyə imkan verir."

Nəhayət, Cənub Qaz Dəhlizinin reallaşmasının digər bir geosiyasi mənasını da vurğulamaq zərurudur. Biz, Prezident İlham Əliyevin nitqində ifadə etdiyi maraqların balansı məsələsini nəzərdə tuturuq. Dövlət başçısı bununla bağlı ifadə edib: "Həsab edirəm ki, biz burada yaxşı balans tapa bilmişik - yəni, istehsalçı olan Azərbaycan və istehlakçı ve tranzit dövlətlər arasında. Maraqların balansı bu layihənin uğurunu şərtləndirir". Dövlət başçısı Azərbaycanın enerji siyasetində milli maraqlara münasibətde müxtəlif güclərin maraqlarının balanslaşdırılmasının önem daşıdığını göstərib. Konkret olaraq Cənub Qaz Dəhlizində bu məqam özəksini təpib.

Diger faktor Cənub Qaz Dəhlizinin nəqliyyat marşrutlarını və mənbələri şaxələndirme vasitəsi kimi balansı təmin etmək təməlindən etibarlılıq və mənəbə olmasına ciddi məqamdır. Deməli, Azərbaycan qlobal geosiyasət üçün vacib sayılan enerji marşrutlarının şaxələndirilməsi ilə tarazlığı təmin etmə prosesində özəl yeri olan Azərbaycanın əhəmiyyətini artırır.

Geosiyası maraqların balanslaşmasının bu iki aspektini uyğunlaşdırmaqla Azərbaycan beynəlxalq əməkdaşlığına öz töhfəsini vermış olur. Genç müştəqil ölkə üçün bu, böyük nüfuslu yəni, qayğılıdır. Şübhə yoxdur ki, bu prosesi rəsmi Baki dənə da inkişaf etdirəcək. Bununla Azərbaycan Avrasiya məkanında xüsusi geosiyasi yeri olan və regional əməkdaşlıqda aparıcı rol oynayan dövlətlər olaraq beynəlxalq aləmdə öz mövqelərini dənə da möhkələdəcək.

Newtimes.az

Hikmət Hacıyev:

Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqlar formatı bəlliidir

Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının xarici siyaset məsələləri şöbesinin müdürü Hikmət Hacıyev Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın danışıqlar prosesinin formatı ilə bağlı açıqlamasını AZERTAC-a şərh edərək deyib:

-Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həlli ilə bağlı danışıqlar formatı bəlliidir, formatın dəyişdirilməsi mözakire mövzusu deyil və ola da bilməz. Danışıqlar prosesini ATƏT-in Minsk qrupunun həmsədrlerinin vasitəciliyi ilə münaqişə tərefləri olaraq Ermənistan və Azərbaycan arasında aparılır. Ermənistandakı hakimiyət dəyişikliyindən sonra Prezident İlham Əliyev və Nikol Paşinyan arasında üç dəfə təmasın olması, Ermənistan və Azərbaycan xarici işlər nazirləri arasında dörd dəfə görüşün keçirilməsi danışıqların mövcud format əsasında aparılmasına bariz nümunəsidir.

Ermenistandakı rəhbərliyinin danışıqlar prosesinin formatının dəyişdirilməsi barədə iddiaları qəsdən danışıqları dalana salmaq və danışıqlar prosesini pozmaq cəhdələrindən başqa bir şey deyil. Buna görə məsuliyyət tam şəkildə Ermənistan tərəfinin üzərinə düşür.

XİN: Azərbaycan Dehli və İslamabadı vəziyyəti gərginləşdirməməyə çağırır

Azərbaycan Hindistan və Pakistanı vəziyyətin daha da gərginləşməsindən çəkinməye çağırın ölkələrin səsine qoşulur. Bunu Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidmətinin rəhbəri Leyla Abdullayeva deyib.

L. Abdullayeva bildirib ki, Azərbaycan Cənubi Asiyada sülh və təhlükəsizlik üçün zəruri olan Cəmmü və Kəşmir mübahisəsinin sülh yolu ilə həllini dəstekləyir: "Ölkəmiz beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri və BMT Təhlükəsizlik Şurasının müvafiq qətnamələrinə uyğun olaraq, bölgədə zorakılığa son qoyulması, eləcə də sülh, təhlükəsizlik və rifahın təmin olunmasına yönələn bütün səyləri dəstekləyir".

Hikmət Babaoglu:

Prezident imkansız vətəndaşları kredit problemindən birdəfəlik xilas etdi

"Azərbaycan Prezidenti qəbul etdiyi strateji, sosial qərarla vətəndaşlarımızın dövlətdən gözlətilmələrini artıqlaması ilə yerinə yetirdi". Bunu SİA-ya açıqlamasında "Yeni Azərbaycan" qəzetinin baş redaktoru, Milli Məclisin deputati Hikmət Babaoglu deyib.

Deputatin sözlərinə görə, es-lində son günlərdə imzalanan fərmanların ardına Azərbaycan Prezidenti yanında sosial-iqtisadi məsələlərin həlli ilə bağlı keçirilən müşavirədeki anonsdan sonra belə bir qərarın qəbul ediləcəyi gözlənilən idi: "Azərbaycan cəmiyyəti də belə bir qərarı gözləyirdi. Şübəsiz ki, bu mürekkeb yanaşma tələb edən ciddi bir məsələ idi. Problemlə kreditlər 1 millard dollarдан çox bir məbləği əhatə edirdi. Onun həll olunması üçün optimal variant tapmaq lazımdı. İmzalanan Fərmanla aydın olur ki, onunla vətəndaşlara dəyən az qala bütün zərərin ödənilmesi ilə bağlı qərar qəbul edilib. Dövlət problemin həlli ilə bağlı məsuliyyəti və maliyyə vəsaitinin böyük hissəsini öz üzərinə götürüb. İki dövr və mərhələdə alınan kreditləri əhatə edən qərar təhlükədə problemlə kreditlərin hamısının həlline töhfə verəcək.

Birinci dövr 2015-ci ilin fevral-

ıı 21-nə qədər olan dövrə götürlən kreditlərin həlli ilə bağlıdır. İkinci dövr isə 2015-ci ilin fevralın 22-dən dekabrın 21-nə qədər olan dövrə vətəndaşların götürdüyü kreditlərlə bağlıdır. Maksimal hədd 10 min dollar, 17 min manat seviyyəsində müyyənəşdirilib ki, bu da əslində vətəndaşların gözlətlərindən de çoxdur. Çünkü 3-5 min dolları əhatə edəcək məbləğlə bağlı belə bir Fərmanın veriləcəyi gözləntisi var idi. Amma cənab Prezident verdiyi Fərmanla 10 min dollara qədər olan problemlə kreditlərin həlli ilə bağlı qərar qəbul etdi. Birinci mərhələdə götürürlən hər 1 dollara görə, 0,25 manat ödənişin müyyənəşdirilməsi əslində devalvasiya nəticəsində olan artımın tamam silinməsi deməkdir. Fevralın 22-dən dekabrın 21-nə qədər götürürlən hər dollar kreditə görə isə 0,6 manat ödənişin müyyənəşirməsi ilə də anoloji si-tuasiyanın şahidi olur.

Azərbaycan Prezidenti qəbul etdiyi strateji, sosial qərarla vətəndaşımızın dövlətdən gözlətilmələrini artıqlaması ilə yerinə yetirdi. Bu təkcə problemlə kreditlərin həlli məsələsinə dövlətin verdiyi töhfə deyil. Eyni zamanda, ölkənin bank sistemi ve və-

təndaşların kreditlərlə bağlı bun-dan sonrakı fealiyyətlərinə də stimul yaradan bir sərəncamdır. Bu prosesdən həm vətəndaş, həm də banklar qazanır. Atılan bu ad-dımı banklarla vətəndaşlar arası-qasılıqlı etimadın bərpası olunması kimi de qiymətləndir-mek olar. Vətəndaşlarımız bir da-ha hiss etdi ki, Azərbaycan dövləti və Prezidenti daim onların yanındadır. Hər hansı bir formajor situasiya yaranarsa, dövlət on-la-rın problemlərini həll etməyə qa-dırdır. Bunun üçün Azərbaycan Prezidentinin siyasi iradesi var".

PREZİDENTİN SOSİAL İSLAHAT PAKETİ:

vətəndaş məmənluğunuñ dərinləşməsinə doğru

Dövlətimizin imkanları genişləndikcə daxili siyasetin əsas istiqamətlərindən olan sosial siyaset, eləcə də əhalinin rəfah halının yaxşılaşdırılmasına yönələn tədbirlər özünü daha qabarıq şəkildə, günün tələblərindən irəli gələn forma və məzmunda göstərməyə başlayır. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin ilin əvvəlindən başlayaraq imzaladığı Fərman və sərəncamlar onu deməyə əsas verir ki, 2019-cu il böyük sosial səmərəlilik ilə olacaq.

Məlumdur ki, cənab İlham Əliyevin çıxışlarındakı bütün fi-kirlərin dövlət siyasetində fiksasiyası var. Bu mənada onun 2018-ci ilin prezident seçkilərin-dən sonra keçirilmiş andığma mərasimində səsləndirdikləri 2019-cu il üçün görüləcək işlərin bir növ, anonsu olaraq dəyerləndirmek mümkündür.

Prezident həmin çıxışında ciddi islahatların aparılacağı, həmçinin islahatların dərinleş-cəyini bildirmiş və məsələni sırf vətəndaşların yaşayış seviyyəsinin artırılmasının vacibliyi kon-

tekstində izah etmişdi. Ölkə baş-çısı andına və vədine sadıqlılığını bir daha göstərməkdədir. Qətiyyətlə bildirmək olar ki, cənab İlham Əliyevin yeritdiyi kurs neinkin böyük hərflər qeyd ediləcək ISLAHATdır, hətta islahata inqilabi yanaşma nümunəsidir. Bu isə yüksək səriştə, dönməz siyasi iradə və mükəmməl idarə-cilik qabiliyyəti tələb edən xüsusiyyətdir.

Gəlin düşünək. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda gedən döyuşlərdə şəhid olmuş vətəndaşlarımızın vərəsələrinə 11 min

manat vəsaitin ödənilməsi məsə-ləsi bu gün tam şəkildə həllini ta-pıb.

Cari il mart ayının 1-dən şəhid ailələri üçün nəzərdə tutulmuş Prezident təqəḍünün məbləği 242 manat deyil, 300 manat, Əfəqanistanda həlak olanların ailələrinə verilən müavinət 220 manat yox, 300 manat məbləğindən hesablanacaq.

Minimum əməkhaqqı və pen-siyalarda 40 faizdək artım var ki, bu, ümumilikdə 800 mindən çox insanın həyatına müsbət təsir göstərəcək.

2019-cu il aprel ayının 1-dən məcburi köçkünlər və onlara bə-raber tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləğində 50 faizlik artım olacaq.

Təxminən 100 minə yaxın tə-ləbənin təqəḍüd əhəmiyyəti də-rəcədə artırılacaq.

Prezident İlham Əliyevin "Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" 25 fevral 2019-cu il tarixli Sərəncamı isə əhalinin qruplarının, qayğıya ehtiyacı olan şəxslərin maraq və menafelərinin təminatına kompleks yanaşma baxımdan son dərəcə dolğun və əhatəli dövlət sənədidir.

Prezidentin 2019-cu il islahatlarının genişliyini göstərən ən müxtəlif məqamları vurğulamaq mümkündür. Yuxarıda qeyd etdiklərim sosial təminat paketinin ayrı-ayrı hissələri kimi diqqət çəkməkdədir. Ancaq islahat vətəndaşlarımızın yalnız maddi rəfah halının yaxşılaşdırılmasını, yəni əmək haqqı, təqəḍüd və

Əflatun Amaşov,
Azərbaycan Mətbuat
Şurasının sədri,
Milli Məclisin deputati

müavinətlərin artırılmasını yox, onların sıxıntılarının aradan qaldırılmasını nəzərdə tutur. Bu baxımdan iki məsələnin üzərində dayanmaq mümkündür.

Bunlardan birincisi barədə söz açarkən cənab İlham Əliyevin "Bəzi coxmənzilli binaların istismarına icazə verilməsinin sahələndirilməsi haqqında" 19 fevral 2019-cu il tarixli Fərmanına nəzər salmaq yerine düşər. Dövlət sənədində də deyildiyi kimi, məqsəd istismarına icazə verilməmiş coxmənzilli yaşayış binalarının sakinlərinin mənafelərinin qorunmasıdır. Bu zaman sosial yönümlük və humanizm prinsipləri əsas götürülür. Axi, burada səhəbət hansısa səbəblərə görə

rəsmi olaraq qəbul edilməmiş coxmənzilli binalardan gedir. Həmin binaların istismarına icazə proseduru və müddəti optimallasdırılır ki, bu isə mövcud sahədəki idarəciliyin şəffaflığına yönələn addımdır.

İkinci məsələ. Cənab İlham Əliyev fevralın 25-də iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı müşavirədə vətəndaş məmənluğunuñ dərinleşməsindəki müstəsnə tədbirlərindən birinin anonsunu verib. Söhbət problemlə kreditlərdən gedir. "...Biz bu məsələni həll etmeklə əsas vəzifəni vətəndaşların rəfah halının yaxşılaşmasında, onların maliyyə yükünün azaldılmasında görürük. Bu, ilk növbədə, ciddi sosial təşəbbüs kimi qəbul edilməlidir" deyən cənab İlham Əliyev mövcud istiqamətdə bir neçə ay ərzində aparılan müzakirələrin artıq nəticəyə gəlməyə şərait yaratdığını vurgulayıb.

Prezident İlham Əliyevin sosial təşəbbüsleri və bu təşəbbüs-lər üzündə birləşdirən genişmi-yaslı islahat paketi problemlə kreditlərdən əziyyət çəkən vətəndaşları da götürsək, ümumilikdə təqribən 2 milyondan artıq əhalini əhatə edir.

Heç şübhəsiz, Prezidentin Fərman və sərəncamları ümum vətəndaş məmənluğunuñ dərəcə artırılmasına hesablanır. Bəli, ölkə başçısı üçün vətəndaş məmənluğunu son dərəcə vacibdir. Bunu istər dövlət siyasetinin ayri-ayri məqamlarına aydınlıq getirəkən, isterse də dövlət idarəciliyinin həyata keçiriləsine məsul şəxslərin məsuliyyətliliyi ilə bağlı çağırışlar edərək xüsusi vurğulayıb. Nəzərə alaq ki, dövlət başçısı sosial islahatlara paralel şəkildə struktur islahatları da aparmaqdadır. Bunlar bir-birini tamamlayan ad-dımlardır. Prezidentin bele xarakterini vurgulamaqda, yeritdiyi kursun alternativsizliyini bir daha təsdiqləməkdədir.

- Ramil müəllim, milli maraqlara əsaslanan xarici siyaset həyata keçirən Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyini davamlı olaraq möhkəmlənir, nüfuzu daha da artır. Bu bərədə nə deyə bilərsiniz?

- Ümummilli lider Heydər Əliyevin əsasını qoymuş praqmatik və milli maraqlara əsaslanan xarici siyaset Azərbaycan Respublikasının Prezidenti canab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən bu strateji kurs konseptual əsaslarə söyklənir, Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyinin möhkəmlənməsini və beynəlxalq nüfuzunun artırmasını təmin edir.

Azərbaycanın xarici siyaset kursunun ən mühüm prioriteti Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin beynəlxalq hüquq normaları əsasında həll olunmasıdır. Ölkəmiz bu istiqamətdə qətiyyətli mövqe nümayiş etdirir. Bununla yanaşı, Prezident İlham Əliyev Azərbaycanın sülhə hazırlıq və məhribən qonşuluq tərəfdarı olduğunu bəyan edib. Amma bu, Azərbaycanın uzun müddət işğala göz yumacağı, mövcud status-kvonu qəbul edəcəyi mənasına gelmir. Prezident İlham Əliyev dəfələrlə bəyan edib ki, Azərbaycan dövləti və xalqı heç vaxt işğalla barışmayacaq. Qeyd etdiyim kimi, Azərbaycanın praqmatik xarici siyasetini davam etdirək milli maraqların təmin edilməsinə nail olur, eyni zamanda, beynəlxalq münasibətlər sisteminde etibarlı tərəfdəş imicini daha da gücləndirir. Ölkəmizin regionda yaratdığı yeni ərazilər Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin ədaləti həllinə tam zəmin formalasdır. Bununla yanaşı, Azərbaycan istənilən yolla öz ərazi bütövlüyünü bərpa etmək iqtidarındadır.

Prezident İlham Əliyev Real televiziyasına müsahibəsində Azərbaycanın xarici siyaset kursu ile bağlı mühüm fikirlər səsləndirdi. Dövlətimizin başçısı ölkəmizin yüksək beynəlxalq nüfuzuza malik olduğunu bir daha diqqətə çatdırdı. Şübhəsiz ki, Azərbaycanın BMT, Avropa Şurası, ATƏT, İƏT, Türk Şurası kimi beynəlxalq təşkilatlarda uğurla təmsil olunması ölkəmizin yüksək nüfuzundan xəbər verir. Respublikamızın 2012-2013-cü illərdə BMT Təhlükəsizlik Şurasının qeyri-daimi üzvü olması da bunun əyani ifadəsidir. Digər tərəfdən, Prezident İlham Əliyevin uğurlu xarici siyasetinin nəticəsidir ki Azərbaycan vətəndaşları müxtəlif beynəlxalq təşkilatlarda yüksək vəzifələrdə təmsil olunurlar. Bu, ölkəmizə olan etimadın göstəricisidir.

Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə TAP, TANAP, Cənub Qaz Dəhlizi, BTC, BTQ kimi tarihi layihələr gerçekləşdirilib. Bu layihələr Çin, Qazaxıstan və digər Orta Asiya ölkələrinin qoşulmaq niyyətlərini ifade etmələri Azərbaycanın beynəlxalq münasibətlər sisteminde artan rolunun və etibarlı tərəfdəş kimi qəbul olunmasının ifadəsidir.

Bütün bunlar Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu xarici siyasetin behrəlidir. Türkilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının (Türk Şurası) baş katibi vəzifəsində işləmiş şəxs kimi deyə bilərəm ki, həm türkilli ölkələrə seviyyəsində, həm regionda, həm də BMT və digər beynəlxalq qurumlar seviyyəsində Azərbaycan Prezidentinin şəxsinə böyük hörmət var. Bu da, şübhəsiz ki, ölkənin beynəlxalq imicinə müsbət təsir göstərir. Şəxsi mü-

Azərbaycan beynəlxalq münasibətlər sistemində etibarlı tərəfdəş imicini daha da möhkəmləndirir

Türkdilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının keçmiş baş katibi, "İdman Büttövlüyü üzrə Global Alyans"ın vitse-prezidenti Ramil Həsənin www.yap.org.az saytına müsahibəsi

nasibətlər və liderlik keyfiyyətləri xarici siyasetdə və dövlətlərə münasibətlərde unikal rol oynayır. Prezident İlham Əliyevin Türkiye, Rusiya, Qazaxıstan, Belarus və digər ölkələrin liderleri ilə şəxsi dostluq münasibətlər dövlətlərimiz arasında əlaqələrin inkişafına böyük töhfə verir.

- Azərbaycanın dünyada yüksək nüfuzunun göstəricilərindən biri ölkəmizin beynəlxalq təşkilatlarda uğurla təmsil olunması, respublikamıza etimadın ifadə edilməsidir. Bu baxımdan, Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının XVIII Zirvə Görüşünün Bakı şəhərində keçirilməsini, həmçinin 2019-2022-ci illərdə təşkilata sədrliyin Azərbaycana həvələ edilməsini necə dəyərləndirirsınız?

- Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etməsi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bilirsiniz ki, ölkəmiz 2011-ci ildə bu təşkilata üzv olub və Qoşulmama Hərəkatının Zirvə toplantısının Bakıda keçirilməsi haqqında qərar 2016-ci ildə qəbul olunub. Daha dəqiq desək, 2016-ci ilin sentyabrında Hərəkət üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının XVII Zirvə Görüşündə növbəti sammitin Bakı şəhərində keçirilməsi və 2019-2022-ci illərdə sədrliyin Azərbaycana həvələ edilməsi barədə yekdilliklə qərar qəbul olunması respublikamızın artan nüfuzunun göstəricisidir.

Bu təşkilat üzvləri bloklara qoşulmayı, öz ərazisində xarici herbi baza yerləşdirməyən, beynəlxalq münasibətlər sisteminde mövcud olan konfliktlərin sülh yolu ilə həll olmasına dair mövqe ortaya qoyan bir hərəkatdır. Qoşulmama Hərəkatına üzv ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının XVIII Zirvə Görüşünün Bakı şəhərində keçirilməsi ölkəmizə mühüm dividendlər getirəcək. Ümumiyyətə, nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərin ölkəmizdə keçirilməsi regional və beynəlxalq təhlükəsizlik, əməkdaşlıq baxımından xüsusi önem kəsb edir. Qoşulmama Hərəkatına sədrlik də Azərbaycanın etibarlı tərəfdəş kimi mövqeyini gücləndirməsi, ikitərəfli və coxərəfli münasibətlərin inkişaf etdirməsi baxımından çox əhəmiyyətlidir.

- Ramil müəllim, bu il həmçinin Azərbaycan Türkilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının yaradılmasının 10 illik yubileyi ərefəsində təşkilatın zirvə toplantısına ev sahibliyi edəcək. Bununla bağlı ne söyləmək olar?

- Bilirsiniz ki, Türk Şurası türkdilli ölkələrin dövlət başçılarının 3 oktyabr 2009-cu il tarixində Azərbaycanın qədim şəhərlərindən biri olan Naxçıvanda keçirilən Zirvə görüşündə imzalanmış Naxçıvan Sazişinə əsasən yaradılıb. Azərbaycan, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Türkiye təşkilatın təsisçi üzvləridir. Təsadüfi deyil ki, 2019-cu ildə Türkilli Dövlətlərin Əməkdaşlıq Şurasının Dövlət Başçılarının Zirvə görüşü Azərbaycanda keçirilecek. Qeyd etmək istərdim ki, 2013-cü ildə Dövlət Başçılarının Zirvə görüşü Qəbelə şəhərində keçirilib. Bu da Azərbaycanın türkdilli dövlətlər arasında nə qədər inamlı və əvəzənsiz körpü rolu oynadığının bariz nümunələrindən biri kimi göstərilebilər. Ortaq tarix, ortaq dil, ortaq kimlik və ortaq mədəniyyət kimi dörd əsas sütun üzərində qurulmuş olan Türk Şurası özünü bu ümumiliklərə məhdudlaşdırır. Daha doğrusu, təşkilat üzv dövlətlər arasında iqtisadiyyat, elm, təhsil, nəqliyyat, gömrük, turizm və digər müxtəlif sahələr kimi mövcud ikiterəfli əməkdaşlıq sahələrini genişləndirərək regiona fayda verməsi üçün coxərəfli əməkdaşlığı əvvəl qeyriliyi daşıyır. Təşkilat, eyni zamanda, tarixi ipək Yolunun bərpası, regional türk diasporu mərkəzlərinin qurulması kimi əhəmiyyətli mövzularda önemli qərarlar qəbul etmişdir.

Qeyd etdiyim kimi, bu il Türk Şurasının 10 illik yubileyidir. Ona görə də bu zirvə toplantısının xüsusi əhəmiyyəti var. Təşkilatın həm 10 illik yubileyi, həm də zirvə toplantısı yeniliklərə səhənə olacaq. Türk Şurasının öten səmmitində Özbəkistan iştirak edib. Bu dəfəki zirvə toplantısında bütün Türk dövlətlərinin iştirakı tarixi anlara şahidlik etmək baxımin-

dan xüsusi əhəmiyyətə malik olar.

Azərbaycan Türk dövlətləri arasında daim əlaqələndirici rol oynayır. Bu, həm coğrafi mövqeyimizə, həm tarixi-mədəni köklərimizə, həm də körpü rolunda çıxış etməyimizə görədir. Azərbaycan dili Türk dilləri sırasında ləhcə və dialekt yaxınlığına görə həm Anadolu, həm də Orta Asiya türklərinin başa düşdüyü dildir. Büttövlükdə, Türk dövlətlərinin iqtisadi, siyasi, mədəni, humanitar sahələrdə əməkdaşlığı və coxərəfli münasibətlərinin güclənməsi başqa dövlətlərə qarşı yönəlməyib. Türkilli ölkələr arasında siyasi və iqtisadi əməkdaşlıq dövlətlərimizin milli maraqlarına əsaslanır və yüksək xətələ inkişaf edir.

- Tolerantlıq nümunəsi olan Azərbaycan həm də beynəlxalq əməkdaşlıq məkanına چərilib. Mötəbər beynəlxalq tədbirlərin ölkəmizdə keçirilməsi nəyin ifadəsidir?

- Doğrudur, Cənubi Qafqazın lider dövləti olan Azərbaycan həm də beynəlxalq dialoq və əməkdaşlıq məkanıdır. Bakı Beynəlxalq Humanitar Forumu, Mədəniyyətlərərəsə Dialoq Forumu, Dini Liderlərin Zirvə toplantısı, Qlobal Bakı Forumu və digər tədbirlər məhz Azərbaycanda keçirilir. Yəni ölkəmiz nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir, Azərbaycanda qlobal əhəmiyyətli məsələlər müzakirə predmetine əvvəl. Bu, hər şəyden əvvəl, Azərbaycana və Azərbaycan Prezidentine olan yüksək inam və etimadın göstəricisidir. Bu etimad Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə uzun illər ərzində həyata keçirilən uğurlu strateji xəttin real nəticəsidir.

Azərbaycanın mötəbər beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməsini şərtləndirən mühüm amillərdən biri ölkəmizdə etibarlı sabitlik və təhlükəsizlik mühitiinin mövcud olmasıdır. Tolerantlıq nümunəsi olan ölkəmizdə müxtəlif dinlərin və xalqların nümayəndələri sülh, əmin-amanlıq və məhrəbanlıq şəraitində yaşa-

yırlar, ölkəmiz dünyada sabitlik adası kimi tanınır. Ölkəmizdə beynəlxalq səviyyəli siyasi, iqtisadi, humanitar, mədəni tədbirlərin keçirilməsi artıq ənənə halını alıb. O cümlədən mötəbər beynəlxalq idman tədbirlərinin Azərbaycanda keçirilməsi mühüm göstəricidir. Digər tərəfdən, Azərbaycanın beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi etməsi ölkə realıqlarının təbliği baxımdan da mühüm əhəmiyyətə malikdir.

- Azərbaycanın inkişafından və beynəlxalq mövqeyinin davamlı olaraq möhkəmləndiriləndən ciddi narahatlıq keçirən anti-Azərbaycan dairələri və "beşinci kolon" nümayəndələri ölkəmizdə qarşı qarayaxma kampaniyası aparırlar. Bunun arxasında duran səbəblər nədir?

- Azərbaycan uğurla inkişaf edir, ölkəmizdə bütün sahələri əhatə edən məqsədönlü işlahatlar həyata keçirilir. Azərbaycanın dinamik inkişafı və əldə edilən nailiyətlər beynəlxalq müstəvədə də yüksək qiymətləndirilir. Şübhəsiz ki, ölkəmizin inkişafı bəzi dairelər tərəfindən qısqancılıq və narahatlılıq qarşılıdır. Onlar ölkəmizin əldə etdiyi uğurları həzm edə bilmirlər. Əlbəttə, antimilli mövqədə duran bu satqın qruplar qaraguruh dəstəldərdir. Bu ünsürlər daxildə və xaricdə Azərbaycanın əleyhine qarayaxma kampaniyası aparırlar.

Büttövlükdə, antiazərbaycan dairələr və antimilli ünsürlər ölkəmizin müsbət beynəlxalq imicinə kölgə salmağa çalışırlar. Müxtəlif xarici fondlar tərəfindən maliyyələşdirilən bu dəstələr konkret olaraq Azərbaycanın milli maraqlarına zidd mövqədə çıxış edirlər. Belələri hemişə olub və bundan sonra da olacaq. Amma təbii ki, bütün bu cəhdələr faydasızdır və heç bir nəticə verməyəcək. Azərbaycanı öz inkişaf yolundan və müstəqil siyasetindən bu cür vasitələrlə döndərmək mümkün deyil. Azərbaycan özünün doğru yolu ilə inamlı irəliləyir.

Deputat: Gürcüstan Prezidentinin Azərbaycana səfəri iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafında yeni bir mərhələ açacaq

yarım milyon soydaşımız yaşayır. Bütün bunları nəzərə aldıqda bu ölkədə gedən proseslər bizim üçün də önəmlidir. Gürcüstəndə sabitlik, iqtisadi inkişaf bizi de sevindirir".

Deputat vurğulayıb ki, tarixən bir-birinə dost olan Azərbaycanla Gürcüstan arasında dostluğun və əməkdaşlığın daha da möhkəmlənməsi bütövlükde region üçün önemlidir: "O regionda ki, Ermənistən işgalçılıq siyaseti aparır, terrora dəstək verir, təhlükəsizliyə təhdid yaradır. Bu baxımdan Azərbaycanla Gürcüstan arasında əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və hər iki dövlətin birgə fəaliyyət göstərməsi region üçün mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Ona görə də Gürcüstan Prezidentinin ölkəmizə səfəri çox vacibdir və iki ölkə arasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə mühüm töhfə verəcək".

Vüqar Bayramov:

Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi dövlət üçün hər zaman prioritet olub

*İqtisadçı alim Vüqar Bayramov İkisahil.TV-nin
"Siyasi baxış" verilişində əhalinin sosial müdafiəsinin
gücləndirilməsi ilə bağlı sualları cavablandırı*

- **Vüqar müəllim, Prezident İlham Əliyevin "Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlər haqqında" 2019-cu il 25 fevral tarixli Sərəncamının əhəmiyyəti haqqında nə deyə bilərsiniz?**

- 2019-cu ilin ilk iki ayını qiyəmətləndirirək sosial teminatın gücləndirilməsi ilə bağlı ölkə Prezidenti tərefindən kifayət qədər çoxlu sərəncamların imzalandığı və bu istiqamətdə dövlət büdcəsindən artıq martın 1-dən etibarən hiss edilən məbləğdə vəsaitin ayrılmışının müşahidə edirik. Nəzəre alaq ki, hər bir Sərəncamın əhətə dairesi 570 min nefti təşkil edir. Bundan əvvəl də minimum əmək haqqının artırılması ilə bağlı Sərəncam qəbul edildi. Minimum əmək haqqının artırılması ilə bağlı Sərəncam 600 minə yaxın vətəndaşımızı əhət etdi. Elecə də minimum pensiyanın artırılması ilə bağlı ölkə başçısı tərefindən digər təşəbbüs oldu. Praktik olaraq biz son həftələrə baxsaq, sosial müdafiənin gücləndirilməsi ilə bağlı kifayət qədər ciddi addımların atılması görərik. Sosial müavinətlərin məbləğinin birinci qrup əlliyyə görə 150, ikinci qrup əlliyyə görə 130, üçüncü qrup əlliyyə görə 110 manata qatdırılacaqı nəzerde tutulur. Sərəncama əsasən, sağlamlıq imkanları məhdud olan 18 yaşınadək uşaqlar ayda 150, ailə başçısının itirməyinə görə ailə üzvlərinin hər biri 80 manat alacaqlar. Müavinətlərin artırılması elecə də valideynlərin itirmiş ve valideyn həməyəndən məhrum olmuş uşaqların qeyyūmların, müddətli hərbi xidmət qulluqçularının uşaqlarına da aididir. Besdən çox uşaqlar olan qadınlar hər uşaqa görə, uşağın anadan olmasına görə, habelə dəfn üçün ödənilən sosial müavinətlərin de aratırılacağı nəzerde tutulur.

- Pensiya ve müavinətlərin son artımında məbləğdə olan böyük fərqlər diqqəti cəlb edir...

- Eledir. Bütün istiqamətlərdə nəzərə carpacaq dəyişikliklər özünü göstərir. Praktik olaraq fiziki imkanları məhdud olan uşaqlara ayrılan vəsaitlərin həcmi 300 manata qatdırılıb. Son Sərəncamda ayrılan vəsaitlərin hecmine diqqət yetirsek orta hesabla 70-80 faiz artım qeyd olunub. Bu da dövlət büdcəsindən bu istiqamətə 400 milyon manata yaxın vəsaitin ayrılması deməkdir. Əmək pensiyası haqqında qanuna əsasən artıq konkret olaraq müyyənləşib ki, hansı fiziki imkanları məhdud olan vətəndaşlarımızın məhz bu pensiyalardan istifadə imkanları var. Söhbət hərbi kimi, xüsusən yığım və müyyən iş stajına, təxminen 5 il iş stajına malik olan fiziki imkanları məhdud olan vətəndaşlarımızdan gedir. Əmək pensiyası almaq hüquq olmayan digər fiziki imkanları məhdud olan vətəndaşlar artıq sosial müavinətdən

istifadə edirlər ki, onlara da dövlət tərefindən birbaşa ödəniş həyata keçirilir. O baxımdan sosial müavinətlərin məbləğləri ölkə Prezidenti tərefindən birbaşa və konkret olaraq müyyənləşib. Sərəncama diqqət yetirsek konkret olaraq 9 əsas istiqamətə aylınlı vəsaitin üzərində konkret məbləğlər var. Hər bir vətəndaş həmin məbləğlərə baxmaqla alacağı sosial müavinətin məbləğini müyyən edə bilər. Eyni zamanda, pensiyaların pensiya məbləğləri indeksasiyası həyata keçirilir. Bu, bütünlükdə bütün pensiya məbləğlərinə şəmli edilir. Burada iki məhəmməd məqamı qeyd etmek istərdim: Birinci məqam ondan ibarətdir ki, yeni qanunvericiliyə əsasən pensiyanın baza hissəsi 10%. Bu da pensiyaların sıorta və yığım hissəsidir. Yeni sistəmə əsasən bütün məbləğ indeksləndirilir. Burada məqsəd ondan ibarətdir ki, pensiyaların məbləğində mövcud reallığı qoruyub saxlamaq mümkün olsun. Amma sözsüz, indeksləndirilmədən sonrakı artımlar birbaşa pensiya məbləğlərinin daha çox artırılması xidmət edir. Minimum pensiyanın məbləğinin mehə 160 manata qatdırılması nəticəsində bəzi pensiyalarımızda 93 faizə yaxın artım qeydə alındı. Neticə etibarilə mehə nisbətən pensiya alan pensiyaçıların aldıqları pensiya məbləğində daha ciddi rəqəmlər ifadə olundu. Təbii ki, son addımlar sosial teminatın gücləndirilməsi üçün daha ciddi bir baza formalasdır. Bu, ondan xəber verir ki, 2019-cu ildə artıq həm iqtisadi, həm də sosial sferadən yeni addımları müşahidə edəcəyik.

- Son müşavirədə diqqət çəkən məqamlardan biri de məcburi köçkünlərə dövlət tərefindən ayrılan müavinətlərin 50 faizə qədər artımı oldu. Bu barədə nə deyərdiniz?

- Fevralın 26-da məcburi köçkünlər, eyni zamanda, onlara bərabər tutulan şəxslərə ödənilən aylıq vəhid məbləğin ödənilməsi ilə bağlı qərar qəbul edildi. Bu məbləğ 50 faiz artırıldı. Əvvəlcə bu məbləğ haqqında məlumat verim. Əvvəla, 2017-ci ilin yanvarın 1-dən etibarən məcburi köçkünlərlə ödenilən vəsaitin həcmi, xüsusən kommunal xidmətlərin qarşılıması ilə bağlı mexanizm dəyişib. 2017-ci il yanvarın 1-dek məcburi köçkünlərin limitlər daxilində istifadə etdiyi kommunal xidmətlər dövlət tərefindən birbaşa kommunal xidmətləri təmin edən qurumlara ödənirdi. 2017-ci ildə artıq ödənişlərin vahidləşdirilməsi nəzerde tutuldu. Ödenişlərin vahidləşdirilməsinin məqsədi ondan ibaret oldu ki, vəsait məcburi köçkünlərin özüne ödənilsin. Məcburi köçkünlər istifadə etdiyi kommunal xidmətin haqqını özü birbaşa həyata keçirsin. Bunun da fərqli səbəbləri var. Burada əsas məqəsəd şəffaflığın həyata keçirilməsi idi.

O zaman məbləğ 36 manat müyyənləşdirildi. 36 manat o şəxslər üçün nəzərdə tutuldu ki, həmin şəxslər fərdi saygıcıclarla malik idilər. Fərdi saygıcıclar olmayan vətəndaşlar üçün isə məbləğ 20 manat teşkil edirdi. 2018-ci ilin aprelində həmin məbləğ 36 manatdan 40 manata və digər ümumi saygıcıclardan istifadə edən vətəndaşlar üçün isə 20 manatdan 22 manata qaldırıldı. Yeni Sərəncama isə məbləğin 50 faiz artırılması ilə bağlı qərar qəbul edilib. Artıq həmin Sərəncama uyğun olaraq məcburi köçkünlər kommunal xidmətlərin ödənilməsi üçün ayda hər bir aile üzvüne 60 manat vəsait elədə edəcək. Fərdi saygıcı olmayan vətəndaşlar üçün isə bu məbləğ 33 manata qatdırılıb. Bu güzeştlər texminən yarım milyona yaxın vətəndaşa şəmli olunacaq. Nəzəre alsaq ki, kommunal xərclər ailə üçün hesablanır, eger ailəde 4 nəfər üzv varsa bu, o deməkdir ki, kommunal xidmətlərin ödənilməsi üçün vahid saygıcıdan istifadə edən ailələrə 240 manat vəsait ödənəcək. Onlar tam olaraq kommunal xidmətlərin ödəyə biləcəklər. Heç bir deficit yaranmayaçaq. Bu da nəticə etibarilə onların sosial müdafiəsinin həllində atılan çox müsbət addımlardan biridir. Təbii ki, məcburi köçkünlərin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi dövlət üçün hər zaman prioritət məsələlərən biri olub.

- Vüqar müəllim, problemli kreditlərə olan insanlar üçün hansı güzeştlər nəzərdə tutulub?

- Nahayət, xarici valyutada olan kreditlərə güzeşt tətbiq olundu. Azərbaycan Prezidenti tərefindən problemlü kreditlərin həlli ilə bağlı Fərman imzalandı. Fərmandan nəfər nəzərdə tutulur və kimlər güzeştdən istifadə edə biləcək?

Qeyd edək ki, devalvasiya nəticəsində yaranan fərqə güzeştin vərilişini formuluşla iqtisadi və Sosial İnnovasiya Mərkəzinin (CESD) təklif etdiyi mexanizmdir. Əvvəla, güzeştdən fiziki şəxs olan vətəndaşlarımız faydalanaçaqlar. Bu zaman birinci devalvasiyadək olan dövr və birinci və ikinci devalvasiya arasındaki müddət əsas götürüləcək. 2012-ci il yanvarın 1-dek 2015-ci il dekabrın 21-dek, yəni birinci devalvasiyadək olan dövr üçün hər 1 dollara 0.25 qəpik güzeşt hesablanacaq. Bu, o deməkdir ki, birinci devalvasiyadək 10 min dollar kredit götürmüs vətəndaş esas məbləğe 2500 manat güzeşt elədə edə bilər. Bununla da onun əsas borcu 10500 manatdan 8000 manatadək azaldılır. Birinci devalvasiya və ikinci devalvasiya arası götürülən kreditlər üçünsə hər dollara 60 qəpik güzeşt tətbiq olunacaq. Bu 10 min dollara 6 min manat güzeşt deməkdir. Fərmanla fiziki şəxslərin vaxtı keçmiş kredit borclarının restrukturizasiya olunacağını nəzərə alaraq, banklar tərefindən bir ay müddətində həmin kreditlərə hesablanmış faizlərin silinməsini və məhkəmədə olan işlərin geri çağırılmasını təmin edən tədbirlər görülməsi tövsiye olunur. Bu, faizlərin silinməsi və məhkəmədə olan işlərin geri çağırılması anlamına gelir.

Nəzəre alsaq ki, problemlü kreditlərin həcmi bir milyard 585 milyon manatdır, bu zaman problemlü kreditlərin ümumi kredit portfelinin 12 faizi təşkil etdiyi görücəyik.

**Şəmsiyyə Əliqizi,
Şəfiqə Dadaşova,
"iki sahil"**

Vüqar Rəhimzadə:

Azərbaycan Prezidentinin qərarları bütün dünya üçün sosial inqilab nümunəsidir

Əhalinin rifahını yükseltmək, sosial müdafiəsinin gücləndirmək, layıqli həyat səviyyəsini təmin etmək bu günümüzə və gələcəyimizə hesablanmış sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyanın prioritet istiqamətlərindəndir. Bu günümüzdən dünənimizə, həmcinin qarşısındaki illər üçün müyyənləşdirilən prioritetlərə nəzər yetirdikdə bə istiqamətdə atılan addımlar sistemli xarakter daşıdığını, İslahatların zamanın və dövrün təhləblərinə uyğun olaraq təkmilləşdirildiyini daha aydın görür. Yoxsullaq kimi sosial bələnin aradan qaldırılması, işsizlik probleminin həlli istiqamətində atılan addımlar, məşhulluq strategiyasının uğurlu icrası, iqtisadi imkanlar fonunda artan maliyyə imkanlarının mühüm sosial-iqtisadi layihələrə yönəldilmesi və s. kimi tədbirlər vətəndaş amilinin dövlət siyasetinin əsasında dayandığını bir daha təsdiqleyir. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin yanında keçirilən iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı müşavirədə səsləndirilən "2019-cu il sosial inkişaf, əhalinin sosial müdafiə baxımından başqa illərdə fərqlənen il olacaqdır" əminliyi də ötən illərin uğurlarına, eyni zamanda, cari ilin arkada qalan iki ayında elədə olunan sosial-iqtisadi göstəricilərə əsaslanır.

AZERTAC xəber verir ki, bu fikirleri YAP Siyasi Şurasının üzvü, "iki sahil" qəzetinin baş redaktoru Vüqar Rəhimzadə KIV-ə açıqlamasında bildirib.

Vüqar Rəhimzadə qeyd edib ki, Nazirlər Kabinetinin 2018-ci ilin sosial-iqtisadi inkişafının yekunlarına və qarşıda duran vəzifələrə həsr olunan iclasında da səsləndirilən rəqəmlər bu ilin aydın mənzərəsini yaratmışdır. Belə ki, dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin imzaladığı Fərman və sərəncamlara uyğun olaraq ötən ilin mart ayında əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi məqsədilə sosial müavinətlərin, təqəüdlərin və digər sosial ödənişlərin orta hesabla 10 faiz artırılması təmin olunub. Dövlət büdcəsindən maliyyələşən təşkilatlarda çalışan işçilərin əməkhaqları 10 faiz artırılıb. Azərəminati ailələrin sosial müdafiəsi məqsədilə ünvanlı dövlət sosial yardım programının icrası davam etdirilər, ötən ilin son ayında orta aylıq məbləğ 189 manata qatdırılıb. Şəhid ailələrinin və mühərbi əlliərinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi daim dövlətin həyata keçirdiyi sosial siyasetin əsas tərkib hissəsidir. Bu diqqət və qayğı cari ilin ilk aylarında atılan addımlarda da özünü aydın göstərir. Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə xidmət edən özünmüşşəlliq proqramına cəlb olunanların əksəriyyəti de məhz ünvanlı yardım alanlar, məcburi köçkünlər, əlliyyi olanlar, şəhid ailələridir.

V.Rəhimzadə onu da əlavə edib ki, atılan hər bir addım bu reallığı göstərir ki, dövlətin həyata keçirdiyi siyasetin təməlində vətəndaş amili dayanır. Özünü dünyaya sosial dövlət kimi təqdim edən Azərbaycan öz vətəndaşlarının yüksək rifahının teminatçısıdır. Son bir ayda vətəndaşlara sevinc bəşər edən addımlar sırasında minimum əməkhaqqının, pensiyaların artırılmasını, əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi sahəsində əlavə tədbirlərə, sosial müavinətlərin, təqəüd sisteminin təkmilləşdirilməsinə dair, həmcinin məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətlərin artırılması haqqında sərəncamların imzalanmasını qeyd etməliyik. Bütün bunlar bir daha səbüt edir ki, davamlı inkişafi, yüksək rəfahı həyata keçirilən siyasetin əsas principi kimi qəbul edən dövlətimizin başçısı İlham Əliyev iqtisadi təriqətinin güclü sosial siyasetlə tamamlanmasına dair.

O deyib: "Prezident İlham daim bildirir ki, ehtiyac içinde yaşayan vətəndaşlara dövlət həmişə öz yardımını göstərir və göstərəcək. "Bəzi ənənələrinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" fərمانlar bir daha ölkə Prezidentinin qərarları bütün dünyaya üçün sosial inqilab nümunəsi olmasına işq salır. Belə ki, son illərdə dünyani bürüyən maliyyə və iqtisadi böhranla əlaqədar olaraq enerji resurslarının qiymətinin keskin şəkilde aşağı düşməsi Azərbaycan iqtisadiyyatına da təsirsiz ötüşmədi. Bunun nəticəsi olaraq əhalinin müyyən hissəsinin ödəmə qabiliyyəti zəiflədi, xarici valyutada kredit almış vətəndaşların banklar arasında öhdəlikləri artdı, məsələ ilə bağlı məhkəmə məstəvisində baxılma halları çıxaldı. Dövlətimizin başçısının məlumat Fərmani son dövrlərdə ölkədə makroiqtisadi sabitliyin təmin olunmasına, iqtisadi inkişaf templərinin bərpə edilərək maliyyə imkanlarının genişlənməsinə, əhəmənin əhalinin xarici valyutada olan ödəmə vaxtı keçmiş kredit borclarının ödənilməsinə də dövlət dəstəyinin göstərilməsi üçün şərait yaratmışdır".

Vüqar Rəhimzadə vurğulayıb ki, ölkəmizdə manatın devalvasiyasiından sonra müzakirə olunan əsas məsələlərdən biri məhz əhalinin xarici valyutada kreditləri ilə bağlı oldu. İctimai müzakirələr keçirildi, dövlətimizin başçısının tapşırıqına uyğun olaraq hökumət bu istiqamətdə feal iş apararaq təkliflərini səsləndirdi. Məsələ ilə bağlı Milli Məclisdə də müzakirələr keçirildi.

"Problemlü kreditlərin həlli Azərbaycan həkimiyətinin ciddi sosial təşəbbüsüdür", söyləyən V.Rəhimzadə bildirib ki, atılan bu addımlar vətəndaşların maddi rifah halını daha da yükseltmək, onların maliyyə yükünü azaltmaq məqsədi daşıyır. Dövlətimizin başçısı İlham Əliyevin yanında keçirilən iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı müşavirədə də bu məhəmməd məqam xüsuslu qeyd edilib ki, buna oxşar addımların atılması ilə bağlı bəzi ölkələrdə müvafiq qərarlar qəbul edilib, ancaq onlar icra edilməyib. Prezident İlham Əliyev vurğulayıb ki, yəni, burada xoş niyyətin olması əsas şərt deyil. Əlbəttə ki, düzgün təhlilin aparılması və vətəndaş üçün ən məqbul variantın seçilməsi əsasdır. Bununla yanaşı, maliyyə imkanlarımızın çatması məsələsi də on plandadır. Ölkə Prezidenti bu inamı ifade edib ki, yaxın gələcəkdə bu məsələ de öz həllini tapacaq və Azərbaycan bu məsələnin həlli ilə bağlı da öz liderliyini göstərəcək və çox ciddi nümunə göstərəcək.

V.Rəhimzadə

aş kimi asılmış bu sualan ağırlığı aylardır ki, ürəyimdə qövr edir...

Ərkin, gileyin, umu-küsünün, məzənnatın, bir qədər də utancın aynasında görünən həyat manzərləri hərdən əhdini əksiz, qəlbindəki yüksək yeganə təsəllim olan qəlmək-qəzizləzəm...

Fikirlərimi sizinlə bəllişib, sualına cavab tapmaq istəyi rəm...

Əminliyim budur ki, yazıya çəvrilmiş narahatlılığı, bu giləy-güzəra siz də şərək çoxasınız...

Düşüncələrimdə bu sualla birgə yüz illər əvvəl ona cavab axtaran ürəyi nisgilli, əli qəlemlə ziyanlımızın **oyaq vicdanı, fədakarlığı, yorulmazlığı** qədər parlaq nümunələr də var.

Onlar da heç o iddiada deyildilər ki, hamı onları yazdıqlarını oxuyacaq, düşünəcək, nəticə çıxaracaq...

Amma yene yazırdılar...

Yazırdılar ki, bu sual tekce bir müəllifin yox, onunla qarşılaşan minlərlə oxucunun narahatlığına çevrilsin...

Hər öz payını götürsün, özünü ve cəmiyyəti müsbətə doğru dəyişməkdən ötrü xeyirli yol arasın və beləliklə, düşüncələrdə işarib eməllərə səryet edən zərərlərdən bir **Günəş doğsun...**

Mənim də yeganə umacağım - bəlkə də elə o **Zərrəyədir...**

* * *

Ömrün müxtəlif məqamlarında qarşımıza çıxıb bizi bu böyük sualla üz-üzə qomyuş həyat anları bitməz-tükənməz... Bəzilərinin bəlkə heç fərqinə də varmırıq, bəzilərinin üstündən ötrük...

Amma bu sual ümumən **Vətənin, xalqın, dəyərlərin** taleyini əhatə edəndə laqeyd qalmaq mümkünsüzləşir...

Bir insan üçün dünyada ən müqəddəs olanlara - öz Vətənine, Dövlətinə, Xalqına, mənəvi dəyərlərinə ası çıxanları görəndə, belələrinin qəzəbli ritorikasını, düşmən tərzini müşahidə edəndə düşüncələrim darmadağın olur...

"Biz niyə beləyik" sualanın içimdə dolaşan dağ yükü bir az da ağırlaşır...

Fikirləşirəm: xalqının istiqlalından, milli dövlətinin getdikcə artan gücündən, vətəndaşının təhlükəsizliyindən, gündəlik halal ruzisindən insan üçün daha fəvqələ ne ola bilər ki, kimsə bu qədər aqressivləşsin, hirs-hikkəyə dolsun, düşmən kəsilsin!..

Xalq olaraq istiqlal haqqımıza qovuşmaq üçün nə məşəqqətlərdən keçmişik, necə acılar yaşamış - bunu yalnız Tarix yox, elə hər birimiz aydın xatırlayıraq.

Azərbaycan xalqı öz istiqlalı uğrunda nə qədər qurbanlar verebilərsə, ondan da çoxunu verib...

Necə ağır sınaqlar, maneələr keçib...

Daha kimlərinə öz şəxsi iddialarını gerçəkləşdirməkdən ötrü bu xalqı ağır faciələrə, qana-qadaya sürükləmək haqqı yoxdur və ola da bilməzi!..

Tarixdə heç zaman bu qədər güclü olmuş Azərbaycanın indiki əzəməti, sözünün kəsəri həm də vaxtin göz yaşlarınıza qaraladığı həmin o hüznünlü günlərdə bu yurdun müstəqilliyi, erazi bütövlüyü uğrunda canını vermiş eziyərimizin çin çıxan arzulardır...

* * *

Uzun illər cəmiyyəti müxtəlif miflərə inandırılmış siyasi ideologyanın iflasından sonra ideyalara böyük inamsızlığın yarandığı o

dönəmlərdə **Heydər Əliyev** insanlarda torpağa, Vətənə, bu məməkətin daha gözəl gələcəyi inam formalasdırı.

Və Azərbaycan xalqı Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə bir zamanlar Ulu Öndərin nişan verdiyi bu gözəl günlərə gelib yetişdi...

Milli dövlətçilik tarixinin ən qüdrətli dönəminə çatdı...

Elə bir dönəminə ki, dönyanın siyasi xəritəsində Vətənin yeri hələ bu qədər uca, mətin, vüqarlı, yuxarı başda görünməyib...

* * *

Bədxahalarımız inamımızı hədəf seçməye, nailiyyətlərimizə kölgə salıb cəmiyyətdə şübhə toxumu səpməyə, təfriqə salmağa çalışırlar.

Bəd niyyət bəlli dir. Azərbaycançılıq düşüncəsindən, dövlətçilik təfəkküründən uzaq kəslərin küfrlü dili ilə isteklərinə çatmaq istəyənlərin ölkəni öz inkişaf yoldan iraq salaraq, yenidən tarixin sərt sınaqları qarşısında qoymaqdır arzuları...

Azərbaycan gücləndikcə, bu qara niyyət də aq kağıza düşmüş qara mürəkkəb ləkəsi misali ətrafa yayılır... Uğurlarımızın sırası genişləndikcə, canımıza, qanımıza yerikləyənlərin təlaşı da artır.

Güclüsənə, sarsıtmaq isteyəckər...

Üğurlusansa, mane olmağa çalışacaqlar...

Dayanmadan irəli gedirsinə, yoluña daş yuvarlatmaq istəyənlər olacaq - təbii...

Ancaq başa düşülməyən bircə məqamdır: bu torpaqlarda doğulub göz açan, bizimlə eyni dildə danışan, özünü eyni milli mənşəyətə, eyni Vətənə aid bilənlərin Azərbaycanı oda qalamaq istəyənlərin əlində həvəsə maşa olmaları...

Bəs bu gün xaricdəki hava-darlarının dirijor çubuğu ilə sosial şəbəkələrindən Azərbaycan dövlətinə, bu dövlətin rəmzlərinə, xalqın dəyərlərinə qarşı nifrin püşkүrənlər kimdir?!

* * *

Azərbaycandakı inkişaf prosesləri davamlıdır, ardıcıl, tarixi təkamül qanunauyğunluqlarını əks etdirir.

Bu prosesdə hansısa məqamların ilk baxışda mahiyyətinə uyğun qarvanılmaması, müəyyən yeniliklərin gözləniləndən gec və ya tez baş vermesi, yaxud bir qismən insanların inkişaf proseslərinə uyğunlaşa bilməyib, istenilən vəziyyətin tənqidinə köklənmələri də bəlkə təbiidir və bütün bunlar cəmiyyətin inkişaf məntiqindən irəli gelir.

Ancaq bələ bir məqamda bizi ən çox lazımlı olan məhz Siyasi Mədəniyyətdir!..

Müstəqilliyimizin ilk illərindəki siyasi tələtümərin durulmasından, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafı ilə bağlı böyük nailiyyətlərdən, insanlarınımızın gün-güzərə-

Biz niy

**İmamverdi İsmayılov,
Milli Məclisin deputati,
Əməkdar jurnalist**

nının yaxşılaşmasından sonra indi cəmiyyətdə **siyasi mədəniyyət** barədə daha ciddi düşünmək lazımdır.

Fikrimcə, tarixi uğurlarımızı ancaq bələ bir mədəniyyətin gücü ilə qoruyub inkişaf etdirə bilərik.

Cəmiyyətin nizamı, dəyərlərin öz yerini tutması, birgəyasa-

Axi bu cür tərzlər, bele yanaşmalar cəmiyyət olaraq bizim üçün çoxdan keçilmiş mərhələdir. Mütinqlər, aksiyalar, şüurlar problem həll etmir. Siyasi aksiyalar dönya-nın heç yerində siyasi mədəniyyət formalasdırı. Yeri geldi-gelmedi insanları küçə-meydanlara çağırmaq həvesi ciddi bir sosial bazası olmadığı halda ətrafinda kollarla hakimiyəti bu cür üsullarla təhdid etmek şəkeri keçmədi-mi?

Tale üzümüze baxdı ki, ötən əsrin sonlarına doğru tarixin bu sərt imtahani qarşısına zamanın özünü yönəldəcək qədər güclü zəkaya malik Heydər Əliyev kimi Büyük Şəxsiyyətin li-derliyi ilə çıxdıq.

Xatırlayırınzırmı?

Heydər Əliyevin televiziyyadan bircə çağrıları ilə yüz minlərlə adam gecəyəri meydana axışmışdı...

İndi Azərbaycandakı bu inkişaf, milli birlik, vəhdət mühitində necə, XALQ İlham Əliyevin bircə çağrıları ilə meydana çıxmazı?!

Səfimizi pozmaq istəyənlərin üzərinə yeriməzmi?!
Son günlərin əzəməli yürüyü-

qurduğu ordunun getdikcə artan qüdrəti ilə və bu ordumuzun ardıcıl, uğurlu zəfərləri ilə, ən əsasi bu məsələdə tutduğu principle mövqə ilə bizi addım-addım torpaqlarımızın azadlığına yaxınlaşdırın ondan başqa şəxs yoxdur...

Ve ondan çox sevinən də yoxdur!..

Adını Azərbaycan tarixinə "Qarabağı azad etmiş Prezident" kimi yazmaq cənab İlham Əliyevin taleyidir!..

Ve inşallah, bu, belə də olacaq!..

Bunu anlayaq, bacarıqlıqsı, kömək etməyə çalışaq, bacarmıraqsa, mənasız çəkişmələrlə, ucuz şüarçılıqla baş qatmayaq, heç olmasa, mane olmayaq...

* * *

Prezident peşəkar strateq, dövlət adımı kimi cəmiyyətdə gedən müzakirələrin, hökumət qarşısında irəli sürülən maraqlı təkliflərin problemlərin həlli və dövlətin gələcəyi üçün nə qədər böyük önəm kəsb etdiyini bilir, faydalı təklifləri dəyərləndirir, ölkənin inkişafından ötrü nəsə real iş görmək istəyənlərə şans verir.

SİYASƏT və MƏNƏVİYYAT

İndi Azərbaycandakı bu inkişaf, milli birlik, vəhdət mühitində necə, XALQ İlham Əliyevin bircə çağrıları ilə meydana çıxmazı?!
Səfimizi pozmaq istəyənlərin üzərinə yeriməzmi?!

Vətən - həm də bir dəyərdir!..

Vətənin ərazisi qədər dəyərləri də qorunmalıdır!..

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti də bu Vətən kimi müqəddəs bir Dəyərdir!.. Bu Vətənin ən böyük vətəndaşı, sərkərdəsi də, siyasetçisi da, alimi, müəllimi də, tarix və ədəbiyyat adamı da, körpədən böyükə hamının nazını və cəfasını çəkən də ODUR!..

O, Azərbaycan sevgisi ilə, bu yurdun insanlarına isti münasibəti ilə, dövlətin gələcəyinə aydın və qətiyyətli baxışları ilə hamımızdan UCADIR...

Arxada gizlətdiyin, guya yumruq kimi birləşmiş və yumruq kimi təsəvvür etdiyin əl kime lazımdı!..

Əllərimizi irəli qaldırıb, hamılıqla - hamının gördüyü şəkildə, bir yumruq kimi birləşdirməyi bacarmalıyıq...

Sağlam, sabit, əxlaqi dəyərlərə söykənən Böyük Ailəmizi - Müstəqil Azərbaycanımızı qorumaq üçün...

yış qaydalarının formalasması üçün buna çox böyük ehtiyacımız var...

* * *

Əfsus ki, demokratianı, insan hüquq və azadlıqlarını hələ özbaşınalıq, hərki-hərkilik, başqasının şəxsiyyətinə töhfə etmək imkanı kimi anlayanlar var.

Düzdür, belələrinin sırası getdikcə seyrəlir, müstəqilliyimizin ilk illərindəki küçə-meydan dövrüne xas qaragürəhü yanaşma öz yerini dövlətə, hakimiyətə sivil münasibətə, normal tənqidə verir.

Amma qaragürəhü havasında yaşıyanlar yenə ara-sıra ortaya çıxır və belələrinin ritorikası, tərzləri isər-istəməz ətrafi təəccübəldirir.

- Xocalı soyqırımı abidəsinə kütləvi axın - **xalq və iqtidár birliliyi** - əyani sübut deyilməsi?..

Küçə - - meydan mübarizəsi dövründən siyasi gündəmə qaytarmağa nə hacət?!

Vaxtılı başı hakimiyət davalarına qarşıQB Qarabağı əldən verənlər, indi "Qarabağ" şüarıni Prezident İlham Əliyevə qarşı çevirməyə ugursuz cəhd edirler...

O Şəxsiyyətə qarşı ki, Qarabağın işğaldan azad edilməsi üçün ondan çox zəhmət çəkən yoxdur.

Diplomatik sənədlərdə düşmən üzərində qazandığı üstünlük'lərlə, Azərbaycanın beynəlxalq aləmdə yüksələn mövqeyi ilə,

Azərbaycanda deməyə sözü olan her kəsin əlində bu imkan var. Ölkədə yazılı və elektron media kifayət qədər inkişaf edib, söz azaddır, insanların öz fikir və rəy-lərini ənənəvi mediada, sosial şəbəkələrdə sərbəst şəkildə ifadə etmələrinə hər cür şərait təmin edilib.

Bəs biz bu imkanlardan necə istifadə edirik?!

Bu bərədə düşünmək belə ağıridır adamı, amma həqiqətdən də qaçmaq olmur...

Azərbaycanda sosial şəbəkə "sosial şəbəkə" məzmunu alıb, fikri-niyyyəti maariflənməkdən çox əylənməkdə, başqalarını qaralamaqda olan insanların cılız hissələ tribunasına, lağ-

a belayik?!

lağı meydanına, təhqir, şantaj arenasına çevrilib.

Dövlət rəsmilərindən, millət vəkili lərindən, tanınmış insanlardan kimse peşmandır ki, ictimai əhəmiyyət kəsb edən hansısa məsələ ilə bağlı rəy bildirsin, müəyyən məqamların izahına əlavissin. Dərhal sosial şəbəkələrdə hər kəlməyə bir şunquruq qoşan bir kimsə peyda olacaq. Söyüşün, təhqirin biri bir qəpiye enəcək. Özü də yalançı imzalarla, saxta profillərlə...

Mənəvi sərhədləri bir anda adlayıb keçirlər. Ağıllarına gələnləri yaza-yaza günlərə əylənilər yorulur və mövzu boyatlaşandan sonra başqa birinin növbəti açıqlamasını gözləyirlər. Bu olmayanda, digər mövzu mənbələrinin təftiş, yox yerdə ortaya çıxarılan məsələlərin dövrüyyəsi başlayacaq ki, bəlkə virtual əyləncə, qaralama kampaniyaları üçün nəsə alındı...

Daha məsələlərin mahiyyətinə varmaq, bir qədər dərinə getmək, problemlərin həllinə çalışmaq, cəmiyyət üçün faydalı cəhətlər üzə çıxmamaq, dövlətə aylabatın təkliflər vermək, beləliklə, sağlam düşüncə mühiti formalasdırmaq səhəbəti yoxdur.

Qəribədir... Böhtan olsun, təhqir olsun - təki nəsə olsun...

Bəs dəyərlər? Dəyərlər yaşaması da olar?!.

Bu nədir, olurmu belə?!

də kimə savaş açdığını bilməli, hədəfləri düzgün göstərməli, qətiyyətimizi artırımlı və ən nəha-yət, layiqli vətəndaş olmağı bacarmayıq!..

Meydanda biz olmalıdır, savaşçı biz aparmalıq, biz danışmalıq, xain və xəbisləri biz susdurmalıq!..

Biz Azərbaycanlıları!..

Amma XAN ÇİNARA - **Azərbaycanca**, onun *Liderinə* nəinki bu baltalar, heç bu hoqqabaz barmaqlar da zaval toxundura bilmezler!..

Bu, həqiqətdir və onu ucadan deməliyik... *

Bir də görürsən biri dodaqaltı qımışib gəldi: "Oxudunuz?! Filan-kəndən yaman yazıblar yenə..."

(Bəlkə də daha kobud deyirlər - mən yumşaq yazıram...)

Əller bir andaca telefona uzanır, kiminsə tapıb oxumasını isteyirler...

Baxıb görürsən ki, yazılınlar ya iftiradır, ya kiminsə fikirlərinin məqsədli təhrifidir, ya da ki, içində cəmiyyət üçün faydalı bir informasiya dəyəri və fakt yoxdur. Amma bu, yenə də kiməsə əyləncəli gəlir, kimə özünün deyil, məhz başqasının adının bu şəkil-də hallanmasından sanki məmən olur və "məndən ötdü, qardaşma dəydə" prinsipi ilə oxuduqlarının üstünə besini də qoyub başqaların çatdırmağa teləsir...

Daha heç kim fərqində olmur ki, bu cür yanaşmalar həm də konkret bir fərdə deyil, **DƏYƏR-LƏRİMİZDİR**, cəmiyyətdə əxlaq normalarını qorunma olan, bu dəyərlərin birləşdirdiyi **INSANLARIDIR**!..

Biz niyə beləyik?!

Və əgər bu gün hamiliqlə o dəyərlərə sahib çıxmasaq, cəmiyyətin mənəvi təmizliyinə çıxmasaq, siyasi mədəniyyətin yüksəlməsi üçün bir araya gəlməsək, sabah ayağı bündəyənlərin və arxasında min şəbədə qoşulanların biri də Özümüz olacaqı...

Sən, mən, o - hamımız!..

Növbəyle, sırayla... *

Bəlkə, nəhayət, anlayaqqi, axı başqa cür də yanaşmaq, yasaq, fikirləşmək olarmış?!

Dəfələrlə fikir vermişəm: biri dünyadan köçəndə dəfn mərasimi zamanı məzar başında hamı, elə bil, mələye dönür...

İnsanların hüznü çöhrəsinə nəzər salırsan, bütün sıfətlərdə bir təəccüb donub qalır.

Həmi bu gəlimli-gedimli dünyanın sonunun, ömrün əvvəlin-dən sonuna qədər çalışıb-çarşısan, dönyalara siğmayaq insanın axırının, iqbalının ikicə addimlıq qara torpaq olduğunu heyretlənir, bu heqiqətdən nə qədər qaćmaq istəsə də, yene onunla barışmalı olur...

Mərasim bitəndən sonra çoxu heç işinən başına da dönmək istəmir, elə buradan birbaşa evinə, Açıq danışmali, hansı cəbhə-

ailesinin, doğmalarının arasına qayıtmaga, ömrün qalan bütün qismini ancaq sevdiklərinə həsr etməyə can atrı...

Amma... Elə ki, qəbiristanlığın qapısı geride qaldı, yenə yollar haçalanır, hər şey tərsinə dönür...

Sifətlər də dəyişir, emosiyalar da, iddialar da...

Fərqli, təzadlı istiqamətlər başlanır, kin-küdəret alovlanır, nifret, dedi-qodu, hirs-hikke... Hər şey yenidən öz köhnə axarına qayıdır.

Yenə mənasız ehtiraslar, qarşıdurular, insan üçün heç mənəvi dəyəri olmayan dünya malından, vəzifə kurslarından, sosial statuslardan ötrü boşuna sərf edilmiş ömür...

İnsanları bir-birindən iraq salan ciliz hissələr toplandıqca böyük, böyük dördə, hikkəyə çevrilir, içimizi parçalayıb dağdırı...

Hikməmiz çəkimizdən ağır gelir...

Paxılıq, qısqanlıq, gözögütürməlik, başqasının uğuruna sevinməmək, səndən az-çox qabaqda olana, irəli gedənə bədxah münasibət, bəyənməmək, ayagından dartıb yixmaq hissələri başalıb gedir...

"Kim mənim kimi düşünmürsə, məsələyə mənim kimi yanaşmır-sa, deməli, mənimlə birgə deyil..."

Bu nə düşüncə tərzidir?!

Bu ömürdən tarixinə hansısa səhifələrində, yaddaşın künc-bucaqlarında nəsə ilişib qalacaqsə, o da ancaq saleh eməllərdir...

El üçün görülmüş işlərdir.

Fərd deyil, el-oba namına, böyük mənada Vətən adına edilənlər qalır və xatırlanır.

İnsan Vətən və bir qədər geniş mənədə götürsək, bəşəriyyət adında bütünləşən keçmişə, bu gün və gələcəyə verdiyi faydalara əbədiyyət qazanır.

Prezident İlham Əliyevi tari-xiləşdirən, xalq sevgisi qazan-dıran da elə budur!

Vətən üçün gördüyü bu müqəddəs işlərdir!

Həyata keçirdiyi siyasetin tarixi məhiyyəti əməllərə çevriləsidir!..

Bu əməllərdən bütün elin faydalansımdır!..

Bu faydalara bizim üçündür, Vətən üçündür, bu Vətən isə hamımızındır!..

Azərbaycanın bağlarına daş dəysə, hamımızın qəlbini qanaya-caq...

Vətən - təkcə coğrafi ərazi, sərhədlər, bayraq, gerb, ordu demək deyil ki!..

Vətən - həm də bir dəyərdir!..

Vətənin ərazisi qədər dəyər-ləri də qorunmalıdır!..

Azərbaycan Respublikası-nın Prezidenti də bu Vətən kimi müqəddəs bir Dəyərdir!..

Bu Vətənin ən böyük vətəndaşı, sərkərdəsi də, siyasetçisi və iqtisadçısı da, alimi, müəllimi də, tarix və ədəbiyyat adamı

da, körpədən böyüye hamının nazını və cəfasını çəken də ODUR!..

O, Azərbaycan sevgisi ilə, bu yurdun insanlarına isti münasibəti ilə, dövlətin geləcəyinə aydın və qətiyyətli baxışları ilə hamımızdan UCADIR...

Dövlət rəhbərimizin bölgelərə səfərlərinə, sadə vətəndaşlarla səmimi görüşlərinə, en əziz adamları kimi boynuna sarılan insanlar ona olan məhəbbətinə nəzer yetirək...

İlham Əliyevin bu yurdun insanlarına sevgisini ifade edən maraqlı görüntüləri yada salaq...

Şəhid anasının ayağına gələn, şəhid atasını ovudan **Ali Baş Komandanı**, zələzəldən tifəqi dağlımış ağbircəyin köməyinə **Xızır kimi** yetişib elini öpen **dövlət rəhbərini**, Vətənin ucqarında insanlarla ciyin-ciyinə, ürek-üreyə, səs-səsə "Azərbaycanım" oxuyan **VƏTƏNDASI** xatırlayaq...

Ela bu günlərdə, prezidentimizin özünü də "məcüzə" adlandırdığı, geniş və yaraşıqlı, möhtəşəm **Sumqayıt bulvarında istirahət** edən insanların içincə qarışması, sadə və zəhmətkeş sumqayıtlılarının onunla şəkil çəkdirmək üçün növbəyə durması necə də kövrək anlar idi...

Və düşünək: Azərbaycanı - bu Vətəni və torpağı hansımız onun qədər sevdik?!

İnsanlarımızın rifahi üçün hansımız onun qədər can qoyma, fedakarlıqlara qatlaşdıq?!

Çətinliklərin, problemlərin, dörd bir yandan üzərimizə yönələn təzyiqlərin, təhdidlərin üstüne onun kimi gedə bildik?!

Qəribə haldır: yaxşı bir iş görüləndə, xoş bir nəticə ortada olanda hamı onu öz adına yazmağa çalışır, hər kəs sinəsini irəli verib min vəchle can atır ki, özünü bu nəticəyə hansısa formada aid etsin, bu nəticədə adı görünsün.

Amma xoşagelməz nəsə ortada olanda, tənqid məqamı yetişəndə, yaxasını kənara çekib şəhadət barmağını havaya qaldırır, yuxarını göstərirər...

Bütün bunları birbaşa dövlət rəhbərinin adına yazdırmaq istəyirlər...

Sənki bu ölkədə, bu cəmiyyətdə bütün yaxşı əməller, ürək-əcan nəticələr başqalarına, problemlər isə Prezidentə aiddir...

"Əhsən", vallah... Bu nə "səmimiyyətdir"?!. Bu nə yanaşmadır?!. Belə ədalətsiz münasibət yet-məzmi?!.

* * *

Bir dövlət adamının şəxsiyyətinə, həyat və fəaliyyətinə qiymət verməkdən ötrü gerək biləsən: Dövlət nədir, Dövlətçilik, Liderlik nədir?! Tarix üçün yaşamaq nədir?!

Biz böyük dövlətlərin rəhbərlərinin cənab İlham Əliyevə ünvanlaşdıqları teleqramlara, təbrik məktublarına baxaq, onlardakı məzmuna diqqət yetirək. Onda bir Lider kimi İlham Əliyevin ucalığını anlayacaqıq, onun çağdaş dünya siyasetində necə aparıcı rola, güclü mövqeyə sahib olduğunu, öz şəxsiyyəti ilə tarixdə necə böyük ad qazandığını göracəyik.

Dünya liderlərinin onun haqqındaki yüksək rəyləri - İlham Əliyevin şəxsində belə bir Lideri yətirmiş Azərbaycan xalqına verilən dəyərdir...

Bəs Prezidentimizin adı ətrafında simvollaşan milli dövlətçilik dəyərlərinə kim sahib çıxmalıdır?!

Bu ölkənin insanların Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın şəxsiyyətinə olan sevgisine və inanına nəzər salaq. Ömür-gün yolunda ilə birgə cəmiyyətin xoşbəxtliyi üçün çalışan bu Azərbaycan qadınının fədakar zəhmətinin cəmiyyətdə necə böyük rəğbət ya-ratlığıını müşahidə edək...

Onun köməyə, şəfqətə, xeyrə xalq münasibətə ehtiyacı olan insanların problemlərinə necə həssaslıqla, anindaca reaksiya verdiyini, bu insanların qəlbində MƏHRİBƏN ANA kimi ümid çırığı yandırduğunu görək...

Onların hər ikisinin bəşəri ideyaları öz nəcib əməlləri ilə yayıldılarını, təriddən gələn milli-mənəvi dəyərləri necə böyük sevgi ilə qoruduğunu və bütün dündəyada təbliğ etdiyini vətəndaş baxışı, vicdanı ilə izleyək və qiymətləndirək...

Həm də örnək götürək!..

ax belə!
Suallar bitmir, tükənmir...
Siz deyin, Azərbaycana təriixin ən böyük nailiyyətlərini qazandırmış bu şəxsiyyətlər kimi qorunmuşdur?!.
Dəyərlərimizə kim sahib çıxmalıdır?!.
Arxada gizlədilərin, güya yumruq kimi birləşmiş və yumruq kimi təsvirilər?!.
Əllərimizi irəli qaldırıb, hamıqla - hamanın gördüyü şəkildə, bir yumruq kimi birləşdirməyi bacarmalıq...
Böyük Ələmizi - Müstəqil Azərbaycanumuzu qorumaq üçün...
Son, Mən və O...
Azərbaycan adında bittiinləşən hər kəs...
Biz...
Biz azərbaycanlıları...
Sevgili hamostandırımlı...

Keyfiyyətli xidmət və qazanılan uğurlu nəticələr

Bu gün SOCAR-in müəssisə və təşkilatlarında çalışan işçilərin əməyinin mühafizəsi, peşə xəstəliklərinin qarşısının alınması, sanitariya-gigiyenik sağlamlığının qorunması, yoluxucu xəstəliklərin profilaktikası və əksepidemik tədbirlərin keyfiyyətlə həyata keçirilməsi Şirkətin Eko- logiya İdarəesinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin (GEM) qarşısında duran prioritet vəzifələr sırasındadır.

Aparılan təhlillər, açıqlanan hesabatlar onu deməyə əsas verir ki, Mərkəz üzərinə düşən öhdəlikləri uğurla yerinə yetirir. Ekoliya İdarəesinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin müdürü Bəhül Isma- yilovun sözlerine görə, ötən il görülen işlər müsbət neticələrin əldə edilmesine sebəb olub, bu il üçün yeni hədəflər müəyyənləşdirilib: "SOCAR-in müəssisələrində yerləşən ehtiyat içməli su çənələrinin ve çənələrdəki suyun keyfiyyətinin qiymətləndirilməsi məqsədile ehtiyat içməli su çənələrinin dislokasiyası toplanıb, çənələrin sanitariya- gigiyenik müayinə planı hazırlanıb və əməkdaşlarımız tərəfindən baxış keçirilib, sanitariya-gigiyenik və sanitari texniki vəziyyət yoxlanılıb, müayinə aktı tərtib edilib. Aparılmış sağlamlaşdırıcı tədbirlərdən sonra hər bir çəndə yerindəcə ekspres metodla xlor qalığı və pH təyin olunub, ilkin laborator göstəricilərin qənaətbəxş nəticəsinə əsasən çənin suyundan istifadəyə icazə verilib. Eyni zamanda, tekrar bakterioloji göstəricilər də gigiyenik cəhətdən normalitvlərə cavab verib."

Hesabat dövründə "Azneft" İstehsalat Birliyinin "Neft Daşları", "28 May", "Abşeronneft" NQÇİ-lərde və özüllərdə fəaliyyət göstərən su şirinləşdirici qurğular sayılan su təmizləyici qurğular, bioloji təmizləyici qurğular yoxlanılıb, laboratoriya nümunələr götürürlüb və neticələrlə bağlı məlumat verilib. Cari ildə mərkəzləşmiş su xətti olmayan sahələrə su daşıyan maşınlara sanitariya-gigiyenik baxış keçirilib, su analizləri götürürlüb, sürücülerin tibbi müayinə vəziyyəti yoxlanılıb, sanitariya-gigiyenik minimum keçirilərək 38 su maşınına sanitariya pasportu verilib.

B.İsmayılovun sözlərinə görə, SOCAR-in müəssisə və təşkilatlarında aparılan tibbi müayinələrin qısa təhlili onu deməyə əsas verir ki, il ərzində tibbi müayinələr zamanı peşə xəstəliyinə şübhəli xəstə aşkar olunmayıb. Bu gün işçilər arasında verəm və digər yoluxucu xəstəliklərin araşdırılması, əksepidemik tədbirlərin aparılmasını GEM-in Epidemioloji şöbəsi həyata keçirir. Ötən il GEM-in Dezinfeksiya şöbəsinin gördüyü işləri də müsbət qı-

mətləndirmək olar. Yoluxucu xəstəliklərin əməle gelməsi və yayılmasının qarşısını almaq məqsədi ilə 2018-ci ildə 24 təşkilatda sanitari-gigiyenik və əksepidemik tədbirlər aparılıb. 2018-ci ildə SOCAR-in 22 təşkilatı ilə Ekoliya İdarəesi arasında "Xidmət" müqaviləsi bağlanılıb, "Neftçi" idman Klubu İctimai Birliyi ilə "Ödənişli xidmət" müqaviləsi bağlanılıb. Ekoliya İdarəesinin müəssisələrində isə xidməti yazı əsasında deratizasiya, dezinfeksiya və dezinfeksiya işləri aparılıb, ehtiyat su çənələri dezinfeksiya edilib, işçi personalın sürünenlər mühafizəsi tədbirləri aparılıb.

Ekoliya İdarəesinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin müdürü qeyd edib ki, 2018-ci ildə əməkdaşlarımız respublikanın bir çox bölgələrində ezməyyətdə olublar: "SOCAR-in bölgələrdə yerləşən müəssisə və təşkilatlarında profilaktik dezinfeksiya tədbirləri aparılıb, işçi personalın sürünenlərden mühafizəsi tədbirləri yərini yetirilib. Həmçinin əməkdaşlarımız dənizdə yerləşən sahələrə göndərilib, lazımi profilaktik dezinfeksiya işləri aparılıb, ehtiyat içməli su çənələri dezinfeksiya edilib. Bu işlərin aparılması müasir və yüksək keyfiyyətli dərman preparatlarından və avadanlıqlardan istifadə edilib. İşlərin aparılması zamanı şəxsi gigiyena və təhlükəsizlik qaydalarına yüksək səviyyədə eməl olunub, işçilər fərdi müdafiə vəsitələri, sabun və südlə təmin edilib."

Qeyd edək ki, hər heftə işçilərə həkimlər və təlimatçılar tərəfindən işlərin təhlükəsiz aparılması, fərdi müdafiə vasitələrindən düzgün istifadə qaydaları, kimyo- maddələrin hazırlanması, istifadəsi, aparatlardan düzgün istifadə etmək haqqında təlimat keçirilib. Rübədə bir dəfə vaxtaşırı təlimat, ezməyyətə gedenlər isə növbədən keçirilib. Bununla yanaşı, yay aylarında TTSİ-nin Kadr Hazırlığını Təşkili Mərkəzinin təşkil etdiyi kursda SOCAR-in müəssisə və təşkilatlarından dəvət olunmuş işçilərə ilanlar və zəhərli həşəratlar haqqında dərs keçirilib. İstehsalat sahələrində çalışan işçilərin təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə əməkdaşlar tərəfindən müasir və yüksək keyfiyyətli dərman preparatlarından istifadə edərək əraziləndə ilanları uzaqlaşdırmaq üçün istehsalat sahələrində dərmanlama işləri aparılıb. İlən çox rast gəlinən müəssisələrdə əməkdaşlar tərəfindən maarifləndirici tədbirlər keçirilib.

Ötən il 9 milyon kvadratmetrə yaxın sahədə deratizasiya, 6 milyon kvadratmetrə yaxın sahədə dezinfeksiya, 200 min kvadratmetrə yaxın sahədə dezinfeksiya işləri aparılıb. Həmçinin 6705 kubmetr həcmədə su çəni dezinfeksiya edilib, 120 min p/m sahədə işçi personalın ilanlarından mühafizəsi tədbirləri yerinə yetirilib.

Şübhəsiz ki, 2019-cu ilin yekun hesabatındaki rəqəmlər ötən illə müqayisədə daha yüksək olacaq. Çünkü bu gün Ekoliya İdarəesinin Gigiyena və Epidemiologiya Mərkəzinin əməkdaşları qarşısında duran vəzifələri uğurla icra etmək üçün var qüvvələri ilə çalışırlar. Təbii ki, çəkilən zəhəmet isə hər zaman öz bəhrəsini verir.

**Zəmin Məmmədov,
"iki sahil"**

Yeni kitab

Azərbaycanda yaşamış almanın etnoqrafiyasına dair dəyərli əsər

"Bir-birinin milli dəyərlərinə qarşılıq hörmət və ehtiram Azərbaycan və alman xalqlarının mədəni əlaqələrini səciyyələndirən əsas cəhətdir"

İlham ƏLİYEV,
Azerbaycan Respublikasının Prezidenti

Bu yaxınlarda AMEA-nın Arxeologiya və Etnoqrafiya İnstitutunun şöbə müdürü, etnografl Emil Kerimovun "Azərbaycan almanın etnoqrafiyası" adlı monoqrafiyası çapdan çıxmışdır. "Afpoliqraf" nəşriyyatı tərəfindən rus dilində işıq üzü görən bu əsər almanın Cənubi Qafqazda məskunlaşması tarixi və onların ənənəvi mösiət və mədəniyyəti həsr edilmişdir.

Məlum olduğu kimi, Gürcüstənda yaşamış almanın təsərrüfat mösiətində maldarlıq əsas sahə hesab olunur. Onlardan fərqli olaraq, Azərbaycanda yaşayan almanın, əsasən üzümçülüy və şərabçılıqla məşğul olmuşlar. Xatırladaq ki, onların öz tarixi vətənlərində də bu sahələr üstünlük təşkil edirdi. Azərbaycan şəraitində almanın arasında üzümçülüyün böyük uğurlar qazanması da bununa bağlı idi. Məlumdur ki, üzümçülüklərə aza-babalarımız və ulu əcdadlarımız əsrlər boyu xalq seleksiyası əsasən ilə bir çox yerli üzüm sortları yetişdirmişlər. Bu səbəbdən ki, Azərbaycanda məskunlaşmış almanın qısa bir müddət erzində azərbaycanlıların üzümün becərilməsi və yetişdirilməsi sahəsindəki təcrübə və vərdişlərini mənimsemək böyük təsərrüfat uğurları qazanmışlar. Maraqlıdır ki, Azərbaycanın rayonlarında özlərinə yurd-yuva quran almanlar azərbaycanlılarının ənənəvi əkinçilik sisteminde və suvarma işində tətbiq edilən kəhrizlərdən də geniş istifadə edirdilər.

E.Kerimovun əsərində oxucu həmçinin almanın ənənəvi maddi mədəniyyətinə aid çoxşaylı, həm də olduqca maraqlı tarixi faktlarla da tanış olmaq imkanına malikdir. Məsələn, əsərdə yaşayış evlərinin tikintisində alman memarlığında geniş tətbiq olunan faxverk sistemində əhatəli bəhs olunub. Xatırladaq ki, almanın Azərbaycanda təkidləri yaşayış evləri Almaniyadakı bürgerlərin evlərinə çox benzəyir. Bele yaşayış evləri etnoqrafiya elmində "alleman tipi evlər" adlandırılır. Svabların milli geyim dəstləri öz vətənlərində hələ XIX əsrin sonlarında dəbdən düşmüşsə də, onun ayrı-ayrı elementləri Azərbaycan almanlarının geyimlərində hələ də qalmadı idi.

Əsərdə almanın milli yeməkləri barədə deyərli bəhs olunub. Müəllifin qeyd etdiyi kimi, almanın qida rasionunda tərəvəz və et xörəkləri üstünlük təşkil etse də, onlar azərbaycanlıların milli yeməklərini də çox sevirdilər.

Svablar zəngin musiqi mədəniyyətinə malik etnik qrupdur. Azərbaycanda yaşamış alman ailələrinin çoxunda en azı bir musiqi aletinin olması da bunu təsdiq edir. Maraqlıdır ki, arxeoloq J.Hummelin təşəbbüsü ilə Helenendorf (Göygöl şəhərində) yaradılmış diyarşuraslı muzeyində XVIII-XIX əsrlərə aid musiqi aletləri da nümayiş etdirilirdi. Almanlar zərb aletləri və skripkani da çox sevirdilər. Svabların repertuarında XV-XVII əsrlərə aid mahnilar və XVIII-XIX əsrlərin meşən romanları, xüsusi mühüm yer tuturdu.

Araşdırıcılar gösterir ki, Azərbaycanda yaşamış almanlarla azərbaycanlılar arasında olan intensiv ticarət-iqtisadi və tarixi-mədəni əlaqələr, bir qayda olaraq, qarşılıqlı təsir və zənginləşmə şəraitində gedib. Ədalət naməsi onu da etiraf etməliyik ki, Azərbaycan etnoqrafiyası, tarixi və arxeologiyasının öyrənilməsində almanın mənşəli tədqiqatçılar S.Q.Qmelin, İ.Lerx, E.Eyväld, K.Kox, P.Erkert, N.Zeydlişin və başqalarının böyük xidməti olmuşdur.

Almanlar, bir qayda olaraq, mösiət çətinliklərini azərbaycanlıların köməyi ilə aradan qaldırırlırlar. Toxumluq taxılı azərbaycanlılarından elde edildilər. Onlar azərbaycanlılarından arx əsili ilə suvarma sistemini mənimsemədilər. Məşhur alman furqonlarından isə yerli camaat geniş istifadə edirdi. Adətən, bayram günlərində azərbaycanlılar və onlara qonşuluq edən almanlar arasında hədiyyə müraciəti də geniş yer almışdır.

E.Kerimovun əsərində almanlara aid ictimaiyyət və geniş oxucu kütləsinə az məlum olan çox nadir materiallar əlavə edilmişdir. Bu mənada təqdim olunan əsər etnoqraflar, arxeoloqlar, tarixçilər, ümumilikdə geniş oxucu kütləsi üçün, həqiqətən çox maraqlı, həm də qiyaməli tədqiqat əsəri kimi dəyərləndirilə bilər.

**Qafar Cəbiyev,
tarix elmləri doktoru**

Elçin Əhmədov:

Sumqayıt hadisələri erməni millətçilərinin məkrli planının tərkib hissəsi idi

Məlum olduğu kimi, bütün dövrlərdə Dağılıq Qarabağa dair ərazi iddiaları kənardan, məhz Ermənistən təbliği, təhriki və təyiqi ilə ortaya atılıb. Sovet dövründə mərkəzi hakimiyət orqanlarının himayədarlığı ilə Azərbaycan əleyhinə məqsədön-lü şəkildə təbliğat kampaniyası aparılıb və nəticədə, mənfi içtimai fikir formalasdırılıb.

Sumqayıt hadisələri erməni millətçilərinin Dağılıq Qarabağı işgal etmek üçün məqsədönlü şəkilde işləyib hazırladıqları məkrli planın tərkib hissəsi idi. Bu hadisələr ermənilərin Azərbaycan torpaqlarını zəbt etmek üçün hələ xeyli əvvəl başladıqları planın ideoloji əsaslarını qoymaqla sonradan siyasi-hərbi mərhələyə keçdiyi başlangıcı oldu.

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət idarəciliç Akademiyasının professoru, siyasi elmlər doktoru, "Azərbaycan Respublikası Dağılıq Qarabağ bölgəsinin Azərbaycanlı icması" İctimai Birliyinin sədr müavini Elçin Əhmədov Sumqayıt hadisələrini şərh edərkən deyib.

E.Əhmədov bildirib ki, XX əsrin sonunda Ermənistan ərazisində yaşayan azərbaycanlı əhalinin tarixən yaşadıqları torpaqlardan zorakılıqla və küləvi qovulmasına, Dağılıq Qarabağın Azərbaycandan ayrılmamasını, Ermənistən Azərbaycana qarşı qeyri-qanuni işgalçılıq və anneksiya siyasetini və bu məqsədə nail olmaq məqsədilə zorakı metodlarını "əsaslandırmış" üçün anti-Azərbaycan kampaniyasını heyata keçirən Ermənistən rəhbərliyi, erməni şovist ideoloqları və ekstremist təşkilatları 80-ci illerin sonlarında hərəketə keçdi.

1986-ci ilin fevral ayında ermənilər SSRİ-də irəli sürülən "aşkarlılıq" və "demokratiya" ideyalarından istifadə edərək Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ Muxtar Vilayətinin (DQMV) mərkəzində - Xankəndidə tarix və mədəniyyət abidələrini qoruyan "Krunk" adlı təşkilat yaradılar. Ancaq sonradan məlum oldu ki, "Krunk" sözü rus dilində "Komitet Revolюionnoq Upravleniye Naqornoq Karabaxa" sözlerinin baş hərfərindən yaranmışdı. Təşkilatın əsas məqsədi isə tarixi abidələri qorumaq deyil, DQMV-ni Ermənistən birləşdirməyə nail olmaq idi.

Ariq 1987-ci ilin iyun-iyul aylarında ermənilər Xankəndinin küçələrində Dağılıq Qarabağı Ermənistən birləşdirmək üçün təbliğat apararaq bu istiqamətdə vərəqələr yayırdılar. Ayri-ayrı adamların Moskvaya yazdıqları məktublar ar-tıq bu dövrde müxtəlif kollektivlərdən imzalar toplanması kampaniyasına çevrildi və ərazi iddialarının yeni mərhələsinin təməli qoyuldu. Bu hərəkatın əsas aparıcı qüvvəsi olan "Krunk" təşkilatı da gizli, eyni zamanda, geniş fəaliyyət göstərirdi. İl əkinçisi yarısında Yerevandıñ müntəzəm olaraq Xankəndinə gələn emissarlar ermənilər arasında fəal iş apararaq xüsusi imzalar toplamaqla Dağılıq

Qarabağın Azərbaycandan ayrılaraq Ermənistəna birləşmək ideyasını təbliği edirdilər.

Bununla yanaşı, 1987-ci il ərzində S.Ayvazyanın təribə etdiyi "böyük Ermənistən" xəritəsi kiçik formatda DQMV-də geniş yayılmağa başladı. Bu xəritənin sərhədləri 3 dənizin (Aralıq, Xəzər və Qara denizinin) sahələrini ehəte edirdi. Elə həmin il dekabrın 1-də Dağılıq Qarabağ ermənilərinin nümayəndələri muxtar vilayətin Azərbaycanın tərkibine verilməsi haqqında hazırlanmış müraciəti Sov. İKP MK-ya təqdim etdilər. Bununla yanaşı, noyabrın sonu və dekabr ayında Ermənistən SSR-in Qafan və Mehri rayonlarında azərbaycanlılara qarşı hücumlar edilərək onların Azərbaycana deportasiyasına başlanıldı.

1987-ci il oktyabrın 21-də Sov.İKP MK Siyasi Bürosunun üzvü, SSRİ Nazırı Soveti sedrinin birinci müavini Heydər Əliyev vəzifəsindən azad edildikdən bir neçə gün sonra Sov.İKP MK-nin baş katibi Mixail Qorbaçovun iqtisadi məsələlər üzrə müşaviri A.Qanbekyan Parisde "İnterkontinental" hotelində müsahibəsində DQMV-nin Ermənistənə birləşdirilməsini

SSR-dən Ermənistən SSR-in tərkibine verilməsi tələbi ilə yeni imza toplanması kampaniyasına başladılar və ayın 12-de DQMV-də gizli fəaliyyət göstərən millətçi "Krunk"un təşkilatçılığı ile ermənilər DQMV-nin Ermənistəna birləşdirilməsi tələbi ilə Xankəndidə ilk mitinq keçirdilər.

Münaqışının başlanmasında ilk qanı məhz ermənilər tökdülər. 1988-ci il fevralın 22-də DQMV Xalq Deputatları Sovetinin ayrılmış barədə qərarına etiraz edən dinc azərbaycanlılara Xankəndi-Ağdam şose yolu üstündə yerleşən Əsgəran qəsəbəsi yaxınlığında erməni silahlıları atış açırlar. Ermənilərin açıldığı atış nəticəsində Əli və Bəxtiyar adlı iki azərbaycanlı gənc həlak oldu.

1988-ci il fevralın 27-29-da Sumqayıtda etnik zmində tərədiilən iqtisət həmin dövrə ermənilərin bu sıradan olan məqsədönlü təxribatların kulminasiyası idi. Hadisələr ərefəsində və hadisələr baş verən gün Sumqayıt şəhərində və etrafında SSRİ Daxili İşlər Nazırlığının Daxili Qoşunları və ordudan birləşmələrinin kifayət qədər canlı qüvvəsi və texnikası olsa da, onlar tərəfindən vəziyyətin nəzarət altına alınması üçün vaxtında qa-

avtomasının yandırıldı, 8 avtomasın zədəlendi, 16 ticarət obyektiň şüşələri qırıldı. Azərbaycan SSR Daxili İşlər Nazırlığının 17 avtomasını əzildi.

O zaman SSRİ prokurorluğunun ilkin istintaq-əməliyyat qrupunun üzvü olmuş Vladimir Kalinichenko və digərləri çıxış edərək Sumqayıt hadisələrinin erməni lobbisinə xidmət edən SSRİ rəhbərliyinin sifarişi ilə SSRİ Dövlət Tehlükəsizlik Komitəsi tərəfindən təşkil olundu, bu səbəbdən

iqtisadi cəhətdən daha sərfəli olmasının və bu məsələ üzərində xüsusi komissiyanın işlədiyini bəyan edərək Dağılıq Qarabağın Ermənistənə birləşdirilməsi ideyasını irəli sürdü. Onun verdiği müsahibə noyabrın 18-da "L'Humanite" qəzetində çap olundu. Bu müsahibə ermənilərin Dağılıq Qarabağ'a dair ərazi iddialarının başlanması üçün bir signal rolu oynadı.

1988-ci il yanvarın 25-də ermənilər azərbaycanlı yaşayış məntəqələrinə basqınları nəticəsində Ermənistən SSR-in Qafan və Mehri rayonlarından qovulmuş və didərgin salınmış yüzlərə azərbaycanlı qacqınlar Azərbaycana gəldi. Yanvar-fevral aylarında Ermənistən SSR-dən zorla qovulmuş 4 min nəfərdən çox azərbaycanlı Azerbaycana gələrək, əsasən, Sumqayıtda məskunlaşdırılar. Fevralın 8-de erməni millətçiləri Xankəndidə DQMV-nin Azərbaycan

baqlayıcı tədbirlər görülmədi.

Bakının 30 kilometriyində yerləşən, çoxmilletli Sumqayıt şəhərinin əhalisi 1988-ci ildə 258 min nəfər təşkil edirdi və bunun təqrübən 18 min ixtiyar ermənilər idi. Bu dövrə Ermənistənə qovulan azərbaycanlıların bir qismi Sumqayıta üz tutmuş, burada məskunlaşmışdı. O zamanadək Ermənistən 20 rayonundan təkə Sumqayıta 18 min 330 nəfər qəçqin və ya 3030 ailə gəlmişdi. Sıralarında 4 rus ailəsinin olduğu qacqınların çoxu küçələrdə evsiz-eşiksiz qalmışdı. Yaranmış gərgin şəraitdə, ermənilər tərəfindən qabaqcadan hazırlanmış plan əsasında və onların bilavasitə iştirakı ilə fevralın 28-29-da Sumqayıtda baş verən küləvi iqtisətlər nəticəsində 26 erməni, 6 azərbaycanlı qətlə yetirildi. Bədən xəsarəti alan 198 nəfərin 87 nəfəri xəstəxanaya yerləşirdi. 60 mənzil qəret edildi, 14

de iqtisətlər təşkilatçılarından heç kimin məsuliyyətə cəlb olunmadığını bildirmişdir.

Ermənistən və erməni lobbisi dairələri tərəfindən Sumqayıt hadisələri qəsdən Azərbaycana qarşı təbliğat və dezinformasiya məqsədilə istifadə edilsə də, Azərbaycan dövlətinin həyata keçirdiyi tədbirlər, aparılmış obyektiv və faktlara səykənən istintaq materialları ilə həmin iqtisətlərin məhz erməni millətçilərinin və onların havadarlarının öz məkrili niyyətlərinə nail olmaq məqsədile təşkil edilərək tərəfdən kifayət qədər və təkzibədilən faktlara səbütə yetirilmişdir. Bele ki, Baş Prokurorluq, Daxili İşlər Nazırlığı və Dövlət Tehlükəsizlik Xidməti əməkdaşlarından ibarət istintaq-əməliyyat qrupu tərəfindən Sumqayıt hadisələri ilə əlaqədar istintaq zamanı müəyyən edilib ki, 1988-ci il fevralın 28-29-da Sumqayıtda baş verən hadisələrin kökündə "Krunk" və "Qara-

bağ" təşkilatlarının erməni millətçi hərəkatı üçün vəsait topladığı, ümumi büdcəyə pul ödəməyənləri isə cezalandırmaq qərarına gəldikləri, elə məhz buna görə de Sumqayıtda evlərinə hücum edilən ermənilərin məhz "Krunk" təşkilatına pul ödəməyen ermənilər olmaları haqda fikirlər təsdiqini tapıb.

Bununla yanaşı, istintaqla 1988-ci ilin yanvar-fevral aylarında ermənilər tərəfindən Sumqayıt şəhərində emanət kassalarından emanətlərin küləvi şəkildə çıxarılması müəyyən olunub. 1988-ci ilin yanvar-fevral aylarında, yəni, Sumqayıtda küləvi iqtisət baş verməzdən əvvəl şəhərdə fealiyyət göstərən 14 emanət kassasından milliyyətçi erməni olan 84 emanətindən 143 min 64 rubl məbləğində emanətlər götürülmüş və həmin aylarda şəhərdə fealiyyət göstərən poçt bölmələrindən Ermənistənə qarşı yaxınlıqla əməkdaşlığı təsdiq etmişdir. Faktlar sübut edir ki, tərəfdən tələnlər təsadüfi olmamışdır.

Qeyd etmek lazımdır ki, talanlar başlamazdan əvvəl şəhərdə yasaşan imkanlı ermənilərin əksəriyyəti Sumqayıtı tərk etmiş, şəhərdə qalan imkansız ermənilərin bəziləri zərər görmüşdülər. Erməni millətçilərinin tarixində ermənilərin bu əsildən istifadə etdikləri haqqında kifayət qədər tutarlı faktlar mövcuddur. Yəni Sumqayıtda baş verəcək hadisələr əvvəlcədən planlı şəkildə hazırlanmış və yerli ermənilər xəbərdar edilmişdir. Bunu yanaşı, baş vermiş talan və qətlərdə erməni millətindən olanlar xüsusi tapşırıqla "fəallıq" göstərmiş, öz millətindən olanlara amansızlıq etmişlər. Sonradan istintaqla müəyyən edilmişdir ki, iqtisətlərin təşkilatçılarından biri milliyyətçi erməni Eduard Qriqoryan olmuşdur. Bele ki, istintaq materiallarının araşdırılması zamanı bir sıra mühüm məqamlar ortaya çıxdı. İstintaq sənədləri təsdiq edir ki, Eduard Qriqoryan və onun rəhbərlik etdiyi qrup iqtisətlər zamanı dəha çox qəddarlıq edərək 6 erməni qətə yetirmişdir. Erməni millətindən olan Sumqayıt şəhərə salınanın öldürüləməsinə görə məhkum olunmuş Eduard Qriqoryan 1989-cu il dekabrın 22-də hökm oxunduqdan sonra - SSRİ mövcud olduğu zaman - 1991-ci il avqustun 26-da Yerevan şəhər 1 sayılı istintaq təcridxanasına köçürülmüş, sonradan azadlıq buraxılmış və hazırda Ermənistən xüsusi idarətçilərinin himayəsi altında üçüncü ölkənin ərazisində yaşamaqdə davam edir.

İstintaq qrupu tərəfindən toplanmış materialların qiymətləndirilmesi və tehlili təsdiq edir ki, Sumqayıtdakı iqtisət Azərbaycana qarşı Ermənistən xüsusi xidmət orqanları və SSRİ Dövlət Tehlükəsizlik Komitəsi tərəfindən təşkil edilmiş xüsusi bir plan olmuşdur. SSRİ dövründə foto-videoçəkiliş xüsusi nəzarət və senzura tətbiq olunmasına baxmayaraq, Sumqayıt hadisələrinin əvvəlindən axıncan foto-videoçəkilişli aparılmış və mərkəzi televiziya vasitəsilə iki dəfə göstərilmiş, sonra isə SSRİ ərazisində çıxarıclarla erməni lobbi təşkilatları vasitəsilə anti-Azərbaycan kampaniyasının tərkib hissəsi kimi dünyada yayılmışdır.

Azerbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Sumqayıt hadisələrini təhlil edərək deyib: "Heç kim üçün sərr deyil ki, Sumqayıt hadisələrini erməni millətçiləri tərətmışdır. Bu, onların təxribatı idi və orada ən çox qəddarlıq göstərən erməni millətindən olanlar idi. Məqsəd də aydındır ki, bu hadisələrin istifadə edib Azərbaycana qarşı əsəssiz iddialar irəli sürülsün və ondan sonra azərbaycanlılara qarşı soyqırımı əsaslanılsın".

Bakı Ali Neft Məktəbi və "SOCAR Foster Wheeler" şirkəti arasında memorandum imzalanıb

Bakı Ali Neft Məktəbinin (BANM) rektoru Elmar Qasımov və "SOCAR Foster Wheeler" (FW) Mühəndislik Xidmetləri Birgə Müəssisəsinin baş direktoru Elməddin Dadaşov arasında Anlaşma Memorandumu imzalanıb. İmzalama mərasimində ali məktəbin Kimya mühəndisliyi və Proseslərin avtomatlaşdırılması mühəndisliyi kafedrasının müəllimləri, tələbələr, "SOCAR-FW" Mühəndislik Xidmetləri Birgə Müəssisəsinin direktor müavini Mario Castellano, İnsan resursları üzrə menecer Lali Əlizadə, mühəndislik üzrə menecer müavini Adil Abbasov, SOCAR-in İnsan resursları məsləhətçisi Elnur Şixəliyev və başqaları iştirak ediblər.

Anlaşma Memorandumunun məqsədi BANM-də yüksəkxitəsaslı mütəxəssislərin hazırlanmasını təmin etmək üçün maddi-texniki, elmi-metodiki və təşkilati tədbirlərin planlaşdırılmasından ibarətdir. Memorandum ali məktəbin tələbələrinin şirkətin təşkil etdiyi təcrübə programlarında iştirakını, şirkətin mütəxəssisləri tərefindən tələbələr üçün mühabizələr və ustاد dərsləri keçirməsini, məzunlar üçün karyera imkanlarının yaradılmasını və digər əməkdaşlıq istiqamətlərini özündə birləşdirir.

Merasimdə çıxış edən rektor Elmar Qasımov bildirib ki BANM-in bir neçə məzunu artıq "SOCAR FW"-də çalışır, bu memorandumun imzalanması isə şirkətlə ali məktəbin əməkdaşlıq istiqamətini daha da genişləndirəcək.

"SOCAR-FW" Mühəndislik Xidmetləri Birgə Müəssisəsinin baş direktoru Elməddin Dadaşov rəhbərlik etdiyi şirkətin gənc kadrlara və onların inkişafına bö-

yük önem verdiyini bildirib. Daha sonra o şirkətin tarixi, məqsədi, fealiyyət istiqamətləri və üzərində çalıştığı layihələr haqqında BANM kollektivi qarşısında

Ekspert:

Cənab Prezidentimiz xalqın rifahı naminə hər addımı atmağa qadırdır

Prezident İlham Əliyev ölkə gündəmi-ni zəbt edən və xalqımızın sevincə qarşılılığı çox önemli Fərman imzaladı. Fərmanın imzalanmasında məqsəd 2014-2015-ci illərdə dünyada neftin qiymətinin 3-4 dəfə azalması ilə bağlı baş vermiş devalvasiya nəticəsində fiziki şəxslerin banklara ABŞ dolları ekvivalentində olan kreditlərlə bağlı üzəşdiyi maliyyə itkisini qarşılaşmaq, o cümlədən problemlı kreditlər məsələsinin həlli-nə dəstəyini təmin etməkdir.

Fərmanda bildirilir ki, əhalinin rifahını yüksəltmək, sosial müdafiəsini və layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək dövlətin sosial-iqtisadi siyasetinin prioritətlərindəndir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən tədbirlər, reallaşdırılan iqtisadi və institutional islahatlar vətəndaşların yaşayış səviyyəsinin yaxşılaşmasına, yeni iş yerlərinin açılması sayəsində əhalinin gelirlerinin artmasına, yoxsulluq səviyyəsinin dənədən azalmasına öz müsbət nəticələrini göstərməkdədir.

Buna baxmayaraq qlobal iqtisadi və maliyyə böhəranının ölkə iqtisadiyyatına təsirleri əhalinin müyyən qrupunun ödəmə qabiliyyətinin zəifləməsinə, vətəndaşların bank sistemi qarşısında öhdəliklərinin artırmasına və bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi ilə bağlı məsələlərə məhkəmə müstəvisindən baxılma hallarının coxalmasına getirib çıxmışdır.

Lakin son bir neçə ilde makroiqtisadi sabitliyin təmin olunması, iqtisadi inkişaf templərinin bərpa edilərək artması və maliyyə imkanlarının genişlənməsi digər sahələr kimi əhalinin vaxtı keçmiş kredit borclarının ödənilməsinə də dövlət dəstəyi göstərilməsi üçün şərait yaratıldı.

Beleliklə, Fərman əsasən fiziki şəxslərin banklara 10 000 ABŞ dollarınadək xarici valyutada olan əsas kredit borclarının devalvasiya ilə bağlı manatla artmış hissəsi müvafiq qaydada qiymətləndirilmək 3 aydan gec olmayıraq dövlət büdcəsinin vəsaiti hesabına ödəniləcək.

Fərmanın əhəmiyyəti və mahiyyəti barədə qəzetimizə açıqlama veren "Bakı xəbər" qəzetiñin baş redaktoru, ekspert Aydin Quliyev bunu çox yerinde verilmiş və düzgün bir qərar kimi qiymətləndirdi: "Bu qərar həqiqətən də xalqımızın böyük sevincinə səbəb oldu. Yaranan problem əsasən dünyada baş verən böhəran nəticəsində dolların bahalaşması ilə bağlı idi. Bundan istifadə edən bəzi qüvvələr, Azərbaycanı istəməyən siyasi oyunbaşlar zaman-zaman dövləti təqnid edirdilər. Lakin imzalanan Fərman göstərdi ki, cənab Prezident İlham Əliyev ölkədə baş verən bütün proseslərən, müzakirələrdən, xalqı narahat edən məsələlərdən xəbərdardır və mərhələli şəkildə bütün məsələlərə vaxtında reaksiya verir".

Yaranan problemin həqiqətən də mürəkkəb olduğunu deyən ekspert bildirdi ki, Fərmanın mətnindən də göründüyü kimi, bununla bağlı maliyyə vəziyyəti ciddi analiz edilib, ən müəkkəməl mexanizm hazırlanıb: "Bu kifayət qədər ciddi və mürəkkəb məsələdir. Lakin Fərmanın mətninə nəzər salıqda nə qədər mükəmməl və real hazırlanmış görünür. Sözsüz ki, mexanizm hazırlanarkən dünyadan ən qabaqcıl ölkələrinin təcrübələrindən faydalananlıb. Eyni zamanda, əhemən maliyyə sabitliyi qorunur, əhemən əhalinin problemi həll olunur. Bu isə ən optimal variantın seçildiyini deməyə əsas verir".

Cənab Prezidentin həzər zaman xalqı düşündürünü və atılan bütün addımların xalqın rifahına hesablandığını deyən A.Quliyev bütün sosial layihələrin tədrisən həllini tapacağını vurğuladı: "Büdcədən problemlı kreditlərin həlli üçün 682 milyon manat məbləğində pul ayrılib. Bu kifayət qədər böyük məbləğdir. Lakin hər kəs bir daha gördü ki, cənab Prezidentimiz xalqın rifahı namine hər addımı atmağa qadırdır. İndiye kimi, ölkəmizdə heç bir sosial layihə taxirə salınmayıb və inanırıq ki, bundan sonra da salınmayıacaq. Eləcə də problemlı kreditlər məsəlesi də taxirə salınmamışdır, sadəcə olaraq maliyyə bazarı dəqiqliklə analiz edilir və ən optimal variant axtarılırdı. Sevindirici haldır ki, gözlənilən gün gelib çatdı və bu təxminən olaraq Azərbaycandakı bütün ailələrin büdcələrinə müəyyən formada müsbət təsir edəcək".

*Taleh Bağırov,
"iki sahil"*

təqdimatla çıxış edib, şirkətin tərəfdəşləri haqqında danışarkən onlar arasında həm yerli, həm xarici şirkətlərin olduğunu bildirib.

Daha sonra mühəndislik üzrə menecər müavini Adil Abbasov Heydər Əliyev adına Neft Emalı Zavodunun (NEZ) tarixi və fealiyyət istiqamətləri, ölkənin neft emali və neft-kimya sənayesinin yenidənqurma layihələri və eləcə də bu sahədə marketingə araşdırımları, NEZ-in İnsan resursları şöbəsinin reis müavini Elmər Məmmədov isə 4-cü və 5-ci kurs tələbələri qarşısında kədri seçimi və hazırlığı, davamçıların yetidişirilməsi və layihələrin yeni kadrlarla təmin edilmə kriteriyaları haqqında təqdimatla çıxış ediblər.

Qeyd edək ki, "SOCAR-FW" Mühəndislik Xidmetləri Birgə Müəssisəsi neft emali, neft-kimya və ətraf mühit layihələrində mühəndislik, satınalma ve tikintiyə nəzarət və layihənin idarəədiləməsi xidmətləri göstərir.

*Zəmin Məmmədov,
"iki sahil"*

Bəhruz Quliyev:

Prezidentin problemlı kreditlər məsələsini həll etməsi xalqa xidmətin ən yüksək nümunəsidir

"Prezident İlham Əliyevin "Azerbaycan Respublikasında fiziki şəxslərin problemlı kreditlərinin həlli ilə bağlı əlavə tədbirlər haqqında" imzaladığı Fərman, ilk növbədə, dövlətimizin başçısı tərefindən başladılan sosial inqilabın mühüm tərkib hissələrindəndir". Bu-nu Trend-e açıqlamasında "Səs" Media Qrupunun rəhbəri, siyasi eksperti Bəhruz Quliyev deyib.

O bildirib ki, bu qərar eyni zamanda dünyaya təqdim edilən müasir Azərbaycan modelinin sosial məsələlərin həllində liderliyinin bariz göstəricisidir: "Sər deyil ki, artıq bir neçə ildə manatın dollara nisbətdə məzənnəsi ucuzlaşmışdır və əhali dəhədənəcətən gotürdü-y kredit borclarını əvvəlki məzənnə ilə ödəyə bilirid, bəzən də işlər məhkəmələrə, digər instansiyalara qədər gedib çıxırıd. Bu isə bank kreditlərinde problemləri yaranmış xalqı narahat edirdi. Bele olan halda, cənab İlham Əliyev öz inqilabi qərarları ilə bir daha səbut etdi ki, dövlət xalq üçündür və xalqa xidmət etməlidir. Əbəs deyil ki, Prezident İlham Əliyev dəfələrlə öz çıxışlarında xalqın xidmətçi olduğunu və fealiyyətini bilavasitə xalqa xidmət üzərində qurduğunu vurğulayıb. Bu baxımdan Prezident İlham Əliyev problemlı kreditlər məsələsini həll etmək xalqa xidmətin ən yüksək nümunəsini göstərdi".

Ekspert qeyd edib ki, dövlətimizin başçısı qeyd edilən fikirlərə yanaşı, hele 16 il öncə andığımızda merasimində verdiyi vədindən nə qədər sadıq olduğunu növbəti defə səbūta yetirdi: "Bəli, bu addım həm də cənab İlham Əliyevin sözüne sadıq lider olduğunu isbatlayır. Əlbətə ki, Azərbaycan xalqı da bu qərardan böyük sevinc hissə keçirir. Təsəvvürünüzə getirin ki, illərlə yığılmış, ödənilməyəcək vəziyyətə qədər gelib çatmış problemlı bank kreditləri dövlət başçımızın bir Fərmani ilə həll edildi, bununla da problemlı kreditlər məsələsinə birdəfəlik son qoyuldu. Əlbətə ki, yalnız bu Fərman deyil, digər sosial yönümlü inqilablı şərəfənlər və fərمانlar da dövrün potensialının xalqın mənafeyi üçün istifadə olunduğu nümayiş etdirən amillərdəndir. Çünkü Azərbaycanda əhalinin rifahını yüksəltmək, sosial müdafiəsini və layiqli həyat səviyyəsini təmin etmək dövlətin sosial-iqtisadi inkişaf konsepsiyasının prioritet istiqamətidir ki, Prezident İlham Əliyev bu istiqaməti əsas olaraq götürməkdədir".

B.Quliyevin fikrincə, bu, eyni zamanda digər bir faktor da diqqətə çatdırır ki, son dövrədə ölkəmizdə makroiqtisadi sabitliyin təmin olunub, iqtisadi inkişaf templəri bərpa edilərək artıb: "Bunun nəticəsidir ki, əhalinin xarici valyutada on problemlı kredit borclarının ödənilməsinə dövlət öz destəyini göstərdi. Artıq birmənli şəkildə, əminliklə deyə bilerik ki, cari ilin evvelindən sosial sahələr üzrə qəbul olunmuş qərarlar, eləcə də haqqında bəhs etdiyimiz fərman qarşısında atıla-caq inqilabi qərarların bir hissəsidir və bunun davamlı xarakter alacağına hər birimiz, hər bir Azərbaycan vətəndaşı qətiyyətlə inanır".

ATƏŞKƏS 22 DƏFƏ POZULUB

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iri çaplı pulemyotlardan də istifadə etməkələ sutka ərzində atəşkəs rejimini 22 dəfə pozub.

Ermənistanın Noyemberyan rayonu

ərazisindəki adsız yüksəkliklərde, İcevan rayonunun Berkaber, Paravakar kəndlərində və adsız yüksəkliklərde yerləşən mövqelərdən Ağstafa rayonunun Kōhnə-qışlaq, Qazax rayonunun Kəmərli, Məzəm, Cəfərli kəndlərində və adsız yüksəkliklərde, Berd rayonunun Mosesqəx, Çinarlı kəndlərində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağdam, Muncuqlu kəndlərində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyər, Çiləbürt, Ağdam rayonunun Kəngərli, Acarlı, Füzuli rayonunun Aşağı Vəysəlli kəndləri yaxınlığında, həmcinin Tərtər və Ağdam rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərde yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə məruz qalıb.

Keçmiş qayınanasi Gültəkin Hacıbəylini dələduzluqda ittiham edir

ONUN İKİ BAHALI AVTOMOBİLİNƏ HƏBS QOYULDU

Gültəkin Hacıbəylinin keçmiş qayınanasi Nəhayət Məmmədova iddia edir ki, gəlini onun ailəsinə qarşı dələduzluq edib. Məhz onun bu emaline görə müflis olduğunu bildirən N.Məmmədova deyir ki, Gültəkin Hacıbəyli hələ oğlu Mahmud Mehdiyevlə nikahda olduğu zaman ondan evini təmir etdirmek və evinə mebel almaq üçün 50 min dollar borc alıb: "Burada səhəb Səmed Vurğun küçəsi ev 92A ünvanda yerləşən 12 sayılı mənzildən gedir. Hansı ki, həmin mənzilli Gültəkin Hacıbəyliyə 2003-cü ildə Bakı Şəhər İcra Hakimiyəti hədiyyə etmişdir".

Sonradan qayınana nə qədər xahiş və tələb etsə də keçmiş gelini aldığı pulu qaytarmayıb. Buna görə də N. Məmmədova məhkəməyə müraciət edib. Onun iddia ərizəsinə uyğun olaraq məhkəmə qərar çıxarıb. Qərara görə Gültəkin Hacıbəyliyə məxsus LEXUS LX 570 markalı 10 VU 003 dövlət nömrəsi nişanlı, həmçinin TOYOTA AVALON markalı 10 KV 003 dövlət nömrə nişanlı iki bahali avtomobilə həbs qoyulub.

Bu, həmin Gültəkin Hacıbəylidir ki, bu gün dağıdıcı müxalifətin lideri, AXCP sədri Əli Kərimlinin himayəsinə sığınaraq Azərbaycan dövlətinə, onun rəhbərinə qarşı ya-

lan və böhtanlar yağıdır. Məhz onun bu rəzil hərəkətlərindən bezən və yaramaz davranışlarına görə xəcalet çəkdiyini deyən keçmiş həyat yoldaşı Mahmud Mehdiyev hələ bir neçə il əvvəl ondan rəsmi şəkildə boşanmışdır.

M.Mehdiyev jurnalistlərə bildirmişdir ki, Gültəkin Hacıbəylinin son vaxtlar Azərbaycan dövlətinin milli maraqlarına qarşı çıxışları onun ailəsində və ətrafında haqlı olaraq narazılıqlar yaradırdı. Bir sözə, bu gün də bir vicdanlı azərbaycanlı, Vətənini, dövlə-

tini, Prezidentini sevən şəxs olaraq və dövlət maraqlarını şəxsi maraqların fövqündən daha uca hesab edən insan kimi Gültəkin Hacıbəylinin dövlətimizə qarşı iftira dolu hərəkətlərinə susa bilməzdik.

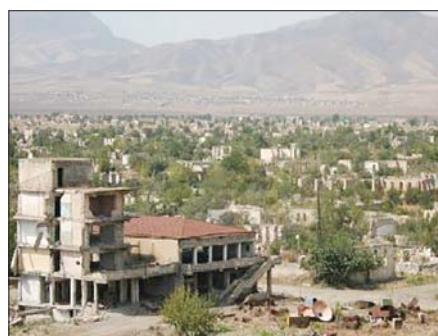
M.Mehdiyev bildirib ki, uzun iller bu dövlətin çörəyini yemiş, sonradan əqidəsini 180 dərəcə dəyişərək Vətənə, dövlətinə üz çevirən Gültəkin Hacıbəylinin bu hərəkətlərinin bir adı var - nankorluq.

Təbii ki, Gültəkin Hacıbəyli kimi antimillilər və mə-

nafəpərəstlər bu gün də xəricdən aldıqları böyük həcmli qrantlara görə, ölkəmizə qarşı riyakar fəaliyyətlə məşğuldurlar. Qondarma "Milli Şura"da toplaşan bu riyakarlar mitinq və internet saytlarında hakimiyətə, ölkəmizə qarşı ən kəskin çıxışlar etməklə sanki özlərini kimlərinse gözlərinə soxmağa çalışırlar. Nəcə deyərlər, Vətənsiz din, imanı olmaz, kəlmələri sanki onların boyuna biçlib.

Elçin Zaman,
"iki sahil"

Tural Gəncəliyev: Ermənistən münaqişənin sülh yolu ilə həll edilməsində maraqlı deyil

T.Abramyanın bu fikirlərini danişqılar prosesinə zərər verən qeyri-konstruktiv açıqlama kimi deyərləndirib: "İşgal edilmiş Azərbaycan ərazilərində yaradılmış qondarma rejimin "nümayəndələri"nin Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsinin sülh yolu ilə tənzimlənməsi istiqamətində aparılan danişqıclar xələ getirən yersiz və qeyri-konstruktiv açıqlamaları artıq təəccüb doğurmur. Tigran Abramyanın səsləndirdiyi fikirlər bunu birmənəli şəkildə təsdiqləyir".

Tural Gəncəliyev açıqlamasında Tigran Abramyanın və qondarma rejimin dəqiqətine çatdırıb ki, münaqişənin sülh yolu ilə birdəfəlik tənzimlənməsinin yeganə yolu işgalçı Ermənistən qoşunlarının Azərbaycan ərazilərindən çıxarılması və oradan qovulmuş azərbaycanlı əhalinin öz torpaqlarına geri dönüşü ilə mümkündür: "Bunun əvəzinə, qondarma rejimin "təmsilcilerin" dili ilə qeyri-konstruktiv atmosfer yaradılmış qəbul edilməz haldır. Onu da qeyd etmək yerine düşər ki, Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı hazırla aparılan danişqıcların ruhuna və formatına zidd olaraq, qondarma rejimin nümayəndələrinin danişqıclar cəlb edilməsi ilə bağlı Tigran Abramyanın səsləndirdiyi texribat xarakterli fikir və Azərbaycan Respublikasının Dağılıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı və erməni icmalarının bərabərhüquqlu icmalar olduğunun qeyd edilməməsi ermə-

nistanın münaqişəsinin birdəfəlik sülh yolu ilə həll edilməsində maraqlı olmadığına dəlalet edir".

Diplomat həmçinin xatırladıb ki, işgalçi Ermənistən adambaşına düşən gəlirin səviyyəsi və hərbi sahəyə ayırdığı xərclərə görə təkcə regionda deyil, beynəlxalq səviyyədə hərbiləşmiş ölkə kimi tanınır: "Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsinin Çıraqov və digərleri Ermənistənə qarşı işi üzrə verdikləri qərar bir daha təsdiq edir ki, qondarma rejim bilavasitə Ermənistən təsiri altındadır ve onun siyasi, maliyyə və hərbi dəstəyi sayəsində mövcuddur. Azərbaycanın Dağılıq Qarabağ bölgəsində yaşayan sadə ermənilər də bu işgalçi siyasetdən eziyyət çəkirlər".

İctimai Birliyin sədri Azərbaycan Respublikasının Dağılıq Qarabağ bölgəsinin azərbaycanlı icmasının üzvlərinin Dağılıq Qarabağın azərbaycanlı və erməni icmalarının ölkəmizin beynəlxalq səviyyədə tənmiş sərhədləri, suverenliyi və ərazi bütövlüyü çerçivəsində yenidən sülh şəraitində birgə yaşamağa qadir olduqlarına bəslədikləri inamı ifade edib. Diplomat bildirib ki, hər iki icmanın xoşbəxt gələcəyi və regionun təhlükəsiz iqtisadi inkişafı işgalin nəticələrinin aradan qaldırılması ilə mümkündür.

Sevinc Abdullayeva,
"iki sahil"

Xarici İşlər Nazirliyinin Beynəlxalq Hüquq və Münasibətlər İdarəsinin birinci katibi, Dağılıq Qarabağın Azərbaycanlı icması İctimai Birliyinin sədri Tural Gəncəliyev

Xəyanət və satqınlıq yolunun yolcusu

Sevinc Azadi

Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının (AXCP) sədri Əli Kərimlinin zaman-zaman "hakimiyətə iş birliyi" barədə səslənən fikirlər ətrafında müxtəlif siyasi mülahizələr səslənsə də onların bəziləri təsdiqini tapıb, bəziləri isə hələ də gizli olaraq qalmaqdadır. Göründüyü kimi, AXCP sədrinin xisli siyasi dələduzluq üzərində qurulub və o, zaman-zaman öz cırkınlıq məqsədlərinə nail olmaqdan ötürü, hətta müxalifətde ona mane ola bilecek insanların qarşısını almaq üçün xəyanət, satqınlıq yolunu seçib. O da əbəs yerə deyil ki, bu ənənə onda SSRİ dönmələrindən mövcuddur. Məsələn, özünə "liider" hesab etdiyi mərhum Əbülfəz Elçibəyi müxtəlif iyrənc yollarla kənarlaşdırıran, hətta onun həyatına sui-qəsd etməsi də iddia olunan Ə.Kərimli məhz öz "liider" tərəfindən "komşomolçu" ayaması ilə "mükafatlandırılmışdı". Bu, elə-bələ ayama deyildi və əsaslı soyköknərdi. Çünkü bu gün bir çoxları da var ki, Ə.Kərimlini tələbə vaxtlarından tanıayırlar və həmin ərefələrde onun anti-sovet çıxışları edənlər haqqında "KQB"yə çuqulluq etməsindən məlumatlıdır. Sonralar isə "KQB" onu digər bəlli məqsədləri üçün istifadə edib.

Katrıldaq ki, hələ "Yurd" İctimai Birliyini təsis etdiyi vaxtdan və AXC yaranandan, yəni 1989-cu ildən siyasi səhnədə uğur qazana bilməyən Əli Kərimlinin Əbülfəz Elçibəy vəfat etdikdən sonra AXCP-ni ələ keçirməsi təsadüfi deyildi. Elə o zaman da, yəni 89-90-cı illərdə də adı bir qəzet yazarı statusundan sıçraşıyla irəliləmək, özü də o zaman ki, meydanda yüzlər gənc vardı və əkseriyəti də ondan potensiallı və cesur idi, AXC-nin strukturlarına yerləşmək o dövrün görünməz əllərinin xidməti idi. Nehayət, müxtəlif zamanlarda həmin gizli əller Xalq Cəbhəsini Əli Kərimlinin nəzəretində saxlamaq üçün bütün səylərini işə saldırlar. Sonda da Əli Kərimlinin rəhbərliyindəki AXCP keçən 15 il ərzində də heç bir uğura nail ola bilmədi. Bütün seçkilərdə möğləüb olan və "Yurd" sədri eyni zamanda AXCP-nin sahib olduğu elektoratın və partyanın tanınmış simalarının sözügedən təşkilatdan uzaqlaşdırılmasına çalışdı. Opponentlərini, partiyada dəyişiklik tələb edən şəxsləri, müxalifətin real olaraq birləşməsini və bu hakimiyətin dəyişməsinə doğru addım atanın hər birini müxtəlif üsullarla şantaç edərək partiyadan uzaqlaşdırıldı. Gah qaragürüh olmaqdə, gah da hakimiyətə işləməkdə ittiham edərək, AXCP-nin qapılalarını onların üzünə bağlaya bildi. Elçibəyin sağlığında bunu açıq şəkildə edə bilməsə də son 15 ildə bütün üsullarla bu missiyani yerinə yetirdi və istəyinə nail oldu. Əvəzində Fuad Qəhrəmanlı, Gözəl Bayramlı kimi şəxsləri qabağa çəkdi. Həmçinin AXCP-yə aidiyəti olmayan şəxsləri (Nurəddin Məmmədli, Natig Ədliyə və s.) ətrafına topladı. Partyanın demokratikləşməsinə çalışanları, AXCP-nin əvvəlki nüfuzunu qaytarmasını istəyənləri isə şantaç edərək özünə eləva maliyyə qaynaqları həzirlayırdı. Buradan belə belli olur ki, bu gün Ə.Kərimlinin simasızlığı, partiyadaşlarına, düşərgədəki ideyadaşlarına xəyanəti uzun illərdir mövcuddur.

Buraya Ə.Kərimlinin bir neçə milyonluq bank maxinasiyalarını da əlavə etək, onun sırvı AXCP üzvləri üzərində siyasi biznes qurduğunu növbəti dəfə sübuta yetirə bilərik. Ə.Kərimli özü yaxşı bilir ki, həqiqətləri etiraf edərsə, olan-qalan elektoratı en yaxşı halda onun üzünə tüpürüb, laxlayan qapılarını üzünə çirpacaq.

Naxçıvanın bugünkü inkişafı kimlərisə niyə narahat edir?

Azad CABBAROV,
Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan
Muxtar Respublikası Təşkilati,
Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin sədri

Orta nəslin nümayəndələri XX əsirin sonlarında Azərbaycanda gedən siyasi prosesləri, yaşanan hadisələri, siyasi partiyaların uğursuz fəaliyyətini yəqin ki, xatırlayır. Ölkədə yaranmış çətin və mürekkeb vəziyyət tez-tez hakimiyyətdə dəyişikliklərə səbəb olmuş, ölkədə siyasi böhran təhlükəli həddə çatmışdır.

Bu səbəbdən böyük siyasetçi, dövlət xadimi, ümummilli liderimiz Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında 21 noyabr 1992-ci ildə Naxçıvanda Yeni Azərbaycan Partiyasının təsis konfransı keçirildi və ölkədə yeni yüksəlş mərhələsinin əsası qoyuldu. Həmin ildən başlayaraq partiya apardığı uğurlu siyaset nəticəsində qisa müddətde minlərlə insanı öz ətrafında topladı. Ölkədə aparılan islahatlar qısa zaman kəsiyində öz nəticəsini də verdi. Az müddətde inqilabi siyaset kimi səciyyələndirilən sosial və iqtisadi infrastrukturun yenidən qurulması, əhalinin rifahının ildən-ile yaxşılaşması, işsizlik və yoxsulluq problemlərinin həlli istiqamətində mühüm işlər görüldü. Bununla yanaşı, cinayətkar dəstələr zərərsizləşdirildi, transmilli layihələr, dünyanın böyük şirkətləri ilə imzalanan müqavilələr Azərbaycanın iqtisadi gücünü artırıldı. Azərbaycan neinki iqtisadi və sənaye gücünü artırıldı, eyni zamanda hərbi sahədə də böyük nailiyyətlər eldə etdi, döyüş qabiliyyəti təkmilləşdi.

Partiyamızın yaranması bir tərəfdən Azərbaycanın dövlət müstəqilliyyinin qorunub saxlanması, ağır böhranın neticələrinin aradan qaldırılması ilə bağlıdır, digər tərəfdən bu, Ümummilli Lidərə olan sonsuz xalq etimadının, onun böyük partiya və dövlətçilik təcrübəsinə inamlı bağlıdır.

Bu gün Azərbaycanda regionların sürətli inkişafı ölkədə iqtisadi vəziyyətin ne durumda olduğunu xəbər verir. Bunu bariz nümunəsi kimi Naxçıvan Muxtar Respublikasını göstərə bilərik. Muxtar respublikada aparılan quruculuq, abadlıq işləri hər kəsə məlumudur. Təhsil, səhiyyə, mədəniyyət, iqtisadiyyat, elm, idman sahəsində qazanılan uğurlar isə aparılan siyasetin nəticəsidir. Təbii ki, qazanılan, əldə edilən bu uğurlar Yeni Azərbaycan Partiyasının qurucusu Heydər Əliyev siyasetinin davamıdır. Naxçıvanda təsis olunan bu partiya hazırda uğurla fəaliyyət göstərir.

Amma... Naxçıvanda görülen bu işlər nədənsə baş hərfləri bir yerdə olarkən tələffüzü çətinləşən (BAXCP) partiya liderinin üreyince deyil. Son günlərdə sosial şəbəkələrdə boy göstərən, daha doğrusu sosial şəbəkələrin "fenomeninə" çevrilən bu partiyanın rəhbəri Naxçıvanın muxtarlıyyəti ilə bağlı absurd fikirlər səsləndirir. O şəxsin nəzərinə çatdırıram ki, Naxçıvan Muxtar Respublikası Azərbaycan Respublikası tərkibində demokratik, hüquqi, dünyəvi muxtar respublikadır. Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusunu Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, 16 mart 1921-ci il tarixli Moskva və 13 oktyabr 1921-ci il tarixli Qars bəy-nəlxalq müqavilələri müəyyənen edir.

Hələ də öz gülünç doğuran açıqlamaları ilə diqqət çəkməyə çalışan bu partiya lideri deyəsən bilmir ki, beynəlxalq hüquqi əsası olan bu müqavilələr heç vaxt ləğv oluna bilmez. O da faktdır ki, Azərbaycanın tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikasının muxtarlıyyət statusunun leğvinə çalışan qüvvələrdən biri Ermənistandır. Deməli, hələ də düşmən dəyirmanına su daşıyan "qəhrəman"larımız var.

Qeyd etdiyimiz kimi Yeni Azərbaycan Partiyasının bugünkü siyasi fəaliyyəti ölkəmizin inkişafına, sabitliyin qorunmasına yönələn bir addımdır. Bu gün partiya öz ətrafına gəncər orduyu toplayır. Mənim özüm 2003-cü ildən Yeni Azərbaycan Partiyasının üzvüyüm. Hazırda isə Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatı Heydər Əliyev adına Gənclər Birliyinin sədriyəm. Əminliklə deyə bilərem ki, gənclik partiyanın apardığı siyaseti dəstekləyir. Bunun nəticəsidir ki, partiyamızın hazırda üzvlərinin 22 min 577 nəfəri gənclərdir. Gənclər Yeni Azərbaycan Partiyası Naxçıvan Muxtar Respublikası Təşkilatının sədri cənab Vasif Talibovun apardığı uğurlu siyaseti dəstekləyir və sonadək də dəstekləyəcək. Partiyamızın gücünü isə ölkə başçısı, partiyamızın sədri cənab İlham Əliyev belə xarakterizə edir: "Yeni Azərbaycan Partiyasının gücü ilk növbədə onun əvəzsiz lideri Heydər Əliyevdir. Yeni Azərbaycan Partiyasının gücü bundadır ki, onun təməlində duran prinsiplər əməli suretdə həyata keçirilir. Yeni Azərbaycan Partiyasının gücü ondan ibarətdir ki, Yeni Azərbaycan Partiyası liderinin daxili və xarici siyasetini xalq bəyənir və dəstekləyir".

SOCAR-da elan olunmuş vakansiyalar

Bildiyiniz kimi, SOCAR-da işə qəbul Azərbaycan Respublikasının əmək qanunvericiliyinin təhləbləri nəzərə alınmaqla, şirkətin müvafiq standartlarına və digər normativ sənədlərinə uyğun olaraq müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir. SOCAR-in müəssisə və təşkilatları tərəfindən təqdim olunan boş iş yerləri (vakansiylar) şirkətin veb-saytının (www.socar.az) "karyera" bölməsinin "İşə qəbul" hissəsində elan olunur. İşə qəbul müsabiqəsində iştirak etmək isteyən vətəndaşlar qeyd olunan saytla daxil olaraq ix-tisas (peşə) və iş təcrübələrinə uyğun vakansiyalara elektron qaydada müraciət edə bilərlər.

Eyni zamanda bildirmək istəyirik ki, 2019-cu ilin əvvəlin-dən etibarən şirkətimizin veb-saytında (<http://careers.socar.az>) 529 vakant yer üzrə 316 adda vakansiya elan olunmuşdur. Hal-hazırda şirkətdaxili elana (sadəcə SOCAR əməkdaşları üçün) 20 vakansiya, şirkətxarici elana isə 18 vakansiya olmaqla ümumilikdə 38 vakansiya elana yerləşdirilmişdir.

Vakansiyanın adı	Müəssisənin adı	Elanın başlama tarixi	Elanın bitmə tarixi
Usta (Ağcabədi rayonu, Təmir-bərpa xidməti)	Azəriqaz İB	28.02.2019	04.03.2019
Mühəndis (Qusar rayonu, Təmir-bərpa xidməti)	Azəriqaz İB	28.02.2019	04.03.2019
Mühəndis (İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarına xidmət mərkəzi)	İnformasiya Texnologiyaları və Rabite İdaresi	28.02.2019	04.03.2019
NÖC və avtomatika üzrə cilingər (Gəncə şəhəri, Saygacaların qəbulu və istismarı xidməti)	Azəriqaz İB	28.02.2019	04.03.2019
Mühəndis (Biləsuvar rayonu, Saygacaların qəbulu və istismarı xidməti)	Azəriqaz İB	28.02.2019	04.03.2019
Mühəndis (Ağcabədi rayonu, Təbii qazın qəbulu və satışı xidməti)	Azəriqaz İB	28.02.2019	04.03.2019
Həyat təminatı üzrə mühəndis	Azneft İB	27.02.2019	03.03.2019
Rentgenoqammaqrafiya defektoskopçusu	Neftqaztikinti tresti	27.02.2019	08.03.2019
Mexanik (Nəqliyyat üzrə, Lökbatan qəsəbesi)	Nəqliyyat İdaresi	27.02.2019	03.03.2019
Tornaçı	Azneft İB	27.02.2019	02.03.2019
Energetik (Lökbatan qəsəbesi)	Nəqliyyat İdaresi	27.02.2019	03.03.2019
Yanacaq sürkü materialları üzrə mühəndis (Pirallahi qəsəbesi)	Nəqliyyat İdaresi	27.02.2019	03.03.2019
Dizayner	Bakı Olimpiya Stadionu	26.02.2019	02.03.2019
Təmirçi cilingər	Azneft İB	26.02.2019	01.03.2019
Mühəndis (təsərrüfat işləri üzrə)	Azneft İB	26.02.2019	02.03.2019
Kadrlar üzrə mütexəssis (Sumqayıt şəhəri)	Azərikimya İB	26.02.2019	05.03.2019
Böyük mühəndis (Qaynaq texnoloji, dağılan və dağılmayan müvənət bölmə)	Neftqaztikinti tresti	26.02.2019	05.03.2019
Metal tökücüsü	Azneft İB	26.02.2019	01.03.2019
Elektrik avadlılığının təmiri və xidməti üzrə elektrik montyoru	Azneft İB	26.02.2019	01.03.2019
Mexanik (Nəqliyyat üzrə)	Nəqliyyat İdaresi	26.02.2019	02.03.2019
Elektroquraşdırıcı-cilingər	NeftQaztikinti tresti	26.02.2019	04.03.2019
Quyuların sementlənməsi üzrə mühəndis	Azneft İB	26.02.2019	03.03.2019
Neft və qazçıkarma üzrə mühəndis	Azneft İB	26.02.2019	03.03.2019
Mühəndis (Şəmkir rayonu, Saygacaların qəbulu və istismarı xidməti)	Azəriqaz İB	26.02.2019	02.03.2019
Mühəndis (İstehlakçılar satılan qaza nezərət şöbəsi, BRQSD)	Azəriqaz İB	26.02.2019	04.03.2019
Mühəndis (Tərtər rayonu, Qaz sərfi avadanlıqlarının istismarı və metrologiya şöbəsi)	Azəriqaz İB	26.02.2019	02.03.2019
Elektrik avadanlıqlarının təmiri üzrə elektrik montyoru (Sumqayıt şəhəri)	Nəqliyyat İdaresi	26.02.2019	02.03.2019
Xidmət rəisi (Masallı rayonu, Təmir-bərpa xidməti)	Azəriqaz İB	26.02.2019	02.03.2019
Xidmət rəisi (Balakən rayonu, Təbii qazın qəbulu və satışı xidməti)	Azəriqaz İB	26.02.2019	02.03.2019
Quyuların əsası və yeralı təmiri üzrə usta	Azneft İB	26.02.2019	03.03.2019
Əməyin mühafizəsi və təhlükəsizlik texnifikasi üzrə böyük mühəndis (Qala qəsəbesi)	Nəqliyyat İdaresi	26.02.2019	02.03.2019
Dispetçer	H.Əliyev adına NEZ	25.02.2019	01.03.2019
Yaşıllaşdırma üzrə usta	Karbamid zavodu	25.02.2019	04.03.2019
Kompressor qurğularının maşinisti	Azneft İB	25.02.2019	01.03.2019
NÖC və avtomatika üzrə cilingər (Saatlı rayonu)	Azəriqaz İB	25.02.2019	01.03.2019
Mühəndis (Əsaslı tikinti və təmir)	Azneft İB	25.02.2019	01.03.2019
Avadanlıqların təmiri və xidməti üzrə mexanik	Azneft İB	25.02.2019	01.03.2019
Yardımcı təsərrüfat sahəsinin ustası	Karbamid zavodu	25.02.2019	04.03.2019

Şərəfsizlik nümunəsi

Heyatda şərəflə şərəfsizliyi, şəxsi rifahla ictimai borcu, tamahkarlıqla vicedanlılığı hər kəs özü seçilir. Bir əsas məqamı da qeyd etməliyik ki, vətəndaşlıq təessübəşəliyi olmayan kəsdən mənəviyyat, dövlətə, xalqa xidmət gözləmək sadələvhələk olar. Belələri üçün dövlət maraqları şəxsi ambisiyalarının arxasında dayanır, xarici antiazərbaycan qüvvələrinin elində oyuncaq olmaq adı qəbul edilir, bir sözə, vicedan deyilən məfhum yoxa çevrilir.

Bu təqdimata əsaslanısaq, özünü hüquq müdafiəcisi kimi təqdim edib, Demokratianın Müdafiəsinə Dəstək İctimai Birliyinə sədrlik edən, hazırlıda ise Fransada oturub ölkəmizin əleyhinə təbliğat aparan Vidadi İsgəndərli kimilərin geniş təhlilini verməye ehtiyac yoxdur. Azərbaycanın uğurlarına qara eynəkdən baxan, ölkə Prezidentinin, dövlət məmurlarının ünvanına reallıqdan uzaq fikirlər səsləndirən, şərəf və ləyaqətin nə olduğunu anlamaq imkanında olmayan bu "hüquq müdafiəcisi"nin "Azərbaycan Prezidenti Qarabağda müharibə elan etsə, həmin silahi ermənilərə qarşı yox, Azərbaycan hakimiyətinə qarşı istifadə edəcəyəm" fikrine münasibət bildirməmək mümkünsüzdür. Şəxsi ambisiyاسının quluna çevrilən bu

məxluq açıq-aşkar ermənilərə dəstəyini, onları necə müdafiə etdiyine aydınlaşdırır. "Hüquq müdafiəcisi" anlayışının mahiyətini dərk etməyən bir şəxsin hansısa hüquq teşkilatına rəhbərlik etməsi güləñç deyilmi? Nə üçün onu ermənilərin əsəssiz torpaq iddiasına əsasən yaranan Ermənistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münəqşəsi nəticəsində öz doğma yurd-yuvasından dildər-gün düşmüş soydaşlarını pozulmuş hüquqları narahat etmir? Nə üçün onun sırasında addımlayan, dövlət maraqlarını öz şəxsi maraqlarına qurban verən "hüquq müdafiəçiləri" bu günlərdə 27-ci ildöñümünü qeyd etdiyimiz Xocalı hadisəsinin işiq saldığı erməni vəhşiliklərinə göz yumur, laqeyd yanaşır? Fransada oturub ölkənin əleyhinə ictimai fi-

kirdə ikrəh doğuran fikirlər səsləndirməkdən, ermənilərə dəstək göstərməkdən-sə, vətəndaşlıq təessübəşəliyindən çıxış edib, dünyaya səs salan Xocalı hadisəsinin soyqırımı kimi tanılmasına töhfə vermək yaxşı olmazdır. Ermənilər dünya ölkələrini gəzə-gəzə reallıqdan uzaq, yazdıqları saxta tarixə uyğun olaraq qondarma "erməni soyqırımı"nı həqiqət kimi qəbul etdirmək üçün dəridən-qabıqdan çıxırlar. Onlara vidadı isğəndərlər bir alet kimi gərəkdir. Təbii ki, Vətəninə, xalqına xeyanət yolunu tutan belələrinə nəinki ölkədə, dünyada bele müsbət düşüncə ilə yanaşmaq qeyri-mükündür. Baxmayaraq ki, vidadılər üçün bu normal yanaşmadır.

Bu açıqlaması ilə kimliyinə bir daha aydınlaşdırır. Vidadi İsgəndərli açıq-aşkar Azərbaycan həkimiyətinin ölkəmizin davamlı inkişafına xidmət edən siyasetinə qərəzli yanaşlığını qabarıq şəkildə bürüze verir. Bu gün Azərbaycan inkişafın ən yüksək səviyyəsindədir. İqtisadi təreqqi güclü sosial siyasetlə tamamlanaraq, davamlı addımlara yol açır. Dövlətimizin başçısı

İlham Əliyevin hər bir təşbbüsü xalq tərəfindən dəsteklənir, yüksək əhvalruhiyyəye yol açır. Bu gün ölkəmizdə xalq-iqtidar birliliyinin ən yüksək səviyyədə olduğu göz önündədir. Ölkəmizdə sabitlinən təminatçı kimi çıxış edən bu birlilik, eyni zamanda, davamlı inkişafı şərtləndirir. Yeganə problemimiz yalnız ve yalnız Ermənistan-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münəqşəsidir ki, xalqımız dövlətimizin uğurla daxili ve xarici siyaseti nəticəsində bu problemin də öz müsbət həllini tapacağına, vətəndaşlarımızın pozulmuş hüquqlarının bərpə olunacağına, doğma yurd-yuvalarına qaydacaqlarına əməmdir.

2016-cı ilin aprel, öten ilin Naxçıvan qələbələri, həmçinin hərbi qüdrətimizin günbegün artması bu əminliyə əsas verir. Həcum diplomatiyasını uğurla həyata keçirən dövlətimizin xarici siyasetinin uğurları göz önündədir. Bu gün dünya ermənilərin esləsimasını görməklə yanaşı, qərar və qətnamələrində Azərbaycanın mövqeyini destekləyir. Rəsmi Bakı ən yüksək tribunalardan bəyan edir ki, bir qarış torpağımız belə düşmənə verilməyəcək. Ən əsası diplomatik uğurlarımız, güclü və qüdrətli ordumuz münəqşənin tezliklə öz ədalətlə həllini tapacağına inamı da artırır.

Görünür uğurlarımızın fonunda Ermənistanın nəzərə çarpan zəifliyi ermənipərest qüvvələrin elində oyuncaq funksiyasını yeri-ne yetirən vidadıləri narahat etdiyindən belə ikrəh doğuran, əzimai qınağı artırın fikirlərə çıxış etməyi özüne borc bilmesinə səbəb olur. Amma unudur ki, bu açıqlaması onun daha çox terrorçu olması ilə bağlı şübhələrin yaranmasına yol açır.

Hər bir açıqlaması ilə mənəviyyatsızlığını, şərəfsizliyini daha qabarıq şəkildə bürüze verən "hüquq müdafiəcisi" ünvanına deyilən "Hər bir insan mübarizəsinə kişi kimi aparmalıdır" tezisindən nəticə çıxarırsa, bu artıq onun şərəfsizlik xəstəliyindən qaynaqlanır.

Yeganə Əliyeva,
"iki sahil"

Dağıdıcı müxalifet düsərgəsində ki marginallaşma özünün pik nöqtəsinə çatıb. Sosial bazanın, ictimai dəstəyin yoxluğu milli maraq və mənəfələri korporativ maraqlar və şəxsi ambisiyaların naməni tapdalyan bu düsərgənin "liderlərini" depressiyali xəstə vəziyyətinə salıb. Bu da öz növbəsində məlum düsərgənin lokomotivlərindən olan AXCP-də, "Milli Şura"da və digər qurumlarda mənəvi-psixoloji iqlimin pozulmasına səbəb olub.

Özünü cəmiyyətdən təcrid edən dağıdıcı müxalifətin lidercikləri və onların ətrafindəki mərkətlər kəhən təfəkkür-dən, kükə psixologiyasından, bolşeviksayağı fənd və metodlardan, öten əsri 90-cı illerinin düşüncə və mübarizə tərzindən əl cəkməyince, yeniləşməyince, xaricdəki antiazərbaycan qüvvələrinin beş-üç qəpik tulapayından imtiyinə etməyince Azərbaycan cəmiyyəti ilə onları-

Saatlılılar Əli Kərimlini qəbul etmədi

arasındaki uçurum daha da dərinleşəcək. AXCP sədri Əli Kərimli kimi siyasi nihilistlər nəinki deyişmir, özlerini yeniləmirlər, həmçinin ölkəmizdəki inkişafə, müasir çağırışlardan irəli gələn dəyişik-

liklərə qarşı çıxırlar. AXCP sədrinin son zamanlar sosial şəbəkələrdəki çıxışlarından aydın olur ki, o, demokratiyani, insan hüquqlarını, sosial problemləri öz şəxsi maraqları naməni bir siyasi alver predmetinə çevirib. Bütün bunlar ictimaiyyətimizə yaxşı məlumudur. Heç kim çörəyi qulağına yemir. Cəmiyyətin yekidən rəyə belədir ki, Əli Kərimli və onun ətrafindakılar insanlarda ikrəh hissi doğuran öz antimilli fəaliyyətləri ilə 1992-93-cü illərin eyforiyası ilə yaşayaraq yene də ölkəni xaos, anarxiya girdəbina, cina-yətkarlıq meydənına sürükləmək, bu fürsətdən yararlanaraq xalqın, malını, dövlətin əmlakını yağımalamaq, respublikani viran etmək istəyirlər. Dağıdıcılar öz menfur niyyətlərini gerçəkləşdirmək üçün antiazərbaycan dairələrində aldıqları pul və sifarişlərlə, "yeni texnologiyalarla" "silahla-

naraq" söyüş, təhqir, böhtən və yalanlarla, beş-on nəfərin toplaşlığı mitinqlərdəki aqressiv şurə və pankratlarla cəmiyyətdə qarşidurma yaratmaq üçün min bir fırıldığa, ən çirkin vasitələrə el atsalar da, heç nəyə nail ola bilmirlər. Çünkü inkişaf, təreqqi, sabitlik tərəfdarı olan xalqımız dağıdıcıları birmənəli olaraq rədd edir.

Məsələn, bu yaxınlarında 20 Yanvar şəhidlərinin anım mərasimi ilə əlaqədar Əli Kərimli və "Milli Şura" adlı amorf qurumun beş-on nəfər tərəfdarı Şəhidlər xiyabanında mövcud qaydaları köbdən pozaraq, ictimai asayışı, nizam-intizamı təmin edən hüquq mühafizə orqanlarının nümayəndələri ilə ciddi qarşidurma yaratması ictimaiyyətin kəskin qınağına səbəb olmuşdu. Həmin

gündəşlərin təhlükəsizliyini, nizam-intizamı təmin etmək məqsədilə Şəhidlər xiyabanına kecid norması müəyyənləşdirib və vətəndaşları qrup şəklinde buraxırdı. Şəhidlər xiyabanına gedən dövlət qurumlarının, ayrı-ayrı təşkilat və müəssisələrin əməkdaşları da məhz bu qaydaya uyğun keçirdilər. Öz tərəfdaları ilə Şəhidlər xiyabanına gelən Əli Kərimli isə bütün bollara məhəl qoymayaraq kecid qaydalarına riayət etməyəcəklərini bildirdikdən sonra onun tərəfdarları kordonu yararaq polislə qarşidurma yaratmışdı.

Əli Kərimlinin dağıdıcı hərəkətləri vətəndaşların sərt etirazı ilə qarşılındır. Belə ki, dağıdıcı müxalifətin "başbilənlərindən" olan AXCP sədri Əli Kərimli yanvarın 19-da Şəhidlər xiyabanında, fevralın 27-də isə Xocalı soyqırımı qurbanlarının abidəsi yaxınlığında rəza-

lətdən sonra indi də doğulub boy-a-başa çatıldığı Saatlı rayonunda, necə deyərlər, nokauta düşüb. Belə ki, bu yaxınlarda emisi qızının yas mərasimində iştirak etmək üçün Saatlı rayonuna gedən Əli Kərimlini saatlılılar qəbul etməyib. AXCP sədri burada onun üçün heç də xoş olmayan mənzəre ilə qarşılışab. Belə ki, yas mağarında olan 40-a yaxın adam Əli Kərimlini görən kimi oranı tərk ediblər.

Son günlər AXCP Əli Kərimlinin ətrafında baş verənlər, xüsusi ilə Saatlıda yas mərasimindəki rüsvayçılıq insanlarda belə bir qənaət exz edir ki, bu şəxs heç öz doğma kəndində camaat arasında nüfuz, hörmət sahibi deyil. Belə olan halda başqları ona necə hörmət edə bilər?

Zahid Rza,
"iki sahil"

Yüksək dövlət qayğısının daha bir real nümunəsi

Azərbaycanın sürətli sosial-iqtisadi inkişafının əsas xarakterik xüsusiyyətlərindən biri yaşanan tərəq-qinin hər bir vətəndaşın həyatında öz əksini tapmasının insanların rıfah halının günü-gündən yaxşılaşmasıdır. Əhalinin maddi gəlirlərinin davamlı şəkildə çoxalması, əməkhaqqı və pensiyaların, eləcə də büdcədən maliyyələşən insanların ödənilmə vəsaitlərin Prezident İlham Əliyevin müvafiq sərəncamlarına əsasən vaxtaşırı artırılması və bu qəbəldən olan digər tədbirlər ölkədə sosial sferada vəziyyətin daha da yaxşılaşmasını xarakterizə edən mühüm parametrlərdəndir.

Bu günlərdə ölkə başçısı İlham Əliyevin məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslərin sosial müdafiəsinə gücləndirmək və onlara dövlət qayğısını artırmaq məqsədi ilə imzaladığı Sərəncam bu istiqamətdə ardıcıl, məqsədönlü tədbirlərin davamı kimi böyük əhəmiyyətə malikdir. Bele ki, Sərəncama əsasən məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin məbləğinin 2019-cu il aprelin 1-dən 50 faiz artırılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, məcburi köçkünlər və onlara bərabər tutulan şəxslər üçün vahid aylıq müavinətin verilməsinə 2017-ci il fevralın 1-dən başlanılib. 2018-ci il martın 1-dən müavinətin məbləği, six müvəqqəti məskunlaşma yerlərində qazlaşdırma vəziyyətindən asılı olaraq, adambığına 22 və 40 manat mebləğində müəyyən olunub. Bu il aprelin 1-dən isə həmin məb-

ləqlər, müvafiq olaraq 33 və 60 manat təşkil edəcək.

Cənki son günlər Prezident İlham Əliyevin ölkənin sosial mənzərəsini dərinlənmiş dəyişdirən Sərəncam və fərmanlar imzalamaşı onu deməyə əsas verir ki, Azərbaycan hökumətinin bu sahədə həyata keçirdiyi islahatlardan sosial dəstəyə ehtiyacı olan bütün ölkə vətəndaşları faydalana biləcəklər. Prezident İlham Əliyevin yanında iqtisadi və sosial məsələlərlə bağlı müşavirədə dövlətimizin başçısının qeyd etdiyi ki, ölkədə aparılan ciddi iqtisadi islahatlar, şəffaflıqla bağlı görülən işlər bündən gəlirlərinin artmasına, maliyyə imkanlarının əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsinə şərait yaradıb. Təbii ki, dövlət başçısı daim sosial problemlərin həllini diqqət mərkəzində saxladığına görə yaranmış imkanların ilk növbədə məhz sosial sahəyə yönəldilməsini təmin

edir. Məsələn, Prezidentin "Əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirməsi sahəsində elave tədbirlər haqqında" Sərəncamı ile təkcə 16 növ sosial müavinət ve təqaüd artırılib. Sosial müavinətlərin artımı 577 min nəfəri shəhər edəcək. Qeyd olunan müavinət və təqaüdlərin bu il aprelin 1-dən artırılması nəzərdə tutulur. Bu artımlar üçün cari ilin 9 ayı üçün əlavə olaraq 300 milyon manat, illik isə əlavə olaraq 400 milyon manat vəsait ayrılaçq.

Diger tərəfdən, ilin əvvəlinən həyata keçirilən sosial islahatlar çərçivəsində bu il minimum əməkhaqqı 38 faiz artaraq 130 manatdan 180 manata qaldırılib, minimum pensiyaların məbləği 38 faiz qaldırılaraq 116 manatdan 160 manata çatdırılib. Beləliklə də bu gün minimum pensiyaların səviyyəsinə görə Azərbaycan MDB məkanında ikinci yerdədir. Ancaq bu da hələ son hədd deyil. Cənki Prezident bu istiqamətdə işlərin bundan

sonra da davam etdiriləcəyini bildirib. Dövlət başçısı keçirdiyi müşavirədə vurğulayıb ki, ciddi sosial paket üzərində iş aparılır: "Bu sosial paketin ilk təzahürəri haqqında men artıq bildirdim, minimum əməkhaqqının, minimum pensiyaların, tələbələrin təqaüdlərinin artırılması, digər ödənişlərin verilməsi bütün böyük sosial paketin tərkib hissəsidir. Bu çox ciddi sosial paketdir. Bir daha demək istəyirəm ki, bu paketin reallaşması, ilk növbədə, bizim güclü siyasi iradəmizə söylenir. Cənki men dəfərlərle demişəm, bir daha demək istəyirəm ki, bizim siyasetimizin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşı dayanır".

Beləliklə, dövlət başçısının da vurğuladığı kimi, bu gün sosial sferada reallaşdırılan bütün təşəbbüsleri təhlil etsək, o cümlədən problemlə kreditlərdən əziyyət çəkən vətəndaşların da sayını müəyyən etsək, təqribən 2 milyon 200 min ehali dövlətin sosial təşəbbüslerinin icrasından böyük dərəcədə faydalanaçaq. Bu isə bir daha təsdiq edir ki, sosial siyasetin əsas sütunu təşkil edən vətəndaş amili bundan sonra da dövlət üçün əsas prioritet olaraq qalacaq.

Sevinc Azadi,
"iki sahil"

Aşağı Zeynəddin kəndində görüş

Yeni Azərbaycan Partisi (YAP) Ağdaş rayon təşkilatının sədri, Milli Məclisin deputati Cavid Osmanov Ağdaş rayonunda seçiciləri ilə görüşlərini davam etdirir. Növbəti görüş fevralın 28-də rayonun Aşağı Zeynəddin kəndinin seçiciləri ilə olub.

C.Osmanov son illər ölkədə həyata keçirilən yerlər və beynəlxalq əhəmiyyətli layihələrdən söz açıb. Milli Məclisin deputati cənab Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi siyasetin mərkəzində Azərbaycan vətəndaşının dayandığını və dövlət səfərinin dövlətini və sosial yönümlü bündə olduğunu bildirib. Prezidentin sərəncamları ilə son günlər ərzində ödeniş və təqaüdlərin kəskin dərəcədə artırılmasının da deyilənlərə bariz nümunə olduğunu vurğulayan

qabilində ələ alaraq özlərinin cirkin kampaniyalarında vasitəyə çeviriblər. Hər bir vətəndaşın bu şəxslərə qarşı barışmaz mövqə tutması və dövlətə qarşı çıxan satqınlara zamanında və layiqli cavab vermesi vacibdir."

Görüşdə Mehman Səmedov, Rahibə Ədilova, Sadiq Şərifov, Müqəddəs Həmidov və Dilbər Rəsu-

C.Osmanov cənab İlham Əliyevin hər zaman ölkə vətəndaşlarını düşündürməyən, onların əmin-amanlıq şəraitində yaşaması üçün çalışlığını görüş iştirakçılarının diqqətinə çatdırıb.

Deputat qeyd edib ki, ölkəmizin mövcud inkişafı və dünyada artan nüfuzu Azərbaycana qarşı olan bəzi dairələri narahat edir: "Bu səbəbdən də antiazərbaycan dairələr radikal və anti-milli ünsürləri qrantlar mü-

lova çıxış edərək bildiriblər ki, bu gün Azərbaycanda görülen işlər her bir vətəndaşın gözü önündədir və onlar bir aqdaşlı kimi bütün burları çox yüksək qiymətləndirirlər.

Sonda Milli Məclisin deputati Cavid Osmanov tərəfindən seçicilər məraqlandıran suallar cavablandırılıb.

O.İsrafilov,
"iki sahil"

Binəqədidə yollar yenidən qurulur

Dövlət başçısının vətəndaşların rahat gedis-gelişini təmin etmək istiqamətində tapşırıq və sərəncamlarına əsasən, Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi (AYADA) tərəfindən uzun müddət əsaslı şəkildə yenidən qurulmadan və təmir edilmədən istismar olunan Bakı şəhərinin qəsəbədaxili yollarında aparılan kompleks tədbirlər çərçivəsində Binəqədi rayonunda təmir-tikinti işləri sürətli və keyfiyyətlə davam etdirilir.

Binəqədi rayonu üzrə yolların yenidən qurulması ilə vətəndaşların rahat gedis-gelişini təmin etmək istiqamətində növbəti bu cür addım 28 May qəsəbəsində atılır. 28 May qəsəbəsində yenidən qurulan yolların uzunluğu 1,4 km təşkil edir. Yol başlangıcını Bakı-Şamaxı-Yevlax avtomobil yolunun 22-ci km-dən götürür.

AYADA-nın İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin rəisi Anar Nəcəfli qeyd edib ki, 10 minə yaxın vətəndaşın yaşadığı qəsəbənin yolları torpaq əsası olduğu üçün gedis-gelişdə xüsusən yağıntılı günlərdə problemlər yaranırdı: "Yolların yenidən qu-

rulması ilə 1,4 km-lük hissədə rahat gedis-geliş təmin olunacaq. Hazırda Agentliyin əməkdaşlarının və texnikasının köməyi ilə bunun üçün addımlar atılır."

Layihə çərçivəsində torpaq əsası yolu yararsız hissələri qazılaraq çıxarılb, evezine yararlı material tökülrək kipləşdirilib, yollar boyu karbonat materialı tökülrək yol yatağı layihə hündürlüyüne qaldırılaraq profilə salınıb. Hazırda lazımi qarşıdan istifadə olunmaqla yeni yol əsası inşa edilir, ciyin hissələr berkidlər. Yol əsası hazır olan hissələrin isə artıq asfaltlanması işlərinə də start verilib. Ümumilikdə temir-tikinti işlərinin aparıldığı ərazidə 10 min kv.metrə yaxındır.

Layihənin sonuncu mərhələsində təkinti norma və standartlarına uyğun olaraq herəkətin normal təşkili üçün zeruri yol nişanları quraşdırılacaq, üfüqi nişanlanma xətləri çəkilməklə yollar vətəndaşların istifadəsinə verilecək.

Təmir-tikinti işləri tərtib olunmuş qrafikə uyğun olaraq yüksək keyfiyyətlə aparılır.

Orxan Vahidoğlu,
"iki sahil"

Naxçıvanın inkişafını görməzdən gəlmək ədalətsizlidir

Azərbaycanın ayrılmaz parçası olan, yaşı min illərlə hesablanan Naxçıvan gözəlliyi, təmiz havası, təbiəti, şəfali suları, təbii nemətləri ilə hər kəsi heyran edir. Buna görə də tarixən ya-dəllilərin hücumlarına məruz qalan bu qədim diya-rın ərənləri heç vaxt düşmənə arxa çevirməmiş, ığid-ləri qala divarına çevirilərək doğma torpaqlarını qanları, canları bahasına qorumuşlar.

Odlar diyari kimi tanınan Naxçıvanın od ürekli oğulları, atalarına, qardaşlarına arxa, dayaq olan qızları torpağın toxunulmazlıq rəmzinə çevrilmişlər. Bu qəhrəmanlıq salnaməsinə əsrərlərə ya-sadan naxçıvanlılar dövlətçilik tari-xində də ümumi maraqlar namına birləşmiş, eyni məqsəd uğrunda çalışmışlar. Mənfur qonşularımız belə dəfələrlə Naxçıvan haqqında məkrili siyaset yürütsələr də niyyətlərinə çata bilməyiblər. Çünkü bu müqəddəs torpaqda doğulub - boy-a-başa çatan insanların bir əqidəsi, amalı olub: Azərbaycanın Şərqi açılan qapısı Naxçıvanı qorumaq, ona sahib çıxməq.

Ermenilərin "məşhur ideoloqu", Dağlıq Qarabağ münaqışının müəlliflərindən olan Zori Baylanın belə bu torpağın yetirəsi olan ulu önder Heydər Əliyevin zəkası, ağı qarşısında acizliyini "Mən bu işi başladığımı görə yox, öz xalqımı gec ayağa qaldır-

dığima görə günahkaram. Görünür məsələni Naxçıvandan başla-mağça cəsarətim çatmadı" sözüleri də təsdiqleyir. AXC-Müsavat iqtidarı dövründə "Naxçıvanın mux-tariyyəti ləğv olunmalıdır" deyənlərə, "Qars məqəviləsini vaxtı ötmüş sənəd" adlandıranlara ən la-yiqli cavab inkişaf yolu ile irelilə-yen Naxçıvanın müasir simasıdır.

Bu sitati təsadüfen xatırlatmadım. Ermənilərin gücünün yetmə-diylər, yeni həmrəyliyimizi pozma-ğə cəsaretinin çatmadığı birliyimi-zə əsassız iftiralar ilə zəiflətməyə çalışın bəzi naxələflər dərs ol-sun deyə diqqətə çatdırıdıl.

Son günlerdə Naxçıvanda do-ğulub boy-a-başa çatan, BAXCP-nin sədri, Milli Məclisin deputati Qüdrət Həsənquliyevin müxtar respublikanın inkişafı, rəhbərliyi haqqında dediyi əsassız sözlerin heç biri həqiqətə uyğun deyildir. BAXCP-nin sədərinin müavini Ni-yaməddin Orduxanlının mənsub

olduğu partiyanın rəhbərinə dəstək kimi səslənən sözləri də həqiqətə uyğun deyildir. Əvvəla, Niyməddin dən soruşmaq lazımdır ki, ümu-miyətə, Naxçıvanın dünəni, bu günü haqqında məlumatı varmı?

Ulu öndər Heydər Əliyevin, daim onun yanında olan, hazırda Naxçıvan Müxtar Respublikası Ali Məclisinin Sədri Vasif Talibovun Ermənistan tərəfindən blokada-qalan müxtar respublika əhalisini çətinlikdən çıxarmaq üçün çəkdiyi əziyyətlərdən, gös-terdiyi xidmətlər bərədə nə bilir?

O məşəqqətli günlərdə ener-jisi, qazi, suyu olmayan müxtar respublika əhalisinin tələbatının

ödənilməsində böyük əməyi olan Vasif Talibovun rəhbərliyi sayə-sində bu gün müxtar respublika Azərbaycanın ən inkişaf etmiş regio-nudur. Bu günlərdə 95 illiyi qeyd olunan müxtar respublikaya gələn qo-naqları tərəqqisi, Avropa ölkələri ilə müqayisə olunan müasir siması ilə heyran edən Ulu Diyarın ən ucqar gu-shələri bələ şəhər görkəmindədir. Ulu Önderin söylədiyi "Naxçıvanlıların öz fədakarlığı, işgülərə qarşı hesabına Naxçıvan yaşayır, inkişaf edir, Naxçıvan da quruculuq prosesləri gedir" sözü-ləri müxtar respublikanın müasir inkişafında öz əksini tapır.

Qüdrət Həsənquliyevin söylədiyi kimi, müxtar respublika tekce ayrılan dotsiya hesabına deyil, bu torpaq-yetirmələri olan yerli əhalinin fəd-

karlığı sayəsində quruculuq dövrünü yaşayır. Müxtar respublikanın öten il "İslam Mədəniyyətinin Paytaxtı" elan olunması da bu inkişafın Şərqi dünyasında qiymətləndirilməsinin ifadəsidir. Müxtar respublikada quruculuq işləri regionların sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət proqramlarında nəzərdə tutulan istiqamətdə davam etdirilir və müsbət nəticələnir. Bu gün Niyməddin Orduxanlıının üzəqdan-uzığa bu inkişafə "qiymət verib, münasibət bildirməsi" xəyalpərəstlikdən başqa bir şey deyildir.

Qüdrət Həsənquliyevə qarşı "piar" kampaniyası bərədə deyilənlər də utopiyadır. Deyilənlər münasibət bildirənlər əslinde Naxçıvanın bugünkü inkişafını təsdiqləyən ziyanlılar, əsl vətənpərvərlərdir.

Niyməddinin "Niye Naxçıvanda atasına heykel qoydurulan, atasının adı məktəbə verilən birisinin agenti olan Vüdat İsgəndərinin, "Milli Şura"nın sədri Cəmiil Həsənlinin, Qurban Məmmədovun təqbirlerinə cavab verilmir və ya verdirilmir" suallına cavab da elə Niyməddinin icimai fəal kimi açıqlamasıdır. "Söyüş ənsürü", Rusiya agenti adlandırdığı Vüdat İsgəndərinin vaxtılı həbsxanadan yazdıığı məktubun suretini yayan Ni-yaməddine məktubdan bəzi xatırlatmalar. O illerde Vidadiının müraciati-nə əsasən Qüdrət Həsənquliyev onun ailəsinə 50 min manatdan artıq yardım göstərib. Bacısına "Hunday" markalı maşın alıb və sair. Bu "hör-mətə" məqəbilində Vidadi Qüdrət Həsənquliyevin haqqını itirməkdə "günahlandıran" Niyməddin unut-mamalıdır ki, naxələflək her zaman la-yiqli qiymətini alır. Bu gün Naxçıvanın inkişafını görməzdən gələrək müxtar respublika, bu tərəqqide zeh-məti, xidməti olan insanlar haqqında yanlış fikir söylemək ən azından ədalətsizlidir. Necə deyərlər, yalan da xəncər kimidir, özü sağalsa da, izi qalar. Həqiqətin dili isə sadədir.

Xuraman İsmayılgızı, "iki sahil"

Məlum olduğu kimi, fevralın 26-də Dövlət imtahanı Mərkəzi ali təhsil müəssisə-lərinin və AMEA-nın magis-traturalarına keçirilmiş qəbul imtahanının birinci mərhələsinin nəticələrini elan edib.

İmtahanda iştirakçı nezərdə tutulan 12684 bakalavrdan 138 nəfəri imtahanaya gelməyib. 1 nəfər qaydaları pozduğu üçün imtahandan xaric olundub. İmtahanda en yüksək nəticə toplanılması mümkün olan 100 balдан 97 bal olub.

Müsabiqə şərtlərini ödəyen bakalavrular imtahanın II mərhələsinə (ixtisas fənləri üzrə biliklərin qiymətləndirilməsi imtahanına) buraxılırlar. Bu bakalavrular 2019-cu il aprelin 26-dan mayın 7-dək olan müddətdə elektron erizələrinə daxil olaraq bitirdikləri bakalavr ixtisasına uyğun qəbul programını seçib təsdiq etməlidirlər. Magistraturaya qəbul imtahanının II mərhəlesi mayın 26-də keçiriləcək.

Bəs magistraturaya qəbul üçün keçid ballarında hansı dəyişikliklər olacaq?

Dövlət imtahanı Mərkəzindən verilen açıqlamada qeyd olunub ki, keçid ballarında heç bir yenilik gözənlənmir. Belə ki, her iki imtahan mərhələsində qeyd olunan keçid balları toplanmalıdır: texniki ixtisas üzrə dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq istəyənlər 65, ödenişli əsaslarla təhsil almaq istəyənlər 60 bal toplamalıdır. Humanitar və sosial ixtisas üzrə dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq istəyənlər 75, ödenişli əsaslarla təhsil almaq istəyənlər isə 70 bal toplamalıdır. Təbii ixtisaslar qrupu (iqtiadiyyat və idarəetmə ixtisaslar qrupu) üzrə dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq istəyənlər 70, ödenişli əsaslarla təhsil almaq istəyənlər isə 60 bal toplamalıdır. Mədəniyyət və incəsənət ixtisasları qrupu, kənd təsərrüfatı ixtisasları, xüsusi təyinatlı ixtisaslar, bədən tərbiyəsi və idman ixtisası üzrə dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq istəyənlər 50, ödenişli əsaslarla təhsil almaq istəyənlər isə

45 bal toplamalıdır. Keçid ballarından əlavə olaraq, diqqət olunan əsas məqamlardan biri də imtahan iştirakçılarının məntiqdən 15, informatika və xarici dildən 5 sualın cavablandırılması vacib kimi qiymətləndirilir.

Magistraturaya keçirilən qəbul imtahanın nəticələrini uğurlu hesab etmək olar mı? Təbii məsələləri üzrə ekspert Kamran Əsədov mówyu ilə bağlı "iki sahil"ə açıqlamasında bildirdi ki, müasir gençlərimizin təhsilə bu qədər önem vermesi sevindirici haldır: "Elm ve təhsil hər bir dövlətin rifahının sağlam ve möhkəm olması üçün təməl şərtlərdən birincisidir. Gençlərin təhsil almaq üçün bərədən hevesi göstərməsi isə müsbət məqamdır. Təbii ki, övladlarımızın elmə bərədən maraqlı göstərməsində isə dövlətimizin siyasi kursunda təhsil sisteminin və onun inkişaf etdirilməsi məsələsinin əsas yer tutmasından irəli gelir. Bu il keçirilmiş magistratura-qəbul imtahanlarına sənəd verən tələbələrin sayının artması da de-yilənlərə əyani sübutdur."

"Bu il, 2019-2020 tədris ilində ali

məktəblərin magistratura pilləsinə qəbul olunmaq üçün müraciət edən şəxslərin sayı evvelki illərlə müqayi-sədə ciddi şəkildə artıb. Əvvəlki illərdə bu pilləde təhsil almaq istəyənlərin sayı azalırdısa, bu il artıb müşahidə olundu. Belə ki, cari ilədə imtahanada iştirak üçün 12685 bakalavr ərežə test qədimdir. Onlardan 11503 nəfəri Azərbaycan bölməsi, 1182 nəfəri rus bölməsi üzrə imtahan verəcəkdir. Ərizə verənlərin 5508 nəfəri oğlan, 7177 nəfəri isə qızlardır. Bakalavrlardan 7311-i cari ilin, 5374-ü isə evvelki illərin məzunlarındır. 23 nəfər xarici ölkə vətəndaşdır. Müqayisə etsək görək ki, magistratura imtahanlarında iştirak etmək üçün sənəd verənlərin sayı 298 nəfər artıb.

Kamran Əsədov imtahanın mak-simum nəticənin toplanmasına münasibet bildirdi: "Magistr pilləsinə qəbul imtahanlarının birinci mərhələsində bərədən təhsilərin verdiyi imtahan fənləri - məntiq, xarici dil, informatikadır. Bu fənlər üzrə qəbul imtahanlarında istifadə olunan test tapşırığı üçün olan materialları ali məktəblərdə tədris olunmur. Qəbul imtahanlarında

iştirak edən bakalavrlardan riyazi məntiq, programçı səviyyəsində infor-matika, akademik səviyyədə xarici dil bilgileri tələb olunur. Bunun üçün də onlar öz vəsaitləri hesabına hazırlıq kurslarına, repititorlara müraciət edirlər. Texniki və dəqiq ixtisaslar üzrə təhsilələr tələbələr üçün məntiq, informatika fənləri asan olsa da, humanitar ixtisaslar üzrə təhsilələr üçün bu çox cətindir. Magistratura pilləsi qəbul imtahanlarının ikinci mərhələsində isə təqdim olunan ixtisas üzrə test tapşırıqları isə bütün tədris ilini əhatə edir ki, bu zaman da bakalavrular I kursdan IV kursa qədər bütün materialları yenidən oxumalıdır. Hesab edirəm ki, məhz bu se-bəbələr imtahanında iştirak edən şəxslərin maksimum nəticə əldə etməsinə manəx yaradır. Bundan başqa, magistr pilləsi qəbulun ikinci mərhələsi üçün ixtisaslar üzrə materialları, resursları, resmi test bankları yoxdur. Bu da imtahanın verəcək şəxslərin sə-mərəli şəkildə hazırlanmasına imkan vermir. Hesab edirəm ki, magistr pilləsi keçirilən qəbul imtahanlarının birinci mərhəlesi leğv olunmalı, bu pilləde təhsil almaq istəyən şəxslər yalnız öz ixtisasları və xarici dildən imtahan vermelidirlər."

Magistratura imtahanında iştirak edənlərin də suallar və nəticələr haqqında fikirlərini öyrəndik:

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi Flora Qazaxlı isə məntiq və informatika fənnindən sualları normal hesab edir: "Lakin ingilis dilindən dinişmən mətni çox pis idi. Mətni səsləndirən ləhcəsinin heç cür başa düzəmk olmadı. Cümlekələr uzun və yorucu idi. Nəticədə sualları düzgün cavablaşdırmaq mümkün olmadı".

Bakı Dövlət Universitetinin tələbəsi Sadiq Nağızadə elə etdiyi nəticədən razı qaldığını bildirdi: "Narazı olduğum məqam isə dinləmə suallarını səsləndirən texnoloji vasitələrin nəsəz vəziyyətdə olması idi. Bu da sualların rahat eşidilməsinə mane olurdu. İmtahan nezarətçiləri daha təcrübəli şəxslərdən seçilərək səfərə düşünmək ki, daha yaxşı olar."

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin tələbəsi Murad Teymurlu isə imtahanlara hazırlaşmadan yüksək nəticə toplaşdığını bildirdi: "Mən heç bir əlavə hazırlıq kursuna getmedim. Mövcud bilik bazımı bir az da təkmilləşdirərək imtahanlara girdim. 81 bal topladım. Nəticədən de raziyam. Suallarla bağlı onu deye bilerəm ki, normal səviyyədə idi. Mənnum olduğum əsas məqam isə ingilis dili fənninə yeni əlavə olunan dinləmə suallarıdır. Zənnimcə, dil biliyi üçün tekce grammatika kafi deyil, magistr təhsilin dənə üst səviyyəsidir. Əger magistraturaya qəbul olunmaq istəyiriksə tələblərə maksimum səviyyədə cavab verməliyik. Yenilikləri çox müsbət qarşılıqlı yaradırdı."

Yaqt Ağasəhəqizi, "iki sahil"

Qeyri-adi tibbi texnologiyalar

Uzun zamandır ki, tibb elmi darıxdırıcı bir sahə olmaqdan çıxaraq, həm de maraqlı kəşflər ilə məşhurlaşmağa başlayıb. Tibb də artıq texnologiya kimi bir yerde dayanmır, hər gün yeni bir şey icad edilir, çünki müasir klinikalar on son texnikni avadanlıqlar tələb edirlər. Aşağıda son on illikdə hazırlanmış, çox maraqlı və qeyri-adi texnologiyalarla tanış ola bilərsiniz.

Ambulans dron, pilotsuz təcili yardım

Təcili yardım maşınının hərəkət sürtəti ilə müqayisədə pilotsuz dron hadisə yerinə daha tez çata bilir. O bütün lazımı avadanlıqlarla təchiz edilib, tibbi ləvazimatlara və kameraya malikdir. Bəzilərində hətta defibrillator da var. Hər aparat bir həkimlə əlaqə yarada bilir və uzaq məsafədən həmin həkim ilkin diaqnoz qoyur, xəstənin ətrafindakılara ona necə kömək etmək barədə göstərişlərini verir.

İnsan qanının immittasiyası

Uzunmüddətli təcrübələr nəticəsinde alımlar nəhayət ki, əsl qanın əvəzləyicisini işleyib hazırlayıblar. Bu qan əsl qanın fizioloji və fiziki xüsusiyyətlərinə tamamilə uyğun gelir. Əsas özəllikləri bunlardır: normal bədən temperaturunu, siqnal maddələrini hormon şəklinde saxlayır, orqanların və sistemlərin düzgün işləməsinə şərait yaradır və toxumaları qida ilə təmin edir. Bundan əlavə, bədənin digər həyatı funksiyalarını təmin edir, məsələn, su balansını normallaşdırır, immun sisteminin stabil fealiyyətini nizamlayır.

Ən maraqlısı isə odur ki, sün qan bütün qan gruplarına və növlerinə uyğun gelir. Ondan istifadə zamanı heç bir əlavə analizə, yoxlamaya ehtiyac yoxdur. Hazırda bu qanın bazarda qiyməti 450 millilitr üçün 150 avro təşkil edir.

İstehsal həcmi və sərhədləri genişləndirilərsə, qiymətinin də düşəcəyi, daha əlçatanı olacağı güman edilir.

Tibbi avtomat

Bəzi narkotik maddələrdən hələ qədim zamanlardan tibbdə istifadə edilir. ABŞ-də belə maddələrin satışı məqsədi üçün xüsusi təchiz edilmiş avtomat aparatlar yaradılıb. Lakin ondan istifadə üçün qabaqcadan müalicə həkiminin möhürü icazəsi tələb olunur.

I-Limb - smartfonla idarə olunan protez

Protezlər öz istifadə sferasını əhəmiyyətli dərəcədə genişləndirib. Son istehsal olunan "I-Limb" protezini təkcə əzələ vasitəsilə deyil, həm də smartfonla idarə etmək olur. Onu yalnız istifadəçisi öz telefonuna yüklemelidir. Protezin klaviaturları metn yazmaq, ayaqqabının bağlarını bağlamaq, əşyaları gətirmək və s. kimi iyirmi dörd funksiyası var.

Nubar Süleymanova,
"iki sahil"

Azərbaycanın ilk milli xəbər agentliyi olan AZƏRTAC-in fəaliyyətə başlamasından 99 il ötür

Azərbaycanın ilk milli xəbər agentliyi olan AZƏRTAC tələtümü, geosiyasi baxımdan olduqca mürəkkəb, eyni zamanda, xalqımız üçün tələyklü bir dövrə yaranmışdı. Hadisələrin axarının hər an dəyişdiyi, müstəqil dövlətimizin başı üzərində qara buludlar dolaşduğu vaxtları iddi. Onun ilk xəbərinin işiq üzü görməsindən heç iki ay keçməmiş Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti süqut etdi. Üçrəngli, ay-ulduzu bayraqının yerində sovet imperiyasının oraq-çəkicili qırmızı bayraqı asıldı. Beləcə, AZƏRTAC da millilikdən çıxıb ideoloji maraqlara xidmət etməli oldu.

Nəhayət, 28 il əvvəl azadlıq günü üzmüze yenidən doğdu ve AZƏRTAC-in həyatında da yeni dövr başlıdı. O, indi beynəlxalq informasiya məkanında layiqli yer və mövqə tutan, dünyadan informasiya nəhəngləri ilə bir sırada dayanan, bütün qitələrdəki həmkarları ilə six əlaqələr qurub xəbər mübadiləsi aparan, səkkiz dildə xəbər yayan, xaricdə 22 müxbir məntəqəsi olan agentlikdir.

Tarixə qısa baxış

1919-cu il... Azərbaycan parlamentində və hökumətində milli xəbər agentliyinin yaradılması ilə bağlı qızığın müzakirələr gedir və bunun üçün imkanlar axtarılırdı. Teşkilati işlər, texniki avadanlıq elə olunması və kadr axtarışları xeyli vaxt apardı.

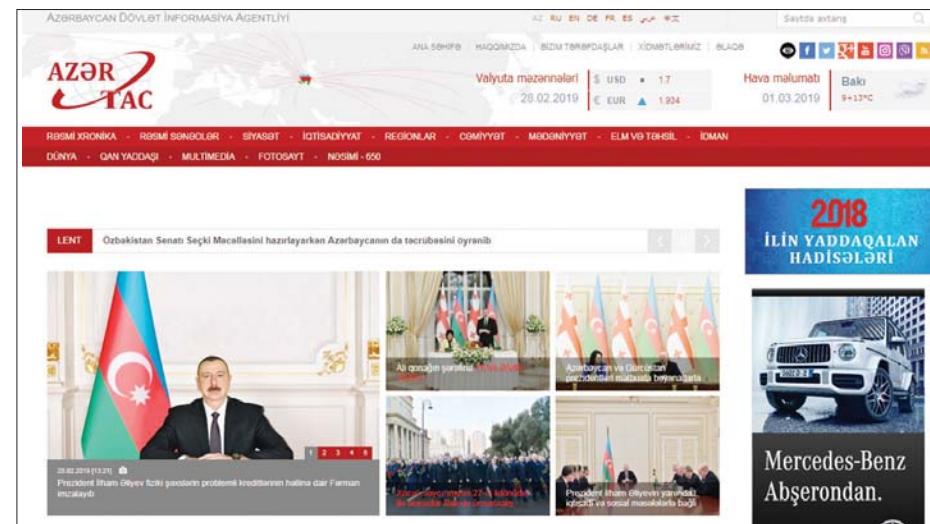
1920-ci il martın 1-i... Qəzətlerdə "AZƏRTAC" imzası ilə ilk xəbər dərc olundu. İş yenice sürət yığmağa başlamışdı ki, Cümhuriyyət süqutu uğradı. Zamanın sərt külekləri AZƏRTAC-ı da silkəlməyə başladı. Azərbaycanın keçmiş SSRİ-nin tərkibində olduğu 70 ildə agentliyin adı yeddi dəfə dəyişirdi. O, faktiki olaraq Sovet İttifaqı Telegraf Agentliyinin (SITA) yerli filialına çevrildi. Həmin dövrün ziddiyətləri sovet ideologiyası üzərində qurulmasına baxmayaraq, agentlik Azərbaycanın salnaməsinə yazmaqda davam etdi.

1991-ci il oktyabrın 18-i... Azərbaycanın dövlət müstəqilliyinin bərpası ilə milli mətbuatımızın, o cümlədən AZƏRTAC-in qarşısında yeni üfüqler açıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə müstəqil dövlətimizin milli maraqlara köklənən ideoloji əsasları quruldu və burada media xüsusi yer ayrıldı. Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırmaq bir nömrəli vəzifə kimi qarşıya qoyuldu. Ulu Öndər bunun çox vacib olduğunu böyük uzagqrənliliklə vurğulayaraq deyirdi: "AZƏRTAC-in kollektivi milli jurnalistikamızın nəcib vətənpərvəlik ənənələrini ləyaqətlə davam etdirmək bərabər dünya informasiya məkanında layiqli yer tutmaq üçün daha əzmələ çalışmalıdır". O vaxtdan etibarən agentlik öz fealiyyətini, qüvvə və səylərini bu istiqamətə yönəltməyə başladı...

Bütün qitələrlə əməkdaşlıq və xəbər mübadiləsi

İnformasiyanın dünya siyasetinə təsiriñin xüsusile gücləndiyi, xəbər istehsalçılarının gündən-günə çoxaldığı, sosial şəbəkə mediasının insanların gündəlik həyatına daxil olduğu bir vaxta beynəlxalq məkəna yol tapmaq aramsız iş və axtarışlar, eləcə də həmkarlarla ünsiyət qurmaq bacarığı tələb etdiyi sərr deyil. Digər tərəfdən etibarlı, dürüst xəbər qaynağı kimi tanınmalı, həmkarların inam və etimadını qazanılmış.

Təxminən 20-25 il əvvəl beş uzun və çətin yola çıxan AZƏRTAC ötən müddətde 50-yə yaxın xarici xəbər agentliyi ilə əməkdaşlıq müqaviləsi imzalayıb, hazırda 150-dək agentliklə informasiya mübadiləsi aparır. Onların arasında bütün qitələrdən olan aparıcı agentliklər, o cümlədən TASS (Rusiya), Sinxua (Çin), Anadolu (Türkiyə), İRNA (İran), ANSA (İtaliya), Ukrinform (U-

İnformasiya nəhəngləri ilə bir sırada

AZERTAC dünya xəbər məkanına getdikcə daha inamlı çıxır, informasiya nəhəngləri ilə bir sırada addımlayırlar. Bu, təbii ki, dinamik inkişaf edən Azərbaycana artan maraqla, ölkəmizin dünyada söz və nüfuz sahibinə çevrilmesi ilə şərtlənir. Uğur açarı da ele budur.

Xarizmatik lider olan Prezident İlham Əliyev Azərbaycanı müasirəşdirmək, modernləşdirmək yolu seçib. Ölkəmizdə aparılan islahatlar dünyadan diqqətini celb edir və yüksək dəyərləndirilir. Dünya Bankının "Doing Business 2019" hesabatında Azərbaycan dünyanın ən çox islahat aparan ölkəsi olunub.

Bu inqilabi yeniləşmə ruhu ölkə mediasında sırayat edir. Dövlətimizin başçısının diqqət və qayğısı, dəstəyi sayəsində AZERTAC müasir informasiya texnologiyaları ilə təchiz olunub. Agentliyin rəhbərliyi və nümayəndələri yüksəksəviyyəli media forumlarında mütemadi iştirak etmək imkanı qazanıb. Eyni zamanda, dünyadan bir çox informasiya nəhəngləri müasir Azərbaycanın milli informasiya agentliyi ilə əməkdaşlıqla maraqlıdır.

Bu yaxınlarda idarə heyətinin sədri Aslan Aslanovun Pekində Çin'in ingilis dilində nəşr olunan gündəlik "China Daily" qəzetiñin rəhbərliyi ilə görüşündə iki media qurumunun əməkdaşlığı genişləndirilmə istəyi ifade olunub. Ümumilikdə 100 milyondan çox çap və onlayn abunəcisi olan "China Daily" təkcə Çinə deyil, regionda, eləcə də dünyada ingilis dilində çıxan ən nüfuzlu qəzetlərdən biridir.

AZERTAC Dünya Xəbər Agentlikleri Konqresi Şurası çərçivəsində Associated Press, Reuters, Press Association, DPA agentlikləri ilə six əməkdaşlıq edir. Sinxua agentliyinin prezidenti Çay Minçao və nazir statusunda baş redaktoru Hi Ping, Press Association agentliyinin icraçı direktoru Klay Marşal, DPA agentliyinin prezidenti Piter Korps, TASS-in baş direktoru Sergey Mixaylov və baş direktörünün birinci müavini Mixail Qusman, SPA agentliyinin prezidenti Abdullah bin Fəhd el-Hüseyn, KUNA xəbər agentliyinin idarə Heyətinin sədri Şeyx Mübarek Duey el-İbrahim es-Sabah, FANA-nın baş katibi Fərid Əyyəv və başşaları Azərbaycana dəstəsinə münasibət bəsləyir, AZERTAC-a daim dəstək olurlar.

Səkkiz dildə gündəlik 500 xəbər

Bu gün AZERTAC fasiləsiz olaraq səkkiz dildə - Azərbaycan, rus, ingilis, alman, fransız, ispan, ərəb və Çin dillərində gündə orta hesabla 500-dək informasiya, o cümlədən video və foto xəbərlər yayır. O, beş qitənin hamisini ehətə edən geniş müxbir şəbəkəsinə malikdir. Agentliyin izleyici auditoriyası milyonlarla ölçülür.

Daha bir il ötəcək və Azərbaycanın ilk milli informasiya agentliyi yaranmasının 100 illiyin qeyd edəcək. Yayım coğrafiyasını və oxucu auditoriyasını daha da genişləndirmək, yeni əməkdaşlıq əlaqələri qurmaq, yeni dostlar tapmaq, Azərbaycanın səsini və sözünü dərəcədə artırmaq - AZERTAC-in yubileyi üçün hədəfləri belədir.

SOCAR-ın TENDERLƏRİ

"Umid Babek Operating Company" Əməliyyat Şirkətinin Azərbaycan Respublikasındaki filialı

Yeni IT infrastrukturun qurulması üçün quraşdırılacaq avadanlıqların və xidmətlərin satınalınması olan tələbatını təmin etmək məqsədi ilə Açıq Müsabiqə (ITS-001/2019) elan edir.

I. Müsabiqədə iştirak etmek üçün təqdim edilməli sənədlər:

- * İştirak haqqının ödənilməsi barədə bank sənədi;
- * Müsabiqə təklifi (müsabiqə təklifləri zərflərinin açıldığı tarixdən sonra en azı 30 bank günü qüvvədə olmalıdır).

Müsabiqədə iştirak haqqında imzalanmış və möhürlənmiş müraciət en gec 19 mart 2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 10:00-a qədər Azərbaycan və ya ingilis dilində Satınalan təşkilatın elanda göstərilmiş ünvanında təqdim olunmalıdır.

Tələb olunan sənədlərin surətləri (müsabiqə təklifi istisna olmaqla) Satınalan təşkilatın əlaqələndirici şəxsinin elanda göstərilmiş elektron ünvanına göndərile bilər. Belə halda sənədlərin əsl Müsabiqə təkliflərinin təqdim edilməsini son gününədək Satınalan təşkilata təqdim edilməlidir.

II. Müsabiqə təklifinin təqdim edilməsinin son tarixi və vaxtı:

- * Müsabiqə təklifi 1 (bir) əsl və 2 (iki) olmaqla 28 mart 2019-cu il, Bakı vaxtı ilə saat 13:30-da Satınalan təşkilata təqdim olunmalıdır.
- * Göstərilən tarixdən və vaxtdan sonra təqdim olunan təklif zərfləri açılmadan geri qaytarılacaqdır.

III. İştirak haqqı və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi:

- * Müsabiqənin əsas şərtlər toplusunu Azərbaycan və ya ingilis dilində əldə etmək istəyənlər 236 (iki yüz otuz altı) manat (ƏDV daxil) məbləğdə iştirak haqqını qeyd olunan hesaba ödədiyikdən sonra elektron və ya çap formasında əlaqələndirici şəxsən elanın I bəndində göstərilmiş tarixdək həftənin istenilən iş günü saat 09:30-dan 17:30-a kimi ala bilərlər.

Hesab nömrəsi:

Voen: 1503807961
Bank: ASC "Xalq" Bankının Baş filialı, VÖEN: 2000296061,
M/h AZ24NABZ0135010000000067944, Kod: 501026, SWIFT: HAJCAZ 22
H/h AZ65HAJCHCNAZN1000098111001 - AZN
H/h: AZ25HAJCHCNUSD1000098111002 - USD
H/h: AZ29HAJCHCNEUR1000098111003 - AVRO

İŞTİRAK HAQQI HEÇ BİR HALDA GERİ QAYTARILMIR.

IV. Təklifin təminatı:

Avans ödənişin təminatının məbləği en azı ödəniləcək avans məbləğinə bərabər olmalıdır.

V. Müqavilənin icra müddəti:

Satınalma müqaviləsinin icrasına işlərə başlandıqdan sonra 3 ay ərzində yəriñe yetirilməsi tələb olunur.

VI. Satınalan təşkilatın ünvanı:

AZ 1029, Bakı, H.Əliyev pros., 121, SOCAR Tower, 8-ci mərtəbə
Əlaqələndirici şəxs: Nurlan Cəbrayılov
Əlaqələndirici şəxsin vəzifəsi: "Umid Babek Operating Company" Əməliyyat Şirkətinin Azərbaycan Respublikasındaki filialının Satınalma üzrə mütəxəssisi

Tel: (+994 12) 521 00 00 (27346)
Mob: (+994 50) 655 4545
(+994 70) 658 4545
E-mail: tenders@socar-umid.com

VII. Elanın, satınalma predmeti haqqında geniş məlumatın və əsas şərtlər toplusunun əldə edilməsi üçün müraciət formasının yerləşdirildiyi internet ünvanı:

www.azerweb.com; www.ikisahil.az

VIII. Müsabiqə təklif zərflərinin açılışı tarixi, vaxtı və yeri:

Zərflərin açılışı 28 mart 2019-cu il tarixdə, Bakı vaxtı ilə saat 14:00-da, elanın VI qrafasında göstərilmiş Satınalan təşkilatın ünvanında baş tutacaqdır.

IX. Müsabiqənin nəticəsi haqqında məlumat:

Müsabiqənin yekun nəticəsi haqqında məlumat aşağıdakı e-maildən əldə edilə biləcək:
tenders@socar-umid.com

"Umid Babek Operating Company" Əməliyyat Şirkətinin Azərbaycan Respublikasındaki filialının Satınalmalar qrupu

"Petrobras" son 5 ildə ilk dəfə gəlir əldə edib

Braziliyanın "Petrobras" enerji şirkəti 2013-cü ildən bəri ilk dəfə illik gelirlərini açıqlayıb.

Şirkət dörd il ard-arda itki ilə üz-üzəşdikdən sonra, nəhayət ötən ilin son rübü üçün xalis gelirinin 2,102 milyard real (564 milyon dollar) təşkil etdiyiğini açıqlayıb.

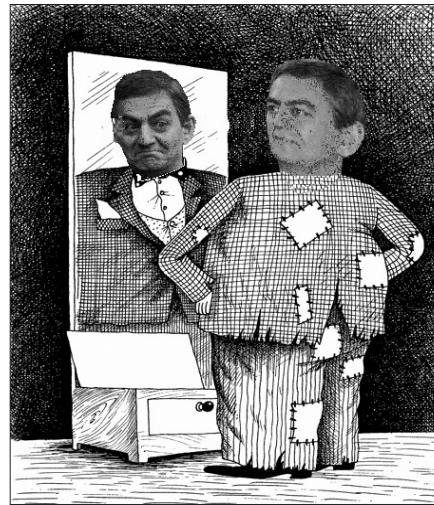
2018-ci il üçün ümumi illik geliri isə 2,079 milyard real təşkil edib.

"Petrobras"ın borcu ötən ilin sonunda xeyli azaldılıb, bir çox borclarla ilə bağlı danişışlar aparılırla, şərtlər yenilənib.

Xatırlada ki, Braziliyanın "Petrobras" dövlət enerji şirkəti uzun müddətdir ki, borcdan əziyyət çəkirdi.

Şəhid ruhuna belə hörmət etməyən Əli Kərimlinin növbəti "nokautu"

19 yanvar mitinqindən sonra özünü qəhrəman simasında təsəvvür edən AXCP sədri Əli Kərimli Şəhidlər xiyabandasında törətdiyi təxribatı ilə gündəmdə qalmağa çalışsa da, müqəddəs mekanda əbədiyyətə qovuşan nakamların yaxınlarının tənəsi, göstərdikləri təsir ona bu niyyətini də yerinə yetirməye imkan vermedi. Bununla kifayətlənməyərək Xocalı soyqırımının anım tədbirlərində iştirak etməklə təxribatlarını davam etdirməyə səy göstərən Əli Kərimlinin, Müsavatın sabiq başqanı Isa Qəmərəin, AXC-Müsavat iqtidarıının baş naziri Pənah Hüseynovun, sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidovun və başqalarının bilerəkdən yaratdıqları şoular bir daha onların hansı xisəltədə olduqlarını layiq olduqları qiyməti hamrəylikləri ilə verir. Belə günlərdən siyasi məraqları namına istifadə edənləri Azərbaycana qarşı ikili standartlardan yanaşan dairelərin nökeri, elaltı, süfrələrin artığına möhtac "siyasi dəllalları" adlandırıb.

Anım gündündə Xocalı abidəsini ziyrət edənlərin çoxluq təşkil etdikləri yerde qarışıqlıq salmaq Əli Kərimliyə sərf edirdi. Mərasim iştirakçılarının Əli Kərimliyə və "Milli Şura"nın "çetesinə" etirazları da göstərdi ki, xalq ölkədə sabitliyi pozan satqınlara layiq olduqları qiyməti hamrəylikləri ilə verir. Belə günlərdən siyasi məraqları namına istifadə edənləri Azərbaycana qarşı ikili standartlardan yanaşan dairelərin nökeri, elaltı, süfrələrin artığına möhtac "siyasi dəllalları" adlandırıb.

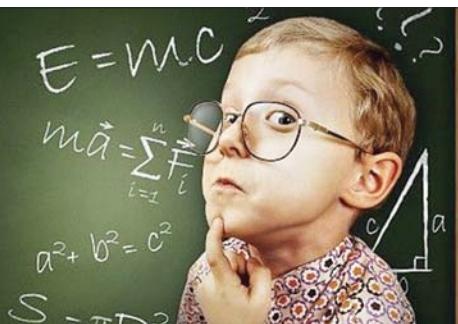
Bəllidir ki, Xocalı soyqırımının dünyada tanınılması, erməni faşizminin dehşətərinin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması üçün xarici ölkələrde yaşayan, təhsil alan, müvəqqəti də olsa istehsalat məzuniyyətində olan her bir azerbaycanlı imkan daxilində Dağılıq Qarabağ münəqşəsi, Xocalı soyqırımı ile bağlı həqiqətləri söyləyir. Mətbuata açıqlamalar verilir, ali məktəblərde yığıncaqlar təşkil olunur.

Amma Azərbaycan əleyhine təxribatlarda sırалarda yer alan Əli Kərimlinin xarici ölkələrde məskunlaşan satqınlarının səsi eşidilmədi. Azərbaycana qarşı qara yaxılın kampaniyalarда səsləri müxtəlif tribunalardan gələn "mühacirler" yalmandıqları anti-Azərbaycan dairələrdə Xocalı adını çəkmədilər. 613 Xocalı şəhidi dinin xatirəsini belə yad etmədilər. Əksinə, Əli Kərimli və onun kimi hələ də kreslolarının xiffətini çəkən AXC-Müsavat iqtidarılarının tör-töküntüləri doğma torpağımızda şəhidlərimizin ruhuna hörmətsizlik edərək anım mərasimindən belə mənfur məqsədləri namine istifadə etməye çalışıdilar.

Əvvəlki mitinqlərdə baş verən prosesləri xatırlayaq. Ümumiyyətə, Əli Kərimlinin iş prinsipini, mitinqdən qazanc əldə etmek metodunu hamı bilir. Aksiya və mitinqlərdə daha çox "dayaq yeyənin", "zədə alanın" pulu da artıq olur. Üstəlik Əli Kərimlinin "mühacir bazarında" ucuz qiymətə vəsiqə ilə təmin edilir. Xocalı soyqırımının anım günündə bilərkən qarı-

**Xuraman İsmayıllıqızı,
"iki sahil"**

Hansı ölkələrdə
uşaqlar təhsil
almaq üçün
hayatlarını
riskə atırlar?

Hamımız bilir ki, təhsil insanı qaranlıqlıdan işgər çıxaran bir yoldur. Lakin uşaqlar bunun adı bir söz olduğunu fikirləşir. Belə ki, uşaqların ökseriyeti məktəbə getməyi xoşlamır. Əgər sizin də uşaqınızın bələlərinindən, o zaman bu məqənləni onlar üçün mütləq oxuyun. Gelin birləkde aşağıda adı sadalanən ölkələrdə uşaqların təhsil almaq üçün necə mübarizə apardıqlarının şəhidi olaq.

Əfqanistan

Əfqanistanda təhsil almaq üçün qız uşaqları sözün heqiqi mənasında hayatlarını riskə atırlar. Belə ki, bu ölkədə 2001-ci ilə qədər qadınlar təhsil almaq və işləmək hüququndan məhrum olublar. 2015-ci ilə üç qız uşaqı məktəbə getdikləri üçün üzlərinə turşu atalaraq tanınmaz hala salınıblar. Xəsarət alan qızlardan biri xəstəxanaya düşdüyü zaman bu sözləri söyləyib: "Yüz dəfələrlə mənə xəsareti yetirilər belə mən məktəbə gedəcəm. Heç bir güvə menim oxumağımın qarşısına ala biləm!". Ən dəhəltisi de odur ki, bu ölkədə belə bir vəhşilik birinci ve axırıcı defa baş verməyib. Ümumiyyətdə bu ölkədə qadınlara qarşı cinayət xarakterli emmələr tez-tez baş verir.

Pakistan

Təhsil almaq isteyi pakistanlı Malala Yusafzay adlı balaca qızçığaza həyati bahasına başa gelib. Belə ki, 11 yaşlı balaca qız Pakistan'da şəxsi həyat bloqunu idarə edib. O, hər zaman "Taliban" dəstənin qızların məktəbə getmesinin qarşısının alınması ve başqa cina-yetləri haqqında yazırırdı. Məhz bu sebəbdən Malalanı məktəbdən qaydırın zəmanət gülə atəşinə tutmuşdular. Alınna tuş gələn gülə yanağından çıxmışdı. Xoşbəxtlikdən sağ qalan bu balaca qızçığaz sağaldıqdan sonra da qadınların təhsil almaq hüququnu qorumaqdə davam edirdi. 17 yaşında Malala dünyada Nobel mükafatı alan ilk qızın qadın olub. "Mən arzu edirəm ki, bizim ölkədə təhsil ən vacib məqsədlərdən biri olsun", - deyə Malala söyləyib.

Filippin

Balaca Daniel Kabrera özü bilmədən bütün dünyada məşhur olub. Belə ki, telebə Coys Qilos təsadüfən Danielin kückədə dərs etdiyini görüb və xəbəri olmanın onun şəkilləni çəkib. Atası olmayan Daniel evləri yandıqdan sonra anası ilə bərabər kückədə qalmadı məcburiyyətdən olub. Lakin bu çətin şəraite baxmayaq o, məktəbdən geri qalmamağa çalışıb. Danile "Makdonalds" restoranının pəncəresindən düşən işq altında hər gün dərslərini oxuyub. Danielin ürək dağlayan fotosu internet şəbəkəsində bu yazı altında nümayiş olunub: "Əgər nəyəse nail olmaq isteyirsənə, sən bunun üçün hər zaman yol tapacaqsan".

Hindistan

Hindistanda vəziyyət hələ də əvvəlki kimidir. İqtisadiyyatın, sahiyyənin inkişaf etdiyi bir dövr Hindistanda yüz minlərdə insan şəfəlat içerisinde yaşıyır və bir insan üçün vacib olan hüquqlardan məhrum ediliblər. Məsələn, təhsil hüququ. Nyu - Delide bir çox ailələr kasıbılıq səbəbindən uşaqlarını məktəbə göndərə bilmirlər. Lakin uşaqların təhsil almaq isteyi o qədər yüksəkdir ki, onlar üçün sınıf otagının olub-olmamasının fərqi yoxdur.

Könül Cavid,
"iki sahil"

TƏSİSCİ:

Baş redaktor:
Vüqar RƏHMİZADƏ

Baş redaktorun I müavini:
İsmayıll HACIYEV

Qəzetdə "AZERTAC", "OLAYLAR", "Azadinform", "TREND", SIA, İnterFAX
informasiya agentliklərinin məlumatlarından istifadə olunub.

Baki: Kapital Bankın 1 sayılı
Xətai filialı H/hesab

NəAZ19AIIB380300194437
00306107
Kod № 200071
VÖEN: 2000157291

TELEFONLAR:
Qəbul otagi: 530-26-46, 430-87-97
Baş redaktorun I müavini: 530-26-36
FAX: 430-87-47
Mühəsibatlıq: 430-87-27
e-mail: ikisahil@azdata.net

Ünvan:
AZ1012 Bakı,
H.Zerdabi
prospekti-88

Qəzet "İKİ SAHİL" in kompyuter
mərkəzində yığılır və
"AZƏRBAYCAN" noşriyyatında
ofset üsulu ilə çap olunur.

Çapa imzalanıb:
01.03.2019-cu il saat 01⁰⁰
Qiyməti: 40 qəpik, Sayı: 8289
İndeks: 0151, Sifariş: 626

Parabüzənin möcüzəsi

Demək olar ki, hər gün ətrafımızda gördüyüümüz parabüzənlər elə bir möcüza daşıyırımlar ki...

Alimlər bu həşəratın qanad quruluşunun robotların, peyk cihazlarının, mikroskopik tibbi cihazların və hətta çətinin bağlanma mexanizminin inkişafına ilham verə bilecəyi qənaetinə gəliblər.

"Proceedings of the National Academy of Sciences" (PNAS) akademik jurnalında dərc olunan məqalədə qeyd edilib ki, parabüzənin qanadlarının bədənidən daha geniş olmasına baxmayaraq, açılıb bağlanırdıqda bədənini mükəmməl harmoniya ilə əhatə edir. Bu həşəratların sürətə qanadlarını açıb uğmağa başladıqlarını və qüsursuz bir qanad sistemləri olduğunu bildirən Saito parabüzənin min ildir eyni qalan qanad sisteminin çətinlərin mexanizmi üçün çox faydalı olacağını da qeyd edib. Saito və grupu parabüzənin qanad quruluşu haqqında daha ətraflı məlumat elde etmek üçün həşəratın üzərində qara nöqtələr olan qabığının altındakı "elytra" adlı qanadlarını araşdırmağı planlaşdırır.

Bu sebəbdən parabüzənin qanadlarının açılmasını göstərən 0,1 saniyelik videolar çəkilir. Yapon alimi araşdırma ilə əlaqədar olaraq "3D printerlər ilə araşdırmaq üçün əvvəlcə sünə qanadlar hazırladıq amma ki-fayat qədər ince və şəffaf qanad düzəltmək çox çətinidir" şeklinde məlumat verib. Bunun ardından grupun katibi tərəfindən dırnaqlarda istifadə olunan fotopolimerden istifadə olunması tövsiyə olunub. Bu tövsiyə

əsasında istehsal olunan alt qanad tədqiqatçılara parabüzənin qanad quruluşunu araşdırmaq üçün yeni bir qapı açıb.

Toomografiya vasitəsilə həşəratın damarlarında yığılmış enerjiden istifadə edərək, uçuşdan əvvəl qanadlarını açıb və bir nöqtəyə qondurğandan sonra bağladığı öyrənilib.

Saito jurnal üçün qələmə aldığı məqalədə parabüzənlərin elastikliklərindən və deformasiya oluna bilmək funksiyalarından istifadə edərək hər cür formaya düşə bildiklərini də yazıb.

Röya Rasimqızı, "iki sahil"

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

SOCAR-in "Azneft" İB-nin rəhbərliyi Naftalan Şəhər İcra Hakimiyətinin başçısı

Rövşən İbrahimovun

vaxtsız vəfatından kədərləndiyini bildirir, mərhumun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznlə başsağlığı verir.

SOCAR-in "Azəriqaz" İB-nin rəhbərliyi, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi SOCAR-in Kompleks Qazma İşləri Trestinin Sosial şöbəsinin rəisi Nazim Əhmədova, qardaşı

Rövşən Əhmədovun

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

SOCAR-in "Neftqaztikinti" Trestinin rəhbərliyi, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi SOCAR-in Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunun direktoru Roman Nağıyev, əmisi oğlu

Nofəl Nağıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

Vüqar Rəhimzadə SOCAR-in Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunun direktoru Roman Nağıyev, əmisi oğlu

Nofəl Nağıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

SOCAR-in "Qaz İxrac" İdarəsinin rəhbərliyi, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi SOCAR-in Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunun direktoru Roman Nağıyev, əmisi oğlu

Nofəl Nağıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

SOCAR-in Təlim, Tədris və Sertifikatlaşdırma İdarəsinin rəisi Fuad Süleymanov, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi SOCAR-in Heydər Əliyev adına Bakı Dərin Özüllər Zavodunun direktoru Roman Nağıyev, əmisi oğlu

Nofəl Nağıyevin

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

SOCAR-in "Azneft" İB-nin N.Nərimanov adına NQÇI-nin rəhbərliyi, Həmkarlar İttifaqı Komitəsi və əmək kollektivi SOCAR-in Kompleks Qazma İşləri Trestinin Sosial şöbəsinin rəisi Nazim Əhmədova, qardaşı

Rövşən Əhmədovun

vaxtsız vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznlə başsağlığı verirler.

Qəzet "İKİ SAHİL" in kompyuter
mərkəzində yığılır və
"AZƏRBAYCAN" noşriyyatında
ofset üsulu ilə çap olunur.

Çapa imzalanıb:
01.03.2019-cu il saat 01⁰⁰
Qiyməti: 40 qəpik, Sayı: 8289
İndeks: 0151, Sifariş: 626